

Historie odborného školství ve Zlíně v letech 1945 – 1989

Ing. Šárka Prokopová, DiS.

Bakalářská práce
2009

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Ing. Šárka PROKOPOVÁ, DiS.

Studijní program: B 7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Učitelství odborných předmětů pro SŠ

Téma práce: Historie odborného školství ve Zlíně v letech 1945 – 1989

Zásady pro vypracování:

Předmětem bakalářské práce je zmapování vývoje odborného školství ve Zlíně v časovém horizontu let 1945 až 1989.

Shromáždit, prostudovat a vyhodnotit literaturu a archivní materiály.

Provést přehled jednotlivých škol existujících v daném období a jejich možný vývoj.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ŘEZNIČKOVÁ, K. Študáci a kantoři za starého Rakouska. České střední školy v letech 1867 — 1918, 1. vyd. Praha: Libri, 2007. 215 s. ISBN 978-80-7277-163-9.

KOZLÍK, J. a kol. Aktuální historie. Kapitoly o zkušenostech pokusných škol ve Zlíně z let 1929-1939, 1. vyd. Píerov: Muzeum Komenského, 1996. 103 s.

FROLCOVÁ, M. Slovník žáků a absolventů zlínské školy umění a střední uměleckoprůmyslové školy ve Zlíně a v Uherském Hradišti /1939-2003/, 1. vyd. Uherské Hradiště, Slovákcké muzeum. 342 s. ISBN 80-86185-25-7

Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení, Gottwaldov, SPŠ chemická, 1987, 126 s.

Almanach 70 let odborného školství v Otrokovicích 1933 — 2003, Otrokovice, Střední průmyslová škola, 2003.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Mgr. Svatava Kašpárková, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

11. února 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2009

Ve Zlíně dne 11. února 2009

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

L.S.

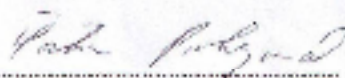
Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Berou na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTR ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 15.5.2009

.....

U zákonů č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3 autorského zákona.

(1) Vyniká dílo nezávisle na věci jiné literární, diplomové, bakalářské a výzkumné práci, a lze jej použít k obhajobě, včetně písemné odpovědi a zveřejnění obhajoby prostřednictvím internetových stránek, bez souhlasu Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

(2) Univerzita, diplomová, bakalářská a výzkumná práce nakládá s obsahem k obhajobě a může být též upravena při zpracování díla pro účely obhajoby prostředky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

(3) Platí, že odvezdáním práce autor neukládá se vztahům s ní své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výše uvedená obhajoba.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících a právu užitkovém a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského nebo neuznaného škola nebo školství či vzdělávací zařízení, učje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu; k výuce nebo k využití potřebě díla vyrobené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho přímého vztahu ke škole nebo školstvímu či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících a právu užitkovém a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školství či vzdělávací zařízení mají na obvyklých podmínkách právo na uzavření licenční smlouvy a užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odjel-li autor takového díla uděle svolení bez vztahu důvodu, mohou se tyto podmínky domáhat nahrazení škýdčícího provozu jako zále u svob. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává neplatné.

(2) Mění-li sjednání jasně, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školství či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školství či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla s výškou jim dovozeného v uzavření a užití díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolnosti až do jejich skutečné výše; přitom se přiměřeně k výši výše uvedeného školní nebo školství či vzdělávacího zařízení a užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Předmětem mé bakalářské práce je zmapování vývoje středních odborných škol ve Zlíně, které zde působily především v letech 1945 až 1989. V teoretické části práce jsem nastínila vývoj školství na území České republiky a od třicátých let 20. století jsem se zaměřila na školství ve Zlíně v souvislosti s rozvojem Baťových závodů. V praktické části jsem se konkrétně zaměřila na vznik a činnost jednotlivých odborných škol ve Zlíně. Při zpracovávání materiálů jsem kladla důraz na historii školy, místa umístění školních budov, změny vyučovaných oborů a také na poskytované služby žákům jako je ubytování a stravování.

Klíčová slova: školství, škola, vzdělání, Střední průmyslová škola strojnická, Střední průmyslová škola stavební, Střední průmyslová škola kožařská, Střední průmyslová škola chemická, Střední průmyslová škola koželužská, Střední ekonomická škola, Střední zdravotnická škola.

ABSTRACT

The subject of my thesis focuses on the monitoring of secondary technical schools development in Zlín, for the period from 1945 to 1989. In the theoretical part of the work I have outlined the development of education in the Czech Republic, and focused on education in Zlín in the context of development of Bata's works since the thirties of the 20th century. In the practical part I focused on the creation and functioning of individual schools in Zlín. When processing the materials I have placed emphasis on the history of schools, location of school buildings, the change of fields of study, and also on the service provided to pupils such as accommodation and catering.

Keywords: Educational system, School, education, School of Mechanical Engineering, Middle school of building, Middle school of skinning, School of Chemistry, Middle school of tanning, Middle School of Economics, Central Medical School.

Děkuji své vedoucí bakalářské práce Ing. Mgr. Svatavě Kašpárkové, Ph.D. za cenné rady, podněty a doporučení při vedení a napsání této práce.

Rovněž bych chtěla poděkovat všem pracovnícím Státního okresního archivu na Klečůvce a pracovnícím knihoven na jednotlivých středních odborných školách za jejich ochotnou pomoc při vyhledávání potřebných materiálů pro mou práci.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 STRUČNÁ HISTORIE VZNIKU STŘEDNÍCH ŠKOL	12
1.1 RAKOUSKO-UHERSKO	12
1.2 ŠKOLSTVÍ PO ROCE 1918	14
1.2.1 Pokusné školy ve Zlíně.....	16
II PRAKTICKÁ ČÁST	21
2 STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY VZNIKLÉ ZE ZÁVODNÍ ODBORNÉ ŠKOLY FY. BAŤA VE ZLÍNĚ	22
2.1 STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA STROJNICKÁ	23
2.2 STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA CHEMICKÁ.....	27
2.3 STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA KOŽAŘSKÁ	31
2.4 STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA STAVEBNÍ	35
2.5 STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA KOŽELUŽSKÁ OTROKOVICE	38
3 STŘEDNÍ UMĚLECKOPRŮMYSLOVÁ ŠKOLA	42
4 STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA	45
5 STŘEDNÍ EKONOMICKÁ ŠKOLA	49
ZÁVĚR	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	57
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	62
SEZNAM PŘÍLOH	63

ÚVOD

Práce, kterou dostáváte do rukou, je zaměřena na střední odborné školy ve Zlíně, které zde působily v letech 1945 až 1989. Cílem mé práce je zmapování vývoje těchto škol, shromáždění, prostudování a vyhodnocení literatury a archivních materiálů o jednotlivých školách.

V první části své práce uvádím čtenáře do situace za jakých podmínek vznikalo školství v České republice. Na základě již zpracované literatury dostupné v Krajské knihovně F. Bartoše ve Zlíně, jsem se snažila reprodukční metodou stručně seznámit čtenáře se situací ve školství za Rakouska-Uherska, a také po první světové válce. V souvislosti s rozvojem školství při Baťových závodech ve Zlíně jsem se od třicátých let 20. století zaměřila již jen na zlínsko a ne na celou oblast naší republiky. Cílem první části je stručně popsat východiska, ze kterých se ve Zlíně tvořily střední odborné školy.

Druhá část práce je již konkrétně zaměřena na vznik a činnost jednotlivých odborných škol ve Zlíně. Použila jsem historickou metodu, kdy jsem na základě analýzy faktů získaných z primárních i sekundárních zdrojů zpracovala vývojové tendence jednotlivých škol a analyzovala konkrétní historické situace. Využila jsem dostupný historický materiál a s pomocí analýzy jeho obsahu jsem rekonstruovala činnost škol až do současnosti. Samozřejmě jsem nemohla začít rovnou poválečným rokem 1945, protože tyto školy většinou vznikaly již před válkou. Z tohoto důvodu se zabývám školami od jejich vzniku, avšak uvádím v práci jen ty školy, které dále působily a rozvíjely se ve Zlíně i po druhé světové válce.

V první řadě se zajímám o školy, které vznikly ze závodní odborné školy firmy Baťa, což jsou Střední průmyslová škola (SPŠ) strojnická, SPŠ chemická, SPŠ kožařská, SPŠ stavební a SPŠ koželužská. Posledně jmenovaná škola sice nesídlila ve Zlíně, ale v Otrokovicích, přesto jsem ji zařadila do své práce, protože vždy existovala velká provázanost k ostatním průmyslovým školám. Materiály k těmto školám jsou zpracovány velmi různě. V Krajské knihovně jsou uloženy almanachy k výročí SPŠ koželužské, ale k ostatním školám zde není téměř nic. Nejvíce materiálů jsem shromáždila ze Státního okresního archivu na Klečůvce. Zde jsou uloženy almanachy SPŠ strojnické, SPŠ chemické, SPŠ kožařské a jeden také k SPŠ stavební. Jedinou archivně zpracovanou průmyslovou školou je v archivu na Klečůvce SPŠ strojnická, takže k učebním plánům a

dalším materiálům této školy je možný přístup. Ostatní materiály škol nejsou veřejnosti přístupné. Díky provázanosti průmyslových škol do roku 1953 však některé informace o ostatních školách jsou i v inventáři SPŠ strojnické. Dalším mým krokem k získání materiálů o školách bylo oslovení jednotlivých škol. Všechny školy mi byly nápomocny formou zapůjčení výročních almanachů, které měly k dispozici. Bohužel SPŠ Zlín, která dříve měla přívlastek strojnická, má jen vlastní materiály, ale z SPŠ stavební, se kterou se sloučila po roce 1989, jsou veškeré materiály dle sdělení knihovnice školy uloženy ve stavu, kde se nedá nic dohledat. Podobný osud potkal i materiály SPŠ kožařské, kdy mi knihovnice SPŠ polytechnické řekla, že při sloučení obou škol byly skartovány. Zapůjčila mi však almanach k výročí 40 let SPŠ kožařské, který má v osobním vlastnictví. Doplňující informace o školách jsem získala také z www stránek jednotlivých škol a z článků regionálních novin, které jsou uloženy v krajské knihovně.

Podobným způsobem jsem mapovala i Střední ekonomickou školu a Zdravotnickou školu ve Zlíně. K těmto školám je relativně dostatek materiálu jak v knihovnách jednotlivých škol, tak jsou i zpracovány inventáře v archivu na Klečůvce. Jedinou nevýhodou je, že archiv má zpracované materiály škol pouze do roku 1960, protože škola má povinnost archivovat své dokumenty 40 let a teprve potom je předává Státnímu okresnímu archivu.

Do své práce jsem zahrнула také Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti. Tato škola vznikla jako Škola umění ve Zlíně a byla také založena firmou Baťa. Z tohoto důvodu jsem si nemohla dovolit ji zcela pominout. Uvádím však jen stručnou historii školy, a to pouze do doby, než se ze Zlína v roce 1952 odstěhovala do Uherského Hradiště.

Při zpracovávání jednotlivých informací jsem se zaměřila na historii školy, místa umístění školních budov, změny vyučovaných oborů a také na poskytované služby žákům jako je ubytování a stravování. V závěru u jednotlivých škol vždy stručně uvádím vývoj po roce 1989.

V přílohách bakalářské práce je uveden souhrnný přehled názvů škol, jejich umístění a podobně, a také jsou zde uvedeny na ukázkou učební plány a statistiky škol, které se mi podařilo nalézt jak v archivu na Klečůvce, tak i v almanaších vydaných k výročí jednotlivých škol.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 STRUČNÁ HISTORIE VZNIKU STŘEDNÍCH ŠKOL

1.1 Rakousko-Uhersko

Střední školy, nejdříve především gymnázia, se objevují již na počátku 16. století. Na těchto školách žáci získávali hlavně znalosti latiny a řečtiny, někdy také hebrejštiny. Tehdy „střední“ školy sloužily často jako příprava pro univerzitní studium. Zřizovateli těchto škol byla většinou církev. Především jezuitský řád si byl vědom, že škola může být výbornou přípravou pro duchovní službu, ale řád využíval také své školy jako vhodný nástroj pro získávání příznivců i v nekatolickém prostředí. Dalšími církvemi, které zakládaly své školy po vzoru jezuitů, byly: piaristé, benediktýni a františkáni. (Řezníčková, 2007, str. 11)

Hlavní rozmach školství nastal po vítězství Habsburků. V první polovině 17. století středních škol velmi rychle přibývalo. Výuka na těchto školách byla však plně v rukou řádů, které je zřizovaly. Stát se dlouhou dobu do obsahu vzdělávání vůbec nevměšoval, proto neexistovaly žádné závazné jednotné osnovy pro výuku. Na školách vyučovali členové řádu a jen velmi pozvolna v tuto dobu začínají do škol pronikat přírodní vědy. Až tereziánsko-josefínské reformy otevřely cestu k proměně jezuitských a piaristických latinských škol, které spočívaly stále na humanistických základech, na nový typ střední školy, jež více odpovídaly požadavkům dané doby. Marie Terezie v polovině 18. století zavedla na školách státní dozor a začala prosazovat, že o tom, co a jak se bude učit, rozhoduje zájem státu. (Řezníčková, 2007, str. 12)

Ve třicátých letech 19. století se začalo ukazovat, že střední školství nedostačuje nárokům společnosti. Tlak na změny ve školství sílil a změnu do středoškolského systému Rakouska přinesl revoluční rok 1848. V roce 1849 byl do Vídně pozván německý profesor Hermann Bonitz, který se podílel již na reformaci pruského školství. Společně s Franzem Seraphinem Exnerem, profesorem filozofie na pražské univerzitě, vytvořili dokument nazvaný *Entwurf der Organisation der Gymnasien und Realschulen in Osterreich* [Nástin organizace gymnasií a reálných škol v Rakousku] (Řezníčková, 2007, str. 16). Nástin významně proměnil charakter škol. Začal být kladen důraz na to, aby do výuky byly zařazeny i matematika a přírodní vědy. Cílem výuky neměly být jen znalosti a vědomosti žáka, ale také vytváření studentovy osobnosti a jeho všestranný rozvoj. V roce 1854 byla díky *Nástinu* zavedena závěrečná, státem kontrolovaná zkouška, tzv. maturita. Její složení

opravňovalo žáka k pokračování studia na univerzitách, případně mu umožnilo vstoupit do státních služeb. Dalším kladem *Nástinu* bylo, že na středních školách začali učit učitelé dané odbornosti a řádoví bratři. (Řezníčková, 2007, str. 16-18)

Mezi střední školy byla v této době zařazena reálka, která měla poskytovat vzdělání zaměřené více na praxi. Reálka byla vhodná pro přípravu na technické profese a znamenala jistou protiváhu gymnázií. Bohužel v roce 1868 byly reálky znovu reformovány a hlavní tendencí této reformy byla snaha o přiblížení se ke gymnaziálnímu studiu. V nových osnovách byl kladen větší důraz na všeobecné vzdělání a novinkou bylo také to, že od roku 1969 končila i reálka maturitou. (Řezníčková, 2007, str. 18-23)

Kolem roku 1860 dochází také k prvním pokusům o vytvoření možnosti pro střední vzdělávání českých dívek. V Písku v roce 1860 a v Praze v roce 1863 byly založeny „vyšší dívčí“ školy. Tyto školy se však velmi lišily od škol, které navštěvovali chlapi. Pražská škola ještě na konci osmdesátých let proklamovala, že *„jejím cílem je poskytovat vzdělání přiměřené ženskému pohlaví, které posílí především jeho schopnost vychovávat děti, být dobrou hospodyní a ušlechtilou a laskavou společnicí manžela“*. (Bahenská, *Počátky* in Řezníčková, 2007, str. 32). Vzdělání dívek bylo v Čechách dlouhou dobu odmítáno a považováno za nežádoucí. Dívky mohly studovat jako externistky na běžných (chlapeckých) středních školách, ale toho bylo jen zcela výjimečně využíváno. Situace se pro dívky začala zlepšovat na počátku 20. století, ale hlavní zlom v přístupu k dívčímu vzdělávání a samostatné práci žen, nastal až během první světové války a později vznikem samostatné Československé republiky. (Řezníčková, 2007, str. 31-34)

Další posun školství v Rakousku přinesla reforma ministra Marcheta z roku 1908. Jedním z výsledků bylo rozšíření sítě středních škol o „reálné gymnázium“. Reálná gymnázia ve svém učebním programu kombinovala předměty z obou dosud existujících středních škol, reálky i gymnázia. Byl zde zaveden jeden moderní jazyk, většinou francouzština a byla zde také oproti klasickým gymnáziím převzata rozšířená výuka přírodovědných předmětů. (Řezníčková, 2007, str. 25-27)

Školství společně s jinými oblastmi života však dostalo velkou ránu v letech 1914-18. Novým úkolem střední školy se stala vojenská příprava studentů. Po vypuknutí války také začaly velmi brzy řídnout řady studentů i pedagogů, kteří museli odcházet na vojnu. Odvedení studenti, kterých byla většina, se občas vraceli složit zkoušky nebo tzv. válečnou

maturitu“, která jim byla co nejvíce ulehčována. Součástí výuky ve školách na našem území se během války stalo zdůrazňování vlastenecké výchovy. V tuto dobu se projevoval opět také protičeský tlak a perzekuce českého národního hnutí. (Řezníčková, 2007, str. 27-31)

1.2 Školství po roce 1918

Už od 90. let 19. století se čeští učitelé dožadovali školské reformy. Občas se objevily určité návrhy, jak školství zlepšit, ale k větším změnám došlo až po první světové válce. Osamostatněním vlasti v roce 1918 se změnil i vývoj československého školství. V první řadě došlo ke zdůrazňování svobody dítěte. Žák začal mít konečně právo na výběr činností ve škole, na určitou samostatnost a také na individuální přizpůsobování podmínek. Avšak bylo také zdůrazněno, že svoboda bez žákova vlastního úsilí, bez práce a bez kontroly by mohla mít opačný vliv, než jaký byl původně zamýšlen. Proto žák má mít jen tolik volnosti, kolik sám dokáže zvládnout. (Kozlík, 1996, s. 8)

V první polovině dvacátých let se u nás začínají projevovat snahy o školskou reformu. Hlavním nositelem této myšlenky se u nás stal dr. Václav Příhoda¹. Příhoda odmítal dogmatické a pasivní pojetí dřívější rakouské školy, ale také nebyl příznivě nakloněn druhému extrému, a to především přeceňování volné činnosti studentstva. Jeho cílem bylo ustanovit určitý řád ve školství. Tento řád měl vycházet z osobnosti žáka, ale neměl mu dávat bezmeznou volnost. (Kozlík, 1996, s. 9-10)

Až v roce 1928 uspěli pokrokově orientovaní učitelé v čele právě s Václavem Příhodou, který již řadu let připravoval plán reorganizace školství a jeho pedagogický program.

¹ * 7. 9. 1889 Sáňy u Poděbrad - † 18. 11. 1979 Praha. Pocházel z početné učitelské rodiny. Studium filologie (němčina, francouzština) na FF UK ukončil (po krátkém studijním pobytu ve Štrasburku a Paříži a po vyléčení tuberkulózy) v r. 1914. Jako středoškolský profesor působil v České Třebové, Kladně a Praze, kde se jeho kmenovou školou stala reálka v Ječné ulici. Z počátku své učitelské činnosti se zajímal o problémy filozofické (na UK poslouchal F. Krejčího a F. Čádu; dizertaci psal o B. Spinozovi) a literárně kritické, avšak po vzniku ČSR ho plně pohltily problémy reformy našeho školství. (<https://phil.muni.cz/fil/scf/komplet/prihod.html>)

Příhoda se také snažil získat spolky, úřady i veřejnost pro plán „Reformní komise při Škole vysokých studií pedagogických“ (ŠVSP) v Praze. ŠVSP byla u nás první škola dálkového vzdělávání činných učitelů. Tito učitelé zde studovali dobrovolně, z vlastního zájmu a na své náklady. V roce 1928 tedy konečně učitelstvo prosadilo požadavek tzv. jednotné školy. (Kozlík, 1996, s. 28)

Jednotná škola byla první ideou školství u nás. Požadovala jednotný školský systém a měla být budována jako osvětové a kulturní středisko. Jednotná škola měla být také pružná a citlivá k individuálním potřebám studentů. V každém stupni jednotné školy byl uplatňován výběr žáků především podle stupně inteligence, která měla udávat předpoklady jedinců pro jednotlivé druhy odborného zedělávání a jejich dalšího uplatnění v praxi. Strukturu jednotného školského systému uvádím v příloze P I. (Kozlík, 1996, s. 10-12)

Druhou ideou školské reformy byla tzv. škola pracovní. Žáci se zde měli učit pomocí vlastní práce a zkušeností. Pracovní škola kladla důraz na cílevědomost, samostatnost a tvořivost žáka. Všechny soustavy pracovních škol, jako například Daltonský plán, winnetská soustava, problémová metoda a metoda projektová zdůrazňují spolupráci žáků. Touto spoluprací se u žáků formují vztahy k okolí, vzájemné sympatie a sociální porozumění. Právě pracovní škola využívá situace, v nichž se sociální citění přirozeně objevuje a prohlubuje. Pracovní škola vychovává a buduje charakter svých žáků. (Kozlík, 1996, s. 12-13)

Třetí ideou se stala škola společenská. Zabývala se výchovou žactva pomocí kolektivního principu. Zde je však uplatňováno využití spíše sociální než individuální. Tyto tři výše popsané ideje reformní školy nemohou však existovat samostatně, jsou organicky nedílným celkem školského systému, o který se Příhoda snažil. Tento program tvoří celek a žádná jeho část není samostatná a nemůže být ze systému vyloučena. (Kozlík, 1996, s. 13-14)

V této době dochází poprvé ve školství k jistému provázání učení a výchovy. Výchovou se rozuměl proces budování vztahů žáka k práci, k samotnému vzdělávání, kultuře, ale i ke vztahu k druhým a sama k sobě. Vztah mezi výchovou a výukou se stal podmíněným. Učivo jako soustavu vědomostí a dovedností si měli žáci osvojit tak, aby znalosti mohli kdykoli aplikovat v každodenním životě. Obsahem učiva má být jen to, co je důležité a obsah musí být také přiměřený dovednostem a věku žáka. Není vhodné ani účelné vyučovat všechny žáky podle stejných učebních osnov. Tak dochází k diferenciaci učiva,

aby byl splněn požadavek individualizace. Čím je žák starší, tím má mít větší možnost, aby si mohl vybrat, co ho zajímá, pro co má nadání a co v životě nejvíce uplatní. Příhoda se stavěl proti přeceňování všeobecného vzdělávání a položil tak základy odborného školství v naší republice. (Kozlík, 1996, s. 15)

Iniciátorem a realizátorem školské reformy bylo samo učitelstvo. Učitelé nebyli jen těmi, kdo ověřovali správnost reformních koncepcí, ale i těmi, kdo se spolupodíleli na jejich vytváření. Byli to tehdy učitelé, kteří byli sdružení ve třech významných učitelských organizacích – Československé obci učitelské, Socialistickém sdružení učitelstva a ve Škole vysokých studií pedagogických. Učitelé to v této době neměli zdaleka lehké. Usilovali o školskou reformu v podmínkách, kdy nebyl vydán žádný školský zákon a ani nedošlo k zavedení povinnosti vysokoškolského vzdělání pro všechny učitele, také platy učitelů byly značně podprůměrné. Východiskem reformy měl být žák a jemu se měla škola přizpůsobovat. Na základě poznání jednotlivého žáka mu měl být přidělen takový úkol a taková volnost, aby měl čas úkol zpracovat a bylo na něm, jakou formou dospěje k zdárnému výsledku. Vycházelo se z předpokladu, že jsou značné rozdíly mezi žáky téhož věku, a proto je nutné, aby bylo odlišné i jejich vyučování. To mělo být přizpůsobeno inteligenci i pracovnímu tempu každého jednotlivce. Novým prvkem byl také princip racionalizace, tedy co nejlépe, nejrychleji a nejúčelněji plnit úkoly. Také diferenciaci žáků měla být přirozená, podle druhu nadání a ne podle majetkových poměrů, jako tomu bylo před válkou. (Váňová in Kozlík, 1996, s. 94-100.)

Jako nezbytný prostředek pro ověřování a rozvíjení koncepce jednotné školy Příhoda chtěl uskutečnit plán pokusných škol. Ty měly být idejí nové školské reformy.

1.2.1 Pokusné školy ve Zlíně

O zřízení pokusných škol ve Zlíně usiloval Tomáš Baťa² již od počátku dvacátých let minulého století. Pozval tehdy do Zlína na poradu zástupce Ústředního spolku jednot

² 3. dubna 1876 – 12. července 1932, realizátor vize spočívající ve vytvoření moderního průmyslového podniku ve Zlíně. Byl tvůrcem ucelené soustavy podnikového řízení, vybudoval jeden z největších podniků v Evropě a stal se také významným realizátorem progresivní sociální politiky vůči svým zaměstnancům.

učitelských v Brně – Antonína Roupce a Stanislava Vránu. Tato iniciativa však vedla k cíli až v roce 1928, kdy dr. Václav Příhoda uveřejnil ve Školských reformách svůj návrh jednotné školy. Tehdy došlo k rozhodnutí, že zástupci města Zlína podají žádost ministerstvu školství o povolení pokusné měšťanské školy. Toto povolení bylo vydáno v srpnu 1929. (Vrána, 1939, 3-4)

Příhodovy zásady nové školské reformy byly ministerstvem přijaty a od 1. září 1929 se realizovaly na pokusných reformních školách v Praze, Humpolci a také ve Zlíně. Od tohoto data však byly pokusné školy ministerstvem školství povoleny pouze jako školy obecné a měšťanské. (Kozlík, 1996, s. 29)

Až v roce 1938 byly ustanoveny pokusné školy i pro třetí stupeň, a to jen v Praze Nuslích, ve Zlíně a v Humpolci. Pokusné školy prvního a druhého stupně byly ještě v Praze Hostivaři, v Praze II. Na Karlově a na Slovensku v Trnavě. (Kozlík, 1996, s. 30)

Město Zlín bylo již v třicátých letech velmi se rozvíjejícím místem a bylo hospodářským centrem celého kraje. V těchto letech se o Zlín, jako moderní město zasazovaly především tři osobnosti: Tomáš Baťa, Jan Baťa³ a Dominik Čipera⁴. První základy k budování zlínského školství položil Tomáš Baťa. Jeho přímočaré myšlení vedlo k tvrdému prosazování myšlenky nového pojetí školského systému ve Zlíně. Jeho zájem o školství byl nejvíce zřetelný, když do školy chodil jeho vlastní syn. Zkušenosti z výchovy syna byly prvními základními kameny pro budování školství ve Zlíně. (Vrána, 1939, s. 8-9)

Dr. Jan Antonín Baťa byl ještě průbojnější než Tomáš Baťa. Jan Baťa čerpal především ze zkušeností, které posbíral po celém světě. Za jeho působení a za starostenství Dominika Čipery dostalo zlínské školství, zejména odborné, úplně nový charakter praktické školy.

(LEDNICKÝ, Václav, *Hornické aktivity podniku Baťa, a.s., Zlín*. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ostrava, 2005, 1 vyd. ISBN 80-248-0908-7, s. 2-9.)

³ 7. března 1898 – 23. srpna 1965 Převzal vedení firmy Baťa po tragické smrti Tomáše Bati v roce 1932. Vybudoval v Brazílii nový obuvnický gigant. (LEDNICKÝ, Václav, *Hornické aktivity podniku Baťa, a.s., Zlín*. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ostrava, 2005, 1 vyd. ISBN 80-248-0908-7, s. 9-12.)

⁴ 1893 – 1963. Stal se po Tomáši Baťovi zlínským starostou. Měl zájem o vývoj ve městě, zvláště pak o školství. Zde nacházíme jisté stejné rysy jako v americkém školství, jako hlavní účel školy se nepropaguje naučit žáky co nejvíce látky, které ani moc nerozumí, ale spíše jim ukázat zdroje, v nichž se o dané problematice informují. Zdůrazňuje také úzkou spolupráci rodiny a školy i úzkou součinnost školy s výrobcem. Jako starosta Zlína působil v letech 1932 - 1945. (<http://zlin.cz/index.php?ID=47674>)

Ideové základy a první impuls zlínskému školství dal Tomáš Baťa, starosta Dominik Čipera se zasadil o vybudování jednotného, ale uvnitř diferencovaného, školského komplexu. Všichni tito tři muži byli přesvědčení, že k rozvoji města je důležité především solidní vzdělání jeho obyvatel. Díky tomuto přesvědčení mělo školství ve Zlíně výhody i z jejich finanční podpory, kterou školství poskytovali. Zajímavý byl vzájemný vztah školy se školskou správou a s firmou Baťa. Škola zde byla značně nezávislá, i když podléhala normálnímu školskému dozoru ze strany státu. Patronát firmy Baťa nad zlínským školstvím značně předstihl svou dobu. Firma Baťa byla již tehdy sponzorem školy a jak továrna a škola, tak i město bylo jedno prosperující společenství. (Vrána, 1939, s. 9-14)

Tomáš Baťa vsadil jednoznačně ve svém podnikání na výchovu dorostu. Již v roce 1924 založil učňovskou školu obuvnickou jako první podnikovou školu v tehdejší Československu. Ve Zlíně postupně vznikla vzdělávací soustava průmyslového školství, která navazovala na zkušenosti Baťovy školy práce mladých mužů a mladých žen. Docházelo k odborné výchově učňů a techniků: strojařů, elektrikářů, chemiků, stavařů, koželuhů a pletařů. Všichni studenti museli tehdy procházet při studiu učebními dílnami i pracovišti. Ke konci třicátých let byla zřízena pro absolventy tříleté základní odborné školy také nástavbová studia, a to dvouletá škola mistrovská a dvouletá na ni navazující vyšší průmyslová škola. (Příloha P II) (Kozlík, 1996, s. 66-67)

Po nástupu do školy byli všichni žáci seznámeni s pracovními a studijními možnostmi v daném oboru. Od počátku tedy věděli, kam až mohou v podniku Baťa dospět a co pro to musí během svého studia udělat. Slabší žáci se většinou orientovali na jednodušší řemesla s dvouletou nebo tříletou učební dobou. Dobří žáci mohli ve studiu pokračovat. Cílem dvou až tříleté základní odborné školy bylo naučit absolventy řemeslu. Cílem dvouleté mistrovské školy bylo naučit studenty řídit práci řemeslníků, naučit je znalosti z technologie výroby, ale také z psychologie práce, organizace a řízení práce. Cílem vyšší školy bylo absolventy připravit na užší specializaci. (Kozlík, 1996, s. 67-68)

Učivo všeobecných a přírodovědných předmětů se na Baťově škole téměř nelišilo od učiva na státních školách. Bylo však více aktualizováno a také se více zaměřovalo na Zlínský region. V odborných předmětech se učily nejnovější vědecké poznatky a technologické postupy. Oproti státnímu školství zde bylo eliminováno učivo zastaralé a pro podnik nevyužitelné. Na konci každého školního roku žáci museli absolvovat postupovou zkoušku. Jejich prospěch byl motivován finanční odměnou. (Kozlík, 1996, s. 68-69)

Baťovu vzdělávací soustavu odborného školství charakterizují všechny tři znaky školské reformy:

- jednotná, diferencovaná škola odborná
- škola pracovní, v níž práce je výchovným principem, obsahem i metodou
- škola společenská s fungující žákovskou samosprávou, pečující o bohatou zájmovou činnost mladých mužů a mladých žen, o jejich životosprávu a kulturu. (Kozlík, 1996, s. 70).

Zlínští pracovníci projevovali v otázkách školské reformy značnou samostatnost. Zlínské pokusné školy pracovaly podobně jako školy pražské. Jejich výhodou však byla provázanost s firmou Baťa, a tudíž na rozdíl od pražských škol zde byly reformní principy ověřovány i na odborných školách, které ve Zlíně byly vedeny jako součást středoškolského vzdělávání. Díky Baťově podpoře vznikl ve Zlíně komplex školských objektů, ve kterých pracovali špičkoví odborníci. Tyto školy neměly v tehdejší Československu konkurenci. (Váňová in Kozlík, 1996, s. 100-101)

Sám Dr. Václav Příhoda hodnotil zlínské školství těmito slovy „*Zlínské školství se první přihlásilo k práci podle organizačního a učebního plánu reformních škol. Zlínské školy ukázaly velkou kázeň tím, že se vřadily ochotně do spolupráce na československém školském reformním plánu. Při ideové a programové jednotě dovedly zlínské školy vtisknout reformním snahám svůj vlastní ráz, který byl ostře kritizován, ale také přijímán s plným porozuměním. Zlínští učitelé ukázali názorně, že pedagogická myšlenka neznamena ztrátu učitelské svobody, nýbrž že ji právě povzbuzuje k intenzivnímu využití. Zlínští dokázali přeměňovat myšlenky v organizované činy ve škole, v pedagogickém tisku, v přípravě učebních pomůcek i na přednáškách. Jiným znakem zlínského školství je dynamika, jarý duch, stále přeměňující a opravující práci. Nade všemi školami v našich zemích vynikl pedagogický Zlín také účelnou organizací vnějších podmínek pro moderní práci. Laciné tovární budovy, jejichž půdorys nebyl původně určen pro školu, se hodily dobře pro školní dílny, pro realizaci skutečné pracovní školy...*“ (Příhoda in Vrána, 1939, s. 65-66)

Na podzim roku 1938 vypracovali učitelé ve Zlíně návrh na novou úpravu školství (viz příloha P III). Návrh vznikl z teoretických studií i z pokusů, které se ve zlínském školství prováděly. Účelem návrhu bylo načrtnout ucelenou, jednotnou školskou soustavu se všemi

jejími výhodami, zdůraznit pružnost plynulého postupu z nižších stupňů škol na vyšší, zabezpečit prohloubené a odborné školské vzdělání všem občanům do 17 let, a po stránce vnitřní pak zdůraznit aktivitu, iniciativnost a podnikavost. (Vrána, 1939, s. 70)

K propagaci a propracování návrhu byly ve Zlíně v lednu a v únoru 1939 pořádány tři velké porady. Byli to nejprve členové Přípravného výboru školských a kulturních pracovníků při straně Národní jednoty, potom spolek Pedagogická správa školská a konečně pedagogičtí referenti všech českých učitelských organizací. Jednání ukázala, že všichni účastníci uznávají nutnost reformy po stránce organizační i vnitřní. (Vrána, 1939, s. 77)

Reforma byla bohužel přerušena druhou světovou válkou. Některé školy pracovaly i v prvních poválečných letech na školské reformě a existovaly tendence na její znovuoživení. Byl vytvořen nový program škol na léta 1949 – 1953, ale v důsledku politického vývoje v zemi a silné orientace na Sovětský svaz, byla tato činnost brzy ukončena. Školská reforma 30. let je přínosná především kladením otázek, způsobem jejich řešení i nabytými zkušenostmi. (Váňová in Kozlík, 1996, s. 100)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY VZNIKLÉ ZE ZÁVODNÍ ODBORNÉ ŠKOLY FY. BAŤA VE ZLÍNĚ

Za první republiky bylo odborné školství na úrovni, jaká odpovídala tehdejší historickým podmínkám. Ve Zlíně však byla situace trochu jiná. Klasické školství, které fungovalo v ostatních částech Československé republiky, bylo ve Zlíně upraveno podle potřeb Baťových závodů. Ve Zlíně byl zaveden výchovný systém, který se skládal ze tří složek, jež měly působit na mládež stejným směrem. Byly to dílna (továrna), internát a škola. Žáci již od věku 14 -15 let pracovali podstatnou část dne v továrně, kde dostávali plat a teprve odpoledne a v sobotu dopoledne chodili do školy. Tento systém přiváděl do Zlína žáky z celé republiky, především ty, které rodina nemohla vydržovat na studiích a kteří studovat sami chtěli. Díky těmto podmínkám vznikaly ve Zlíně školy, které měly velmi dobrou reputaci v celé republice.

Firma Baťa ve Zlíně hradila všechny věcné i osobní náklady při studiu. Absolventi však měli povinnost zůstat v zaměstnání firmy Baťa nebo v jeho sesterských závodech. Absolvent mistrovské školy musel odpracovat 2 roky a vyšší školy 3 roky. V případě porušení této podmínky musel absolvent a jeho otec či poručník uhradit veškeré vynaložené náklady na studium, které podnik poskytl. (Vysoudil, 1981, s. 10)

Do školy se nedělaly přijímací zkoušky. Uční bydleli v Domovech a stravovali se ve společných jídelnách. O chlapce se staral vychovatel v 50ti členných skupinách, vytvořených obvykle ze žáků stejných oborů. (Vysoudil, 1981, s. 10)

Baťa stavil ve Zlíně školy, které by měl stavět stát, a po dokončení stavby je daroval státu. Dělal to z jednoho prostého důvodu. Baťovy závody potřebovaly kvalitní zaměstnance a za první republiky existovala možnost odečítat z předepsaných daní částky, které byly vynaloženy na stavbu veřejných budov. Baťa aktivně využíval této možnosti, a místo platby daní, investoval do školních budov. Tím se ve Zlíně školství rozvíjelo lépe, než v ostatních městech republiky. Ve Zlíně vznikla díky Baťovi ještě před druhou světovou válkou škola, která měla sedm oborů: obuvnický, strojírenský, stavební, pletařský, elektrotechnický, chemický, koželužský. Některé z těchto oborů se po roce 1948 osamostatnily a vznikly z nich jednotlivé průmyslové školy ve Zlíně. Mezi tyto školy patří: Střední průmyslová škola strojnická, Střední průmyslová škola chemická, Střední

průmyslová škola kožařská, Střední průmyslová škola stavební a Střední průmyslová škola koželužská v Otrokovicích. (HAMŠÍKOVÁ, 1983, s. 20)

2.1 Střední průmyslová škola strojnická

Střední průmyslová škola strojnická vznikla z Baťovy školy práce. V roce 1932 vypracoval ing. Matěj Hrádek osnovy pro čtyřletou odbornou školu strojnickou a ta byla povolena výnosem ministerstva školství a národní osvěty (MŠANO) dne 23. srpna 1933. Ihned následující školní rok byla otevřena Odborná škola strojnická ve Zlíně. Strojničtí učni nenavštěvovali pokračovací školu, ale tuto nově vzniklou odbornou školu. První dva roky studia se jednalo o odbornou pokračovací školu strojnickou a další dva roky o mistrovskou školu. V roce 1937 vypracoval Arnošt Rosa osnovy pro nástavbovou vyšší průmyslovou školu, která již měla být organizována do tří stupňů: odborná, mistrovská a vyšší průmyslová škola strojnická. (Vysoudil, 1981, s. 13)

Do roku 1937 byla škola samostatná, ale když v tomto roce bylo povoleno MŠANO zřízení Průmyslové školy ve Zlíně, stala se jedním z oddělení této školy. Dalšími odděleními bylo oddělení obuvnické a chemické. Ze čtyřleté strojnické školy se tímto stala škola třístupňová s dvouletými cykly. Strojnická škola měla právo veřejnosti⁵ již od roku 1936, ale při zřízení Průmyslové školy ve Zlíně bylo toto právo veřejnosti přeneseno pouze na odbornou a mistrovskou školu. Vyšší strojnická škola dostala právo veřejnosti až od školního roku 1938/39. Maximální počet přijatých žáků do jedné třídy odborné a mistrovské školy byl 32 a do jedné třídy vyšší školy 15 žáků. Absolventi mistrovské školy obdrželi vysvědčení na odchodnou s živnostenským oprávněním. Vyšší škola byla ukončována zkouškou dospělosti (dnešní maturitou). První maturanti absolvovali vyšší průmyslovou školu strojnickou v roce 1939. (Vysoudil, 1981, s. 4-6; Vysloužil, 1964, s. 12)

Při strojnickém odboru existovala i pobočka elektrotechnická, také třístupňově organizovaná. Byla povolena MŠANO v roce 1940, ale vzhledem k tomu že po válce v roce 1947 došlo k přestěhování elektrotechnické výroby ze zlínských závodů, přestěhoval

⁵ Vysvědčení absolventů školy začalo být uznáváno nejen u firmy Baťa, ale uznávaly ho již i úřady.

se elektrotechnický odbor do Mohelnice. Do roku 1950 však stále podléhal ředitelství Průmyslové školy ve Zlíně. Elektrotechnický odbor jako samostatná škola v Mohelnici začal působit až od školního roku 1950/51. (Vysoudil, 1981, s. 8-11)

Po válce zaznamenala škola několik změn. Snížila se celková pracovní doba učňů o 12 hodin týdně a byly také vypracovány nové osnovy pro odbornou školu. Začátkem roku 1949 došlo ke změně názvu školy na Vyšší průmyslovou školu při n.p. Svit v Gottwaldově-Zlíně a při strojním odboru byla ve školním roce 1949/50 zřízena nástavbová dvouletá vyšší škola pletářsko-strojnická. Tento obor měl vychovávat schopné pletáře a konstruktéry pletářských strojů. (Vysoudil, 1981, s. 8-11)

Velkou změnou byl pro školu rok 1950, kdy Ministerstvo školství, věd a umění oznámilo, že od počátku školního roku 1950/51 osamostatní strojnické oddělení. Nová škola dostala název „Vyšší průmyslová škola strojnická při n.p. Závody přesného strojírenství v Gottwaldově“. Škola dostala prostory 4. domova a 2. tovární budovy, kde sídlila do roku 1952. V tomto roce se škola přestěhovala do budovy na Leninově ulici č. 6⁶ místo učňovské školy. V novém působišti škola začala zřizovat dílny a laboratoře, protože odtržením od závodu musela zabezpečit praktickou výuku žáků sama. Škole velmi rychle nestačily prostory pro výuku. Nejprve se vedení školy snažilo vyřešit problém přístavbou, ale protože areál školních budov nemohl být změněn, začalo vedení uvažovat o výstavbě zcela nové budovy. V roce 1967 bylo započato s výstavbou budovy a 1. září 1974 byla zahájena výuka již v nové budově dnešní Střední průmyslové školy Zlín, tř. T. Bati 4187. (Vysoudil, 1981, s. 11-13; Vysloužil, 1964, s. 17; Škrášek, 1974, s. 9)

Škola měla po svém osamostatnění v roce 1950 tyto obory:

- Základní odbornou školu (dvouletou) – obory: strojní zámečnický, frézař, horizontář, soustružnický, revolverář, nástrojař, přípravkář a mechanik.
- Tříletá strojnická škola pro zaměstnance – pro přijetí musel žák být již vyučen ve strojírenství a mít alespoň roční provozní praxi.

⁶ Dnes ulice Štefánikova

- Vyšší škola strojnická (čtyřletá) – žáci této formy studia od 1.9.1952 nepracovali v podniku, ale ve školních dílnách. (Vysoudil, 1981, s. 12-13)

Žáci byli v závodě zdarma stravováni, bydleli v domovech pracujících mládeže a mimo to dostávali jeden oblek. Na drobná vydání dostávali také kapesné, odstupňované podle ročníků a podle vlastních školních výsledků. Kapesné činilo v průměru 60,- Kčs týdně. Podnikovou školou n.p. ZPS byla SPŠ strojnická do 1. ledna 1953, kdy se stala státní průmyslovou školou a její název se změnil na „Průmyslovou školu strojnickou Gottwaldov“. (Vysoudil, 1981, s. 12-14)

Od školního roku 1951/52 byli všeobecně na průmyslových školách zřizovány jen čtyřleté obory. Z počátku byli ke studiu přijímáni jen žáci po nejméně dvouletém učebním poměru, ale již následující školní rok byli přijímáni žáci přímo ze základních škol. V šedesátých letech měla škola již jen klasický čtyřletý studijní obor, doplněný o studium pro pracující. Ve školním roce 1963/64 studovalo 355 žáků denního studia v 11 třídách oboru strojírenství a 481 žáků v 21 třídách studia při zaměstnání v oborech: strojírenství, slévárenství, elektrické stroje a přístroje a sdělovací elektrotechnika, viz příloha P VIII. (Vysloužil, 1964, s. 17; Škrášek, 1974, s. 8)

V přílohách P VIII, IX a X uvádím učební osnovy školy od 50. let. Zpočátku se osnovy měnily dosti výrazně. Až od začátku šedesátých let se osnovy stabilizovaly. Učební osnovy, platné v šedesátých letech byly schváleny výnosem ministerstva školství a kultury s účinností od 1. září 1962. Největší důraz byl podle daných osnov kladen na odborné předměty, jako byly stroje, strojní součásti a technologie. Studenti měli také pět (v prvním ročníku) nebo čtyři (v dalších třech ročnících) hodiny týdně výrobní praxe. Ze všeobecných předmětů měla nejvyšší hodinovou dotaci matematika, následovaná českým jazykem. Při výchově studentů byl také evidentně kladen velký důraz na tělesnou výchovu, která měla přidělen v rámci celého studia stejný počet hodin, jako matematika, viz příloha P IX.

Studium při zaměstnání bylo na škole již od roku 1948. Původně bylo toto studium rozděleno na dvouletý nižší stupeň a tříletý vyšší stupeň, později byl nižší stupeň tříletý a vyšší stupeň dvouletý, avšak od školního roku 1971/72 tvořilo studium již jednotný celek v délce pěti let a bylo ukončeno maturitní zkouškou. Výhodou tohoto studia a určitou úlevou bylo od roku 1959 rozdělení maturity na dvě části. Ve čtvrtém ročníku maturovali

žáci z jazyka českého a z jazyka ruského a v pátém ročníku z odborných předmětů podle studovaných oborů. Z tohoto důvodu v posledním ročníku zcela chybí výuka všeobecných předmětů. Srovnání vyučovaných předmětů v denním studiu a ve studiu při zaměstnání je patrné z příloh P IX a X. Studium při zaměstnání nemělo předměty jako hospodářský zeměpis, občanská výchova a tělesná výchova, také chyběla výrobní praxe. Studenti při zaměstnání trávili ve škole 15 hodin týdně po celou dobu studia, oproti 36 hodinám týdně u denní formy. (Škrášek, 1974, s. 9)

V osmdesátých letech rozvoj strojírenství, elektrotechniky a mikroelektroniky měl za následek změny ve struktuře výuky. V těchto letech byly otevřeny nové obory denního studia: obor zařízení silnoproudé elektrotechniky a obor měřicí a automatizační techniky (od školního roku 1974/75). Ve školním roce 1979/80 bylo také otevřeno pomaturitní studium ve spolupráci s Úřadem pro normalizace a měření v Praze. První byl otevřen obor řízení jakosti výroby a později obor strojírenská metrologie (od školního roku 1981/82) a obor racionalizace konstruování (od školního roku 1982/83). Pomaturitní studium trvalo dva a půl roku a odborné předměty vyučovali především externí odborníci z podniků. (Mikulaščík, 1983. s. 16)

Srovnat výukové plány šedesátých a sedmdesátých let můžeme na základě příloh P IX a X. Je patrné, že zatímco se u denního studia snižovaly počty hodin týdně, tak u studia při zaměstnání spíše rostly. Také byla zvýšena dotace hodin občanské nauky, kterou v sedmdesátých letech měli povinou nově i žáci při zaměstnání. U denního studia klesly počty hodin praxe, která byla nahrazena předmětem dílenská a provozní cvičení. Novým předmětem byla automatizace, který byl zaveden díky zvyšujícímu se pokroku ve strojírenství. V ostatních předmětech se spíše měnil obsah výuky, ale hodinové dotace zůstaly poměrně zachovány.⁷

Další větší změna studijních oborů proběhla ve školním roce 1984/85, kdy obor strojírenství se rozdělil na tři nové více zaměřené obory, a to na: strojírenskou technologii, strojírenskou konstrukci a provozuschopnost výrobních zařízení. Do té doby pojmenovaný

⁷ Pro srovnání uvádím v přílohách jen studijní obor strojírenství, protože v šedesátých letech v denním studiu jiný otevřen nebyl.

studijní obor měřící a automatizační technika se změnil na obor automatizační technika. Beze změny zůstal jen obor zařízení silnoproudé elektrotechniky. Obsah vzdělávání tvořily tři základní složky: všeobecně polytechnická, odborně teoretická a odborně praktická, které se vzájemně doplňovaly. Vzhledem k rozvoji školy a výuce nových oborů došlo k 1. září 1980 k přejmenování školy na „Střední průmyslová škola“ a odpadl přívlastek *strojní*, který již plně nevystihoval danou skutečnost. V příloze P XI můžeme vidět statistický přehled počtu tříd denního studia i studia při zaměstnání, počtu žáků rozdělených na chlapce a dívky i počtu absolventů v jednotlivých školních letech od vzniku školy až do školního roku 1982/83. (Mikulašík, 1983. s. 17; <http://www.spszl.cz>)

Novou epochu, začala psát škola po roce 1989. V devadesátých letech škola rozšířila nabídku oborů a inovovala se náplň studia předmětů strojírenských a elektrotechnických. Pro školu bylo největší změnou oproti stávající výuce, otevření experimentálních oborů lyceí v roce 1994. Studium lycea bylo otevřeno v oboru technickém a ekonomickém a existuje dodnes. Obor technický je určen studentům, kteří chtějí studovat na technických vysokých školách. Učí se zde především předměty, jako je matematika, fyzika, chemie a studenti získávají i obecné základy technických disciplín (technické kreslení, deskriptiva apod.). Na ekonomickém lyceu se vyučuje především právo a účetnictví. (*Zlínské lyceum je první v republice*, Zrno Roč. 2, č. 23 (1996), s. 2; <http://www.spszl.cz>)

Počátkem devadesátých let začaly existovat také snahy o vytvoření jednoho centra středních průmyslových škol ve Zlíně. Po dokončení rekonstrukce areálu školy v roce 2000 byla sloučena Střední průmyslová škola stavební se Střední průmyslovou školou v jeden právní subjekt s názvem "Střední průmyslová škola, Zlín, tř. Tomáše Bati 4187". Dnes škola nabízí studium v oborech: strojírenství, slaboproudá elektrotechnika, stavebnictví a již zmiňované dva druhy lycea. (Mišurec, *Zlínský deník*, s. 3;. a <http://www.spszl.cz>)

2.2 Střední průmyslová škola chemická

Ve školním roce 1932/33 začala svou činnost odborná škola chemická. Vznikla tehdy jedna třída při závodní škole firmy Baťa a.s. ve Zlíně. Zpočátku se zde vyučovala angličtina, počty a fyzika. V dalších letech se žáci učili disciplinám chemie. Učebny školy byly v různých místech, například ve výzkumném ústavu, na ulici Štefánikova 10, ale i jinde.

Ve škole vyučovali většinou zaměstnanci výzkumného ústavu. Důležitý rok pro školu byl 1937, kdy ve školním roce 1937/38 byla zřízena i mistrovská škola, která navazovala na školu odbornou. Tento rok také znamenal přiřazení chemické školy jako odboru k Průmyslové škole ve Zlíně. V následujícím roce dostala škola právo veřejnosti. Vyšší škola chemická existovala od školního roku 1939/40 a měla 17 žáků. Byla ukončená maturitou, první zkoušky dospělosti se zde konaly v létě roku 1941. (*Ročenka k 25. výročí trvání školy*, 1962. s. 7-8.)

Během druhé světové války a především po roce 1945 již učební plán školy obsahoval mnoho předmětů všeobecně vzdělávacích, přírodovědných, technických, ekonomických a především dílenskou praxi, provozovanou v gumárnách. Škola byla organizována po válce stále třístupňově (odborná, mistrovská a vyšší škola) až do roku 1951. Poslední maturanti nástavbového systému opustili školu ve školním roce 1952/53. V květnu 1952 se chemický obor přestěhoval do budovy č. 2734 na dnešním náměstí T. G. Masaryka, tehdejším náměstí Rudé armády⁸ a od následujícího školního roku se obor osamostatnil a vznikla Vyšší průmyslová škola chemická. V této době se učilo ve 14 třídách. Čtyři z nich však byly tzv. gumařskoobuvnické a byly velmi záhy předány nově vzniklé Vyšší průmyslové škole kožařské. V budově na náměstí TGM škola sídlila až do svého zániku v roce 1992. (*Ročenka k 25. výročí trvání školy*, 1962, s. 8; *Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 12. a 14)

Nad školou měl odborný dohled výzkumný ústav, který se podílel i na tvorbě osnov školy. Žáci druhého cyklu studia většinou ve výzkumném ústavu pracovali jako pomocníci samostatných výzkumných pracovníků. Výzkumný ústav, později Československá vědeckotechnická společnost, zajišťoval novou techniku pro průmysl a pro chemickou školu plnil funkci informativní. Tím docházelo k velkému sepětí školy a praxe, které bylo pro žáky velmi důležité. Žáci také řešili pod vedením učitelů dílčí problémy tematických úkolů v závodech a obhajoba jejich prací byla součástí maturity. Témata zadával podnik, do kterého měl budoucí absolvent nastoupit a podnik také stanovoval odborníka z praxe – konzultanta, který byl garantem žákovy práce. Tento systém však byl zrušen v roce 1967 a

⁸ Přejmenováno po roce 1989

maturitní zkoušky již byly jen v teoretické rovině. (*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 33-34)

Původně neměla škola ani vlastní budovu. Učebnice pro všeobecně vzdělávací předměty se používaly z větší části ty, co byly vydávány pro gymnázia. Pro odborné předměty připravovali materiály sami učitelé. Škola byla úzce specializovaná hlavně na zpracování kaučuku, později plastických hmot všeobecně. Učitelé čerpali studijní materiály především z knihovny výzkumného ústavu, který školu podporoval. Ihned po válce byly již materiální podmínky školy vylepšovány, byla opravena budova a byly také doplněny učební pomůcky. V prvním školním roce po válce měla škola devět interních a 37 externích učitelů. Studentů zde bylo 137 (*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 14). Změnou oproti výuce před a během války bylo především to, že se zkrátila pracovní doba studentů v továrně a vznikla na jejím základě dílenská praxe. Žáci již nebyli zaměstnanci podniku, ale docházeli do školy celodenně. Do školy začala být přijímána také děvčata, která do té doby ke studiu neměla přístup. První dívka maturovala na této škole v roce 1953. (*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 15)

Po válce byli přijímáni také zahraniční studenti. Nejprve to byla jedna třída studentů z Jugoslávie⁹ a v letech 1954 až 1958 také Korejci. (*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 17)

Na škole bylo zavedeno i večerní studium při zaměstnání. Od školního roku 1952/53 byl večerní formou vyučován obor chemická technologie a od školního roku 1966/67 také obor zpracování kaučuku a plastických hmot. Studium bylo zpočátku rozděleno na dvouletý a tříletý stupeň, později byl první stupeň tříletý a druhý dvouletý a nakonec bylo toto studium sloučeno v jeden celek. Od školního roku 1957/58 mohli na škole studovat také absolventi všeobecně vzdělávacích škol, protože vzniklo dvouleté nástavbové studium pro abiturienty. Pracovníci n.p. Rudý říjen měli možnost od roku 1960/61 studovat „střední školu pro pracující“, která byla tříletá a ukončená maturitou. Bohužel však tato forma studia byla provozována jen do školního roku 1966/67. Již výše zmiňovaná večerní forma studia měla

⁹ Bohužel jim nebylo umožněno studium ukončit.

u pracujících žáků větší ohlas. (*Ročenka k 25. výročí trvání školy*, 1962. s. 9; *Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 16)

Po zřízení samostatné Vyšší průmyslové školy chemické, studenti studovali ve čtyřletém studiu, obor chemická technologie. Vzhledem k tomu, že v Gottwaldově (Zlíně) byl gumárenský a plastikářský průmysl, byly brzy otevřeny ve škole specializované obory zaměřené na zpracování kaučuku a později na plastické hmoty. První studenti tohoto zaměření maturovali v roce 1954. Nový obor měl mimo předměty vyučované v oboru chemická technologie nově zavedeny také předměty: strojnictví, konstrukce výrobků a chemická technologie. Tento obor měl vyšší dotaci hodin v dílenské a provozní praxi. (Viz příloha P XII) (*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 15)

Od školního roku 1968/69 byly tyto dva specializované obory nahrazeny oborem: výroba a zpracování makromolekulárních látek. S touto změnou proběhla i změna učebního plánu a osnov. Kladl se vyšší důraz na výrobu samotných makromolekulárních látek a díky tomu na příslušné chemické procesy. (*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 15)

V začátcích školy byla praktická činnost žáků realizována především v závodech, školní dílny se na ní podílely jen nepatrně. V pozdějších letech přecházela tzv. praxe žáků spíše do dílen. Stále však se podílely podniky v Gottwaldově a okolí, byly to především Výzkumný ústav v Loukách, n.p. Svit Gottwaldov, Technoplast Chropyně a patronátní podniky Barum Rudý říjen Otrokovice a Fatra Napajedla. Žáci v těchto podnicích získávali poznatky ke studiu nejprve jeden den v týdnu a později již jen dva týdny na konci třetího ročníku svého studia, při tzv. soustředěné praxi. (*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 28)

Další podstatnou změnu pro školu znamenala školská reforma v roce 1984. Touto reformou bylo provedeno zkrácení praxe mimo školu na minimum a posíleno praktické cvičení. Specializace školy byla v následujících letech opět na kaučuk a plastické hmoty. Škola díky těmto změnám měla tři chemické laboratoře, laboratoř technologickou, laboratoř pro měření a regulaci, dílnu pro dílenská cvičení a další odborné učebny pro jednotlivé předměty. To, co dříve zajišťovala spíše praxe mimo školu,

musela škola po roce 1984 zvládnout již jen sama. Od školního roku 1984/85 existovaly na škole obory: chemická technologie a analytická chemie, viz příloha P XIII. (*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*, 1987, s. 16 a 23)

Po roce 1989 bohužel stále klesal zájem o studium na této škole a díky tomu v roce 1992 vzniklo čtyřleté gymnázium při chemické průmyslovce. Začala tak existovat kombinovaná Střední průmyslová škola chemická a gymnázium. Postupně se však měnil poměr tříd, až v roce 1997 se škola přejmenovala na Gymnázium a střední průmyslovou školu chemickou a od 1. září 1999 byla již jen samostatným gymnáziem. (*Na místě chemické školy zůstalo jen gymnázium*, Mladá fronta DNES: Jihovýchodní Morava roč. 10, č. 226. s. 4.)

2.3 Střední průmyslová škola kožařská

Třetí školou, která má základ v Baťově škole práce je Střední průmyslová škola kožařská. Byla v roce 1937 zřízena jako obor obuvnický firemní průmyslové školy Baťa, na základě již zmiňovaného třístupňového nastavbového systému. Tento systém nastavbové šestileté školy se zachoval s menšími změnami až do roku 1951. Následně byla škola od školního roku 1950/51 upravena na klasické čtyřleté studium ukončené maturitou. (Vlček, Beránek, 1977, s. 4)

Další organizační změny proběhly ve škole v roce 1953. Vyšší průmyslová škola ve Zlíně při n.p. Svit se rozdělila a z kožařského oboru se stala samostatná Průmyslová škola kožařská v Gottwaldově. V tomto roce došlo také k převedení školy do státní správy a díky tomu byly ze školy vyčleněny třídy učňovské školy, ze kterých vniklo samostatné odborné učiliště. Ihned následující školní rok 1954/55 se změnilo zaměření školy na technologii. Při svém osamostatnění zavedla škola k oboru výroba obuvi nově také výuku výroby galanterie. Výnosem Ministerstva školství bylo zřízeno i dvouleté studium při zaměstnání, které nahradilo zrušenou mistrovskou školu. Na toto dvouleté střední odborné vzdělání navazoval tříletý vyšší stupeň ukončený maturitou a tím poskytoval úplné střední odborné vzdělání při zaměstnání. Postupem doby se struktura vzdělání při zaměstnání změnila tak jako na jiných školách. První cyklus byl tříletý a druhý dvouletý a od sedmdesátých let se již studium nedělilo a tvořilo pětiletý celek ukončený maturitní zkouškou. Název Střední

průmyslová škola kožařská v Gottwaldově nesla škola od roku 1961. (Vlček, Beránek, 1977, s. 4; <http://www.spspzlin.cz>)

Podle autorů almanachu vydaného k 40. výročí trvání školy byly provedeny během existence školy velmi významné změny v náplni učebních plánů. „*Vzhledem k probíhající chemizaci, mechanizaci i automatizaci v obou našich oborech jsme změnili pojetí výuky v odborných předmětech. Od výuky technologie podle jednotlivých výrobních způsobů jsme přešli ke komplexní výuce jednotlivých technik s jejich fyzikálními zákonitostmi v návaznosti na používané stroje. Bylo také provedeno důkladné skloubení a návaznost přírodovědně průpravných, základních odborných i speciálních odborných předmětů.*“ (Vlček, Beránek, 1977, s. 4). Vývoj učebních osnov je patrný z přílohy P XIV, kdy je vidět, že od zavedení čtyřletého studia klesal celkový počet hodin v rámci celého studia, což bylo na úkor především všeobecně vzdělávacích předmětů, ale také na úkor praxe v podobě dílenských cvičení.

SPŠ kožařská byla v rámci dnešní České republiky monotypní školou a neměla ve svém oboru konkurenci. V čtyřletém denním studiu vychovávala střední technické pracovníky pro obuvnický průmysl a pro galanterní průmysl. Předností školy byl vždy úzký kontakt s praxí. Škola i po odloučení od podniku n.p. Svit, udržovala s tímto podnikem kontakt prostřednictvím patronátní smlouvy. Díky této smlouvě žáci v podniku prováděli dílenské i provozní cvičení a také soustředné a prázdninové praxe. Soustředěná praxe byla organizována k prohloubení odborných znalostí a dovedností i k ověření teorie v praxi. Konala se vždy v druhé polovině června a trvala dva týdny. Tato praxe byla vyhodnocována jak podniky, tak i školou. Škola také spolupracovala s výzkumnými ústavami. (Vlček, Beránek, 1977, s. 5-6)

Škola měla až do roku 1993 zaměření: výroba obuvi a galanterního zboží s nomenklaturou, a měla dva obory: výrobu obuvi a výrobu galanterního zboží. V oboru výroba obuvi se žáci připravovali pro technicko-hospodářské funkce v oblasti technické přípravy výroby a řízení výroby. V oboru výroba galanterního zboží pro funkci středních techniků pro výrobu brašnářskou a sedlářskou, pro výrobu galanterní a pro výrobu sportovní. (*Střední průmyslová škola kožařská v Gottwaldově*, 1983)

První roky studia škola kladla důraz na předměty přírodovědné (matematika, fyzika a chemie), společenskovedné (dějepis, občanská nauka, jazyky) a základy v odborných

předmětech (koželužnictví, strojnictví a technologie). V plánu výuky se objevovaly po celou dobu fungování školy především předměty: technické kreslení, strojnictví, elektrotechnika, nauka o materiálech a základy technologie a konstrukce výrobků. Nedílnou součástí studia byla také dílenská cvičení, která byla prováděna jak ve školních dílnách vybavených speciálními obuvnickými, galanterními, šicími, plastikářskými i gumárenskými stroji, tak i v dílnách podniku Svit. (*Střední průmyslová škola kožařská v Gottwaldově*, 1983)

V dalších dvou ročnících docházelo ke specializaci pro výrobu obuvi nebo galanterního zboží. Zde byla rozdílná náplň výuky v předmětech: technologie a technologická cvičení, materiál, konstrukce a modelování výrobků, automatizace, laboratorní cvičení, ekonomika a provozní cvičení. Žáci měli také možnost volitelných předmětů (fyzikální seminář, psychologie práce, metodika práce) a nepovinných předmětů, mezi něž patřily: další cizí jazyk (ruský byl povinný), sportovní výchova, řízení motorových vozidel, výtvarná výchova nebo psaní na stroji. V třetím a čtvrtém ročníku studia byla zavedena provozní praxe, která byla prováděna v podnicích obuvnického a galanterního průmyslu. (*Střední průmyslová škola kožařská v Gottwaldově*, 1983)

Škola byla umístěna nejprve v továrních budovách, ale v roce 1953 při svém osamostatnění dostala přidělenou budovu bývalého studijního ústavu¹⁰. Zpočátku měla jen malý omezený prostor pro svou výuku, ale v roce 1976 dostala přiděleny další učebny a škola mohla přikročit k vyučování předmětů v odborných učebnách. Vznikly tak učebny pro fyziku a chemii, pro technologii galanterní i obuvnickou, modelárny obuvnické a galanterní a galanterní dílna. (Vlček, Beránek, 1977, s. 4)

Mimo třídy umístěné přímo v budově školy, zajišťovala SPŠ kožařská také výchovu techniků v odloučených třídách v Hrušovanech, Slavičíně, ve Znojmě, ve Velké nad Veličkou, v Liptovském Mikuláši a v Třebíči. (Vlček, Beránek, 1977, s. 7)

Škola poskytovala svým žákům také různé služby, jako ubytování v domově mládeže i se stravou. V roce 1983 se platilo za ubytování i stravu kolem 400,- Kčs měsíčně. Pravděpodobně tato částka nebyla v rodinném rozpočtu zanedbatelná, protože škola pro

¹⁰ Nám. TGM 2734-9

sociálně slabší žáky poskytovala i sociální stipendium, které bylo odstupňované podle studijních výsledků a sociálních poměrů rodiny až do plné výše 400,- Kčs. Ve vyšších ročnících měli žáci možnost získat i podnikové stipendium od národních podniků nebo výrobních družstev.¹¹ (*Střední průmyslová škola kožařská v Gottwaldově*, 1983)

Díky monotypnosti školy se její výukové plány v průběhu let příliš nelišily, byly upravovány především obsahy předmětů, podle vývoje technologií a podle potřeb podniku. Škola musela stačit technickému pokroku, aby podniky měly o absolventy stálý zájem. Od roku 1961 až do „sametové revoluce“ v roce 1989 škola zůstávala bez velkých změn. Velká změna pro školu nastala po roce 1989, kdy pomalu ukončoval svou činnost podnik Svit a absolventi již nenacházeli ve Zlíně takové možnosti uplatnění. Počet zájemců o studium se výrazně snížil, což byl po roce 1989 problém všech odborných škol (Brázdilová, 1997). Škola byla nucena razantně měnit své zaměření. V roce 1993 bylo zavedeno zaměření: administrativa ve výrobě obuvi a galanterního zboží, a také vznikl nový studijní obor: zpracování usní, plastů a pryže. Do roku 1997 škola vchovala 4726 absolventů. (Bobák, 1997). Ve spolupráci s Vyšší odbornou školou ekonomickou Zlín zahájila škola ve školním roce 1997/98 výuku v oboru obuvnická technologie se zaměřením: „design, konstrukce a modelování“, „obchodní činnosti“ a „řízení výroby“. Toto studium se o dva roky později změnilo z vyššího odborného na bakalářský studijní program. Díky faktu, že škola se začala orientovat spíše na technologii obecně, než na kožařský průmysl, přejmenovala se k 1. září 2005 na SPŠ technologickou Zlín. Tento název lépe vystihoval zaměření školy. SPŠ technologická se 1. ledna 2007 sloučila s Integrovanou střední školou technickou (dříve SOU strojírenské) a Domovem Mládeže TGM. Tím vznikl nový subjekt Střední průmyslová škola polytechnická – Centrum odborné přípravy Zlín a bývalá SPŠ kožařská zde působí jako odloučené pracoviště – zpracování plastů, usní a pryže. (*60 let Střední průmyslové školy kožařské ve Zlíně*, 1997, s. 2; <http://www.spspzlin.cz>)

¹¹ Bohužel se mi nepodařilo zjistit v jaké výši toto stipendium bylo možno čerpat.

2.4 Střední průmyslová škola stavební

Stavební odbor při Průmyslové škole ve Zlíně vznikl jako poslední z těch, o které se zajímám v této práci. Až do roku 1936 byla pro stavaře ve Zlíně k dispozici jen všeobecná pokračovací živnostenská škola. V roce 1937 byla jako první stavební škola zřízena dvouletá odborná škola zednická a o dva roky později byly otevřeny také dvouletá mistrovská a dvouletá vyšší škola. Jako školní rok vzniku stavebního odboru na Průmyslové škole se uvádí 1939/40. Od tohoto školního roku měl stavební odbor na průmyslové škole všechny tři formy odborného vzdělání: odbornou školu zednickou, školu mistrovskou i vyšší. (*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*, 1964, s. 7)

Odborná škola vychovávala zednické učně, kteří měli praktickou i teoretickou výuku rozdělenou na 10 měsíců v roce. Na podzim a v zimě se vyučovalo odpoledne a na jaro a v létě až večer a odpoledne jen v sobotu. Žáci si osvojovali základní znalosti ze stavebních řemesel, ale také se vzdělávali v jazyce českém, německém a ruském, v nauce o státě, fyzice, průmětnictví. Podle informací z almanachu, vydaného k 25. výročí trvání Střední průmyslové školy stavební se do roku 1945 v dalších stupních vzdělávání nepokračovalo. Bohužel z nedostatku materiálů k této škole, jsem nedokázala tuto informaci ověřit. (*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*, 1964, s. 7)

Po válce vybraní žáci, kteří ukončili druhý ročník zednické odborné školy, mohli nastoupit do mistrovské školy. Maximální počet žáků mistrovské školy stavební byl 50 žáků v jednom ročníku a ukončilo ji za dobu jejího trvání 223 absolventů. Mistrovská škola vychovávala kresliče, pomocné konstruktéry a stavební asistenty, kteří se později mohli stát mistry nebo pomocníky stavbyvedoucích. V této škole se vyučovaly předměty jak všeobecné (jazyk český, jazyk ruský, zpočátku i jazyk německý, matematika, filozofie), tak především předměty odborné (kreslení, stavební mechanika, stavitelství, městské stavby, zařizování budov, stavby zemědělské, rozpočty, organizace práce na stavbě, vyměřování a další), viz příloha P XV. Studium mistrovské školy bylo ukončeno tzv. komplexními zkouškami a absolventi byli zařazeni do stavebního oddělení podniku. Nejlepší z nich byli přijati do školy vyšší. (*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*, 1964, s. 8)

Vyšší škola stavební přijímala maximálně 18 žáků do jednoho ročníku a vychovávala stavební techniky vyššího stupně. V podniku žáci vykonávali práce konstruktérů, rozpočtářů a případně stavbyvedoucích (*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*, 1964, s. 8). Žáci měli oproti mistrovské škole navíc všeobecné předměty jako dějepis, zeměpis, dějiny umění, a také odborné předměty: silnice, plánování a provoz organizace a účetnictví, viz příloha P XV.

Žáci byli do roku 1948 vychováni především pro potřeby podniku Baťa. Když v tomto roce vznikly Československé stavební závody, n. p. ve Zlíně (ČSSZ), zajišťovala praktickou výuku samostatná hospodářská jednotka tohoto nového podniku. Ministerstvo školství, věd a umění v roce 1950 rozhodlo o odtržení stavebního odboru od Vyšší průmyslové školy při n. p. Svit a zřídilo od 1. září 1950 samostatnou Vyšší průmyslovou školu stavební při n. p. ČSSZ¹². Po osamostatnění školy byla v roce 1952 zednická odborná škola oddělena a stalo se z ní samostatné učiliště. V tuto dobu se také struktura studia na průmyslové škole změnila z třístupňového na studium čtyřleté ukončené maturitou, kdy byli do prvního ročníku přijímáni již absolventi základních škol. (*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*, 1964, s. 7-8; Vysoudil, 1981, s. 11)

Při Vyšší průmyslové škole stavební bylo organizováno také nižší večerní studium pro pracující a to od školního roku 1952/53. Do školního roku 1959/60 bylo toto studium dvouleté a později tříleté. Nástavbové večerní studium na škole existovalo od školního roku 1957/58. Na škole bylo v letech 1956 – 1963 také dvouleté studium pro absolventy jedenáctiletých středních škol. Obsahem vzdělání v této formě studia byly všechny odborné předměty jako v denním čtyřletém studiu, mimo předměty jazykové. (*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*, 1964, s. 8)

Jaké obory otevírala škola v průběhu svého trvání bohužel nelze v současné době zjistit, vzhledem ke stavu archiválií z SPŠ stavební. Podle dostupných informací do roku 1964 bylo denní i večerní studium zaměřeno na obor pozemních staveb. Pouze v roce 1958/59

¹² V následujícím školním roce se škola jmenuje Vyšší průmyslová škola stavební při n. p. Pozemní stavby v Gottwaldově

byl otevřen první ročník oboru dopravní stavby, ale ihned v následujícím školním roce byl opět změněn na pozemní stavby. V nižším večerním studiu byl do roku 1964 dvakrát otevřen obor: technické zařízení budov. Škola otvírala také řadu speciálních kurzů, například kurs silnic (ve školním roce 1942/43), kurs řízení stavebních prací (ve školním roce 1943/44) apod. (*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*, 1964, s. 9)

Škola měla minimálně do roku 1964 těsné spojení s praxí. Praktická výuka se soustřeďovala do jednotlivých oddělení podniků, ke kterým v průběhu let příslušela. Od roku 1945 do roku 1952 se praktická výuka postupně zaměřovala na samostatné stavby a žáci se seznamovali s jednotlivými pracemi pod vedením instruktorů stavebních řemesel. Se vznikem čtyřletého studia byl do učebních osnov zařazen praktický výcvik. První dva roky studia jej zajišťovali dílejší učitelé a druhé dva roky již učitelé odborní. K prohloubení praktického výcviku byla organizována na konci každého školního roku prázdninová praxe, která trvala sedm týdnů a později čtyři týdny. Od školního roku 1959/60 byla tato praxe jen dobrovolná a od školního roku 1962/63 byla v posledních dvou týdnech měsíce června organizována jako součást učebního plánu. (*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*, 1964, s. 9-10)

Maturitní zkoušky byly konány do roku 1954 z grafické části a ze zkoušky z odborných předmětů. Grafická část zkoušky trvala čtyři až pět dnů a žáci měli možnost volby jednoho ze tří témat. Mimo tyto grafické práce byly prováděny zkoušky z odborných předmětů: stavitelství, železový beton nebo dřevěné a ocelové konstrukce. Od roku 1954 do roku 1957 byly vyzkoušeny diplomní zkoušky, kdy žáci měli dva týdny předdiplomní praxi a tři týdny diplomní práce pod vedením konzultanta přímo v podniku. Práce posuzovali odborní učitelé i recenzenti. Při této formě maturit zcela chyběla zkouška z odborných předmětů. Od školního roku 1957/58 se maturitní zkouška skládala z grafické části formou odborné maturitní práce a ze zkoušky z odborných předmětů: stavitelství, beton nebo organizace a ekonomika stavební výroby. Tato forma zkoušení trvala nejméně do roku 1964. (*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*, 1964, s. 11)

Bohužel od roku 1964 nejsou k dispozici žádné materiály o SPŠ stavební. Školní archiv SPŠ stavební je od sloučení s SPŠ Zlín v roce 2000 nedostupný a ve Státním okresním

archivu na Klečůvce nejsou materiály z této školy odborně zpracovány, proto nejsou přístupné veřejnosti.

2.5 Střední průmyslová škola koželužská Otrokovice

Jako poslední školu vzniklou v rámci Baťovy školy práce uvádím školu, která nesla v pozdějších letech název Střední průmyslová škola koželužská Otrokovice. Jako jediná z uvedených škol nebyla umístěna ve Zlíně, ale v Otrokovicích, protože zde se nalézaly Baťovy koželužny. Škola vznikla jako řešení potřeby mít vzdělané odborníky pro práci s novými technologiemi a moderními stroji. Původně zde byly umístěny obory chemicko-technologické a vzdělávali se zde mistři pro koželužny, strojírný, textilní a stolařskou výrobu. Až po válce se škola profilovala jako koželužská. (*Průmyslovka slavila sedmdesátku: centrum chemického vzdělání na Zlínsku je Střední průmyslová škola v Otrokovicích*, Mladá fronta DNES: Východní Morava 1210-1168 Roč. 14, č. 253, [příloha] s. C/4.)

Škola byla založena ve školním roce 1933/34 v Otrokovicích, ale vedení školy i internátu spadalo pod Zlín. V této škole se z počátku vyučovalo 13 hodin týdně, a byly to předměty: němčina, angličtina, chemie, koželužství, kalkulace, účetnictví, písemnosti, matematika a občanská nauka, viz příloha P XVI. Škola neměla interní učitele, ale vyučovali zde technici z Baťových závodů a odborníci z výzkumného ústavu. Vyučování bylo organizováno jen v provizorních učebnách, bez vyučovacích pomůcek a vhodných učebnic. Odborné učebnice chyběly úplně a k dispozici byly jen útržkovité texty. Tak jako v případě ostatních oborů, museli „mladí muži“ být zaměstnanci závodu a všichni, s výjimkou vyšších průmyslováků, pracovali plnou pracovní dobu. Za svou práci studenti dostávali plat, ale museli si částečně financovat své vzdělání z těchto prostředků. (Hamšíková, 1983. s. 19-22 a 28)

Škola vznikla, jako podniková škola práce a neměla tedy právo veřejnosti, toto dostala až o pár let později dne 20. 7. 1937, kdy již byla součástí Průmyslové školy ve Zlíně. Chemický obor (ze kterého se po válce stala SPŠ koželužská) byl v počátcích nástavbový a ve škole byly vyučovány všechny tři cykly – odborný, mistrovský i vyšší – až do roku 1941, kdy vedení firmy Baťa rozhodlo, že vyšší průmyslová škola v Otrokovicích se ruší a zůstává jen

odborná a mistrovská škola. Žáci vyšší průmyslovky byli převedeni do Zlína, kde dostudovali na vyšší průmyslové škole chemické. Vyšší průmyslovka koželužská byla otevřena v Otrokovicích opět v roce 1947, ale jen krátce, protože přišel rok 1948 a následně zestátnění školy. Po sjednocení školského systému státem, zanikl nástavbový systém a od roku 1952 se škola stala čtyřletou průmyslovou školou, do které mohli přicházet žáci ze základních škol. Z původní dvouleté odborné školy vzniklo odborné učiliště koželužů a zůstalo součástí podniku n. p. Svit. Jakmile škola přešla pod státní správu, přestali být žáci zaměstnanci závodu a místo souvislé práce byla do výuky zařazena dílenská a provozní praxe. (Hamšíková, 1983. s. 24-26)

Postupně docházelo k osamostatňování jednotlivých oborů Baťou založené závodní školy a stávaly se z nich samostatné průmyslové školy. Koželužská škola se osamostatnila k 1. lednu 1953. Škola tak nesla během své existence několik názvů:

- Závodní odborné školy firmy Baťa a. s. ve Zlíně – do roku 1937
- Průmyslová škola ve Zlíně – 1937 až 48
- Průmyslová škola při n. p. Svit v Gottwaldově – 1948 až 49
- Vyšší průmyslová škola při n. p. Svit v Gottwaldově – 1949 až 53
- Průmyslová škola koželužská Gottwaldov-Otrokovice – 1953 až 54
- Průmyslová škola koželužská v Otrokovicích – 1954 až 60
- Střední průmyslová škola koželužská Otrokovice – 1961 až 1991 (Hamšíková, 1983. s. 27)
- Střední průmyslová škola Otrokovice – 1991 dosud (<http://www.spsotr.eu>)

Průmyslová škola koželužská v Otrokovicích byla jedinečná v celém Československu. Monotypní charakter školy umožňoval užší specializaci a větší spojení teorie s praxí koželužských provozů v závodech. Škola měla do roku 1978 i vlastní kožešnickou dílnu v rámci vedlejší hospodářské činnosti. Tato část výuky se po zrušení dílny přesunula do dílen odborného učiliště koželužů. (Hamšíková, 1983. s. 62)

Učební plány školy se měnily zpočátku po čtyřech letech a to až do roku 1945. Později se tyto plány změnily při osamostatnění školy ve školním roce 1952/53 a pak opět v roce 1958. K větší změně v osnovách školy došlo v roce 1962. Byl v nich upraven obsah i

rozsah odborných předmětů, především chemických. Analytická a fyzikální chemie byla zařazena mezi maturitní předměty, a to jak v teorii, tak i v praktické laboratorní činnosti. Proměnu učebních plánů od počátku školy až do roku 1970 můžeme vidět v příloze P XVI, kde jsou uvedeny učební plány denního studia a v příloze P XVII, kde jsou uvedeny učební plány večerní školy pro pracující. Následná změna osnov proběhla od školního roku 1970/71. Změny se tentokrát týkaly především všeobecně vzdělávacích předmětů a jen několika předmětů odborných. Bohužel tyto učební plány se mi již nepodařilo najít, ale podle almanachu vydaného k padesátému výročí školy byl do výuky zařazen nový předmět „základy automatizace“ a byla také provedena podstatná změna osnov předmětu „elektrotechnika“. Součástí úprav v tomto roce byla také změna názvu oboru „zpracování kůže, kožešin a tříslovin“ na název „koželužnictví“. V roce 1971 se škola propojila s přilehlým areálem podniku Svit. (Hamšíková, 1983. s. 36, 46-47)

Protože škola byla v republice jedinečná, studovalo na ní i mnoho zahraničních studentů. V rámci mezinárodní spolupráce zde byli studenti ze Srbska, Albánie, Mongolska, Kuby, Vietnamu, ale i z arabských zemí. (*Almanach 70 let odborného školství v Otrokovicích 1933 – 2003*, 2003, s. 5)

Na škole existovalo jak pomaturitní studium, tak i studium při zaměstnání. Původní večerní škola pro pracující existovala při škole v letech 1954 – 1961 jako dvouleté studium při zaměstnání. Od roku 1964 bylo toto studium opět zavedeno, ale již jako tříleté. Od roku 1965 souběžně běžel také program pětiletého studia při zaměstnání, který byl ukončen maturitou. Toto studium bylo organizováno do školního roku 1977/78 jako večerní a od následujícího školního roku jako dálkové. Ve školním roce 1983/84 bylo zavedeno i studium pomaturitní. Přehled druhů studia, počet žáků a tříd na střední průmyslové škole koželužské od roku 1933 do roku 1983 můžeme vidět v příloze P XVIII. (Hamšíková, 1983. s. 50 a 108; *Almanach 70 let odborného školství v Otrokovicích 1933 – 2003*, 2003, s. 8)

Díky změnám po roce 1989 přestal být zájem o studium koželužnictví ze strany studentů a škola se transformovala na zcela jiný typ výuky. Poslední absolventi oboru chemická technologie kůže maturovali v roce 2001. V roce 1991 škola získala právní subjektivitu. Další monotipní zaměření na koželužský obor již bylo neúnosné a škola začala od roku 1992 nabízet pro ni nové obory. Postupně vzdělávala škola žáky v čištění vody, likvidaci odpadů, nebo ochraně životního prostředí. Novými obory byly: ekonomika podniku a

ochrana životního prostředí. Po zániku SPŠ chemické ve Zlíně v roce 1997, přebrala škola obory chemická technologie a aplikovaná chemie. V létě roku 1997 byla škola vytopena a po své kompletní rekonstrukci opět zavedla nové obory: výpočetní technika v chemii, podnikový management a následně i technické lyceum (od školního roku 1999/2000) a přírodovědné lyceum (od školního roku 2005/2006). (*Almanach 70 let odborného školství v Otrokovicích 1933 – 2003*, s. 8-9; *Průmyslovka slavila sedmdesátku: centrum chemického vzdělání na Zlínsku je Střední průmyslová škola v Otrokovicích*, Mladá fronta DNES: Východní Morava 1210-1168 Roč. 14, č. 253, [příloha] s. C/4; *Výročí vzniku průmyslu se vzpomínalo ve Střední průmyslové škole*. Otrokovické noviny roč. 12, č. 14, s. 1 a 5. a www.spsotr.eu)

3 STŘEDNÍ UMĚLECKOPRŮMYSLOVÁ ŠKOLA

K průmyslovým školám, které byly ve Zlíně založeny díky firmě Baťa, patří také Střední uměleckoprůmyslová škola. O této škole se zmíním jen okrajově, protože se Zlínem ji pojí jen prvních 13 let existence. Později byla přestěhována do Uherského Hradiště, kde se nalézá i v současné době.

Střední uměleckoprůmyslová škola byla založena jako Škola umění firmou Baťa 14. ledna 1939. Důvodem pro založení této školy byl neúspěch firmy v oblasti reklamy a propagace na světové výstavě v Paříži v roce 1937. Škola navazovala na principy Bauhausu.¹³ Výuka měla být založena na vzájemném prolínání praktického řemeslného výcviku, výtvarných cvičení a teoretických disciplín. (<http://www.supsuh.cz>)

Tato škola byla první v republice, která měla podřídit výuku výtvarného umění potřebám výroby podniku a připravovat studenty k průmyslovému výtvarnictví. Žáci dopoledne pracovali a odpoledne navštěvovali přednášky a cvičení. Na škole bylo otevřeno sedm oborových kombinací:

- Stavební průmysl a architektura
- Bytová kultura, zdobivé umění, všeobecný umělecký průmysl
- Průmyslová grafika, reklama a knihařství
- Aranžérství a výstavnictví
- Módní průmysl
- Sochařsko-keramický obor
- Dekorační malba (FROLCOVÁ, 2003, s. 7)

¹³ Vznikl roku 1919 sloučením dvou uměleckých škol ve Výmaru. Založil ji Walter Gropius jako „Staatliches bauhaus Weimar“. Úředně byla tato škola zrušena v Berlíně roku 1933. (MATUŠTÍK, Radislav. Bauhaus. Vydavatelstvo slovenského fondu výtvarných umění, Bratislava, 1965, s. 89-91.)

Žák během studia musel také získat výuční list jako řezbář, keramik, kameník, štukatér, odlévač nebo stolař. Bohužel se nepodařilo zavést výuku ve všech daných specializacích díky nízkému zájmu studentů. (FROLCOVÁ, 2003, s. 7)

Nová existence čtyř oborů byla vypracována již ve školním roce 1940/41. Studium trvalo čtyři roky a jednalo se o tyto nové obory:

- Grafický
- Dekorační malba
- Sochařský
- Bytová kultura (tento obor byl rozšířen o výstavnictví a aranžérství) (FROLCOVÁ, 2003, s. 7)

Žáci již během prvního ročníku měli možnost pracovat na zakázkách a realizovat tak své vlastní návrhy, které vypracovávali v rámci svého studia. Jednalo se o různé plakáty, reklamu, tabla, úpravy časopisů, restaurátorské práce a podobně. V prvním ročníku byli žáci jen provizorně rozděleni na malíře a sochaře. Teprve při dalším studiu se začali specializovat do daného oboru. (FROLCOVÁ, 2003, s. 7)

Změna přišla opět po válce. Ve školním roce 1944/46, byly otevřeny obory: grafický, sochařský, malířský a keramický. Následující rok však škola přestala být vedena pod firmou Baťa a ztratila tak svůj výjimečný statut školy, kde studenti od počátku svého studia byli zařazováni i do provozu podniku. Škola se tak začlenila do sítě středních uměleckoprůmyslových škol a začala se měnit i její struktura. Cíle školy se změnily oproti cílům, které si kladli na počátku zakladatelé školy. Byly opět otevřeny nové obory s novou náplní studia, a to:

- Tvarování strojů a nástrojů
- Návrhářství a modelářství obuvi
- Kamenosochařství
- Aranžérství-výstavnictví
- Modelářství nových hmot
- Reklama-grafika (FROLCOVÁ, 2003, s. 8)

V každém oboru (mimo posledně jmenovaný) byla zavedena dílenská praxe. V roce 1949 se škola stala státní institucí a studium začalo být uzavíráno maturitou. V tomto roce také vznikl nový obor: dekorativní. (FROLCOVÁ, 2003, s. 8)

V roce 1952 byly zrušeny všechny vazby školy s národním podnikem Svit a sídlo školy se přestěhovalo z Gottwaldova do Uherského Hradiště.

Škola měnila několikrát svůj oficiální název, v roce 1949 byla Škola umění přejmenována na Státní uměleckoprůmyslovou školu Zdeňka Nejedlého, v roce 1961 na Střední uměleckoprůmyslovou školu dr. Zdeňka Nejedlého a hned v následujícím roce 1962 na Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti. (FROLCOVÁ, 2003, s. 8)

4 STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA

Počátky střední zdravotnické školy souvisely se vznikem odborné školy pro ženská povolání. Tato škola byla zřízena v roce 1935 firmou Baťa. Veřejná obchodní škola pro ženská povolání ve Zlíně byla umístěna s jinojazyčnou měšťanskou školou v budově na Štefánikově ulici 2701. V této škole byly zřízeny obory:

- Dvouletá ženská odborná škola
- Pokusná dvouletá ženská odborná škola
- Živnostenská pracovna pro šití šatů (od školního roku 1937/38)
- Různé kurzy pro ženy (Vysoudil, 1982)

Veřejná obchodní škola pro ženská povolání změnila svůj název v roce 1941 na Městskou odbornou školu pro ženská povolání ve Zlíně, ale po jejím uzavření ve školním roce 1944/45 se ihned po válce opět vrátila k původnímu názvu. Následující školní rok 1946/47 byla škola také rozšířena o jednoroční vyšší ženskou odbornou školu. (Vysoudil, 1982)

Státní sociálně zdravotnická škola, jako předchůdce dnešní zdravotnické školy, byla přidružena ke škole pro ženská povolání po válce a ve školním roce 1946/47 otevřela pro žákyně první ročník. Přehled vyučovaných předmětů pro toto první čtyřleté studium je uveden v příloze P XIX. Studium stále ještě v mnohém připomínalo všeobecnou přípravu pro ženu v domácnosti. Kladl se spíše důraz všeobecně vzdělávací předměty a na různé výchovy. Odborné zdravotnické předměty byly nejvýše dva v ročníku a to především sociálně zdravotní péče a zdravotní nauka. Žákyně byly vzdělávány také v psaní na stroji, v administrativě a právní nauce.

Výnosem ministerstva školství a osvěty byly obě školy vzájemně odloučeny a oddělena byla také pedagogická a administrativní činnost. Přesto ještě následující školní rok byla sociálně zdravotní škola vnímána spíše jen jako přídavek dvouleté odborné školy pro ženská povolání. Protože původní systém vzdělávání zdravotnických pracovníků nevyhovoval novému režimu, vyšel v roce 1948 zákon, kterým se zřídily čtyřleté sociální zdravotní školy s ukončením maturitní zkouškou. Přelomový rok 1948 znamenal v podstatě ukončení školy pro ženská povolání a sociálně zdravotní škola dostala název *Vyšší odborná škola sociálně zdravotní*. Poslední studentky absolvovaly školu pro ženská povolání v roce 1951 (Vysoudil, 1982). V roce 1952 vyšel dokument vlády, podle kterého bylo rozhodnuto,

aby zdravotnické školy přešly do resortu ministerstva zdravotnictví a tak se také stalo v srpnu roku 1953. (*30 let střední zdravotnické školy Gottwaldov*, 1979, s. 5-6; Šilhán, 1989, str. 2)

V počátku na škole byly vyučovány tyto obory: vychovatelský, ošetrovatelský a sociální. Ve školním roce 1947/48 měla sociálně zdravotní škola dvě třídy prvního ročníku a jednu třídu druhého ročníku (*30 let střední zdravotnické školy Gottwaldov*, 1979, s. 36). Po zániku odborné školy pro ženská povolání existovaly na sociálně zdravotní škole obory: sociální pracovnice, zdravotnická pracovnice, ošetrovatelka a porodní asistentka. Tyto obory zde byly otevírány od školního roku 1949/50 a vydržely následující čtyři roky. Ve školním roce 1953/54 byly upraveny školní vzdělávací programy a škola se také přejmenovala díky vydání nového školského zákona ze dne 24. dubna 1953 na Zdravotnickou školu v Gottwaldově (Vysoudil, 1982). Škola vyučovala tři stěžejní obory ve čtyřletém denním studiu od roku 1953 až do roku 1995. Byly to:

- Zdravotní sestra
- Dětská sestra
- Porodní asistentka (ženská sestra) – v roce 1967 převedeno studium na dvouleté nástavbové (*30 let střední zdravotnické školy Gottwaldov*, 1979, s. 5; Šilhán, 1989, str. 2)

V příloze P XIX je vidět změna vyučovaných předmětů po vzniku Zdravotnické školy oproti vyučovaným předmětům v Sociálně zdravotní výchovné škole. Žákyně byly připravovány pro budoucí povolání již mnohem odborněji ihned od prvního ročníku studia. Bohužel se mi nepodařilo nalézt žádné učební plány Zdravotnické školy, proto jsou přehledy vyučovaných předmětů v příloze P XIX udané bez hodinových dotací. Vyučované předměty se mi podařilo nalézt jen v třídních výkazech jednotlivých tříd, které jsou uloženy ve Státním okresním archivu na Klečůvce.

V původní budově školy pro ženská povolání sídlila zdravotnická škola do roku 1953, kdy byla přestěhována do budovy bývalého gymnázia společně s Vyšší hospodářskou školou a Školou cizích jazyků. Zde měla vyhrazeny prostory v prvním poschodí a učebny ve východní polovině třetího poschodí. (Vysoudil, 1982; *30 let střední zdravotnické školy Gottwaldov*. 1979, s. 11)

Další podstatná změna v organizaci zdravotnického školství nastala v roce 1959. Zdravotnické školy měly vycházet z těchto zásad: přiblížit školu k praktickému životu, prohloubit preventivní zaměření celého výchovného procesu, dát odborné teoretické výuce syntetizující charakter a prohloubit ideově politickou výchovu. Všechny zdravotnické školy byly v tomto roce přičleněny k ústavům národního zdraví, aby bylo dosaženo většího sepětí teoretické a praktické výuky. První ročník studia byl vždy sice zaměřen spíše všeobecně, ale od druhého ročníku přibývalo odborných předmětů (například chirurgie, anatomie, fyziologie a další) a žáci absolvovali také povinnou praxi v nemocnici, kde prošli většinu oddělení. Odborné předměty byly vyučovány v odborných učebnách, které byly zčásti zařízeny jako třída a zčásti jako nemocniční pokoj. Maturitní zkouška v závěru studia měla i praktickou část. (*30 let střední zdravotnické školy Gottwaldov*, s. 6; *Střední zdravotnická škola? Brzy se lecos změní*. Mladá fronta DNES: Východní Morava 1210-1168, Roč. 14, č. 84, [příloha] s. D/3.)

Při škole bylo zavedeno v roce 1955 také studium pro absolventy středních všeobecně vzdělávacích škol a studium při zaměstnání. Od roku 1955 až do roku 1967 měla škola třídy večerního studia i dálkového studia oboru ošetrovatelství. V roce 1967 přešlo studium oboru ženská sestra na dvouleté pomaturitní studium. (*30 let střední zdravotnické školy Gottwaldov*, 1979, s. 6; Šilhán, 1989, str. 2; http://www.inext.cz/szs_zlin)

Nedílnou součástí školy byl i domov mládeže, kde byly žákyně ubytované. Zpočátku byly žákyně ubytovány ve třech budovách. Blízko nemocnice v dřevěné nouzové budově bylo ubytováno asi 90 žákyň, pro několik žákyň byl adaptován svitovský domek na Dílech a žákyně čtvrtého ročníku žily v domově sester. Stravování bylo tehdy zajišťováno přímo v nemocnici. V říjnu 1964 byl otevřen domov mládeže v Bartošově čtvrti a za rok zde byla zřízena i kuchyně s jídelnou. (*30 let střední zdravotnické školy Gottwaldov*, 1979, s. 13)

Velké změny zaznamenala škola až po roce 1989, kdy začaly růst nároky na kvalifikaci odborných zdravotnických zaměstnanců. Od školního roku 1992¹⁴ existovalo čtyřleté studium s maturitou jen v oboru všeobecná sestra a specializaci mohli absolventi získat

¹⁴ Poslední maturantky v oboru zdravotní a dětská sestra byly v roce 1995 (*Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola Zlín – 50 let, 1949-1999*, 1999, s. 54.)

dalším studiem. Ve školním roce 1993/94 bylo na škole otevřeno dvouleté pomaturitní studium zdravotnický záchranář. Při střední zdravotnické škole byla zřízena v roce 1996 také Vyšší odborná škola zdravotnická, která v prvním roce své existence nabízela obory diplomovaná porodní asistentka a diplomovaná dětská sestra (oba existovaly do roku 2006) a ihned v následujícím roce již také obory diplomovaný zdravotnický záchranář a diplomovaná sestra pro intenzivní péči (do roku 2005). Ve školním roce 2003/2004 byl naposled otevřen maturitní obor „všeobecná sestra“. V tomto roce byl v Parlamentu České republiky připraven návrh o vzdělávání nelékařských oborů ve zdravotnictví a tento návrh byl již v souladu s normami Evropské unie. Podle něho se zdravotní sestry do budoucna mají vzdělávat pouze na úrovni bakalářského a vyššího studia. V současné době tedy škola nabízí dva obory ve čtyřletém denním studiu pro absolventy základních škol: zdravotnický asistent a zdravotnické lyceum. Vyšší odborná škola zdravotnická má také dva obory: diplomovaná všeobecná sestra a diplomovaný zdravotnický záchranář. Ve spolupráci s Universitou Tomáše Bati ve Zlíně je od školního roku 2004/2005 nabízeno i vysokoškolské bakalářské studium v oborech všeobecná sestra a porodní asistentka. Škola od 1. září 1995 sídlí v nové budově v Přílukách 372. (*Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola Zlín – 50 let*, s. 54; *Střední zdravotnická škola? Brzy se lecos změn.* Mladá fronta DNES: Východní Morava 1210-1168, Roč. 14, č. 84, [příloha] s. D/3; http://www.inext.cz/szs_zlin)

5 STŘEDNÍ EKONOMICKÁ ŠKOLA

Začátky Střední ekonomické školy ve Zlíně lze spojovat se závodními školami firmy Baťa. Baťovy závody organizovaly jako jedny z prvních kurzů právě kurzy obchodní. V kurzech vyučovali původně vedoucí jednotlivých oddělení ze závodů. V roce 1930 byla provedena reorganizace závodních obchodních kurzů profesorem Obchodní akademie (dále jen OA) v Uherském Hradišti Františkem Ráčkem. Tehdy začali vybraní zaměstnanci studovat externě OA v Uherském Hradišti, výuka však probíhala ve Zlíně a o tři roky později již byly povoleny pobočné koedukační třídy. Od roku 1934 trvalo studium na obchodní škole ve Zlíně¹⁵ pět let. Po absolvování dvouleté obchodní školy přešli žáci do jednoročního kursu pro absolventy obchodních škol a pak mohli být bez zkoušky přijati do obchodní akademie, která trvala další dva roky. První maturity na zlínské OA se konaly v roce 1937 a byly to vůbec první maturitní zkoušky v tomto městě. Zlínská pobočka OA v Uherském Hradišti byla v témže roce již větší než mateřský ústav. Díky rychlému růstu obchodního školství bylo ministerstvem rozhodnuto rozdělení obou škol. (*Almanach k 30. výročí střední ekonomické školy v Gottwaldově – Zlíně 1967/68 – 1967/68*, 1968, s. 7-8)

Střední ekonomická škola byla zřízena původně jako Obchodní akademie Tomáše Bati pro zahraniční obchod ve Zlíně dne 14. července 1937. Ve svém prvním školním roce 1937/38 měla škola 12 tříd. V prvních letech svého fungování školy sloužila OA především potřebám firmy Baťa. Na škole byl zajištěn úzký kontakt vyučujících s podnikem, a to ovlivňovalo úroveň výuky a zabezpečovalo spojení teoretické přípravy s praxí. Žáci pracovali nejprve v dílnách a skladech, později v administrativě. Ve školním roce 1937/38 byl vedle večerních tříd pro pracující otevřen první ročník normální denní OA pro širokou veřejnost. OA pro zahraniční obchod vychovávala absolventy především pro firmu Baťa a později také pro podnik zahraničního obchodu Kotva (později Exico). Žáci docházeli povinně do školy i do práce v žaketu, cylindru a lakýrkách. Údajně proto, aby si zvykli na oblečení obvyklé v obchodních a diplomatických kruzích v západních státech. Z tohoto důvodu se žáci učili také hrát karty, šachy, tenis, jízdu na koni, řízení motorového vozidla a

¹⁵ Škola stále spadala oficiálně pod vedení Obchodní akademie v Uherském Hradišti.

pilotování letadla. (*Almanach k 30. výročí střední ekonomické školy v Gottwaldově – Zlíně 1967/68 – 1967/68*, 1968, s. 8; *50 let Střední ekonomické školy Gottwaldov*, 1988. s. 13)

Na podzim roku 1944 byla škola uzavřena a znovu se začalo vyučovat po válce 20. května 1945. Přejícnou dobu se vyučovalo v budově průmyslových škol, protože v budově OA byl za války zřízen vojenský lazaret. V srpnu se však již škola přestěhovala do vlastní budovy. Pro vycházející ročníky, které v posledním roce války byly nuceny přerušit studium se konaly mimořádné maturity v září. V poválečných letech 1946-48 se ve spolupráci s podnikem Baťa kladl zvýšený důraz na rozvoj večerního studia a po únoru 1948 národní podnik Baťa převzal nad školou záštitu. Vedle větve podnikové byla na škole zřízena větev pro zahraniční obchod, která však měla jen vyšší ročníky (třetí a čtvrtý) pro žáky, kteří byli vybíráni z celé republiky. Pro absolventy středních škol, zejména průmyslovek, byl na škole otevřen také vyšší jednoroční kurs. V roce 1950 byla škola přejmenována na Vyšší hospodářskou školu a větev zahraničního obchodu byla převedena do Prahy. Na škole zůstala jen podniková větev s denní i večerní formou studia. V roce 1961 došlo ke změně názvu na Střední ekonomickou školu. Tento název škola nesla až do roku 1991, kdy se vrátila nejdříve k názvu Obchodní akademie ve Zlíně a v roce 1993 pozměnila název na Obchodní akademie Tomáše Bati ve Zlíně. Strukturu názvů školy a rozdělení na výuku ukončenou a neukončenou maturitou do roku 1988 uvádím v příloze P XX. (*Almanach k 30. výročí střední ekonomické školy v Gottwaldově – Zlíně 1967/68 – 1967/68*, 1968, s. 10-11; *Střední ekonomická škola Gottwaldov 1938 – 1978*, 1979, s. 29; *50 let Střední ekonomické školy Gottwaldov*, 1988. s. 13; *Obchodní akademie Tomáše Bati vydává u příležitosti 60. výročí založení školy*. 1998)

Rychlý a úspěšný rozvoj školy se pozastavil v roce 1952. Tehdy, v důsledku celostátního negativního postoje k ekonomickému školství, byla OA zbavena vlastní budovy a umístěna prozatím ve škole, kde nakonec zůstala dodnes. V tomto roce se jednalo i o zrušení školy nebo o převedení školy do jiného města. Obchodní akademie byla nakonec ve Zlíně zachována, ale zůstal jí jen nevyhovující počet učeben v budově školy, kde sídlila také Střední zdravotnická škola a Gymnázium. V první polovině padesátých let došlo k významnému poklesu počtu tříd v denní i dálkové formě studia. Obrat nastal až v druhé polovině padesátých let. V roce 1954 bylo při škole zřízeno konzultační středisko Vysoké školy ekonomické v Praze a v roce 1955 přičleněny jazykové kurzy. Obchodní akademie byla nucena využívat i místnosti v sousedních budovách, aby měla kde vyučovat své žáky.

Vyučovalo se v náročných podmínkách, kdy bylo denní, odpolední i večerní studium. V těchto letech byly také zřízeny třídy ve Slavičíně, Napajedlech, Otrokovcích a Valašských Kloboukách. Celou budovu škola získala až v roce 1975 a sídlí zde dodnes. (*Almanach k 30. výročí střední ekonomické školy v Gottwaldově – Zlíně 1967/68 – 1967/68*, 1968, s. 11-14; *Střední ekonomická škola Gottwaldov 1938 – 1978*, 1979, s. 29; *Obchodní akademie Tomáše Bati vydává u příležitosti 60. výročí založení školy*. 1998

Ve škole se již od počátku vyučovaly základní všeobecně vzdělávací předměty, které se na škole vyučují dodnes. Byly to především: jazyky, matematika, fyzika, chemie, nauka o výrobě, dějepis, zeměpis, občanská nauka (výchova), viz příloha P XXI a P XXII. V průběhu let se měnil pouze obsah těchto předmětů v souvislosti se všeobecným vývojem společnosti. Škola kladla důraz v jednotlivých předmětech na tyto dovednosti: v českém jazyce zdůrazňovala nutnost rozvoje vlastních kulturních aktivit žáků, zdůrazňovala se práce s textem a správné ovládnutí gramatiky pro budoucího ekonomického pracovníka; v cizích jazycích se výuka orientovala především na zvládnutí komunikativních dovedností, na schopnost domluvit se v zahraničí; v matematice byly vytvářeny předpoklady studenta pro úspěšné zvládnutí výpočetní techniky, v pozdějších letech byl již zaveden samostatný předmět výpočetní technika. Dějepis i zeměpis byl součástí maturitní zkoušky z českého jazyka. Jako jedna z mála škol byla Střední ekonomická škola ve Zlíně v letech 1972 – 1977 vybrána pro experiment s novým studijním oborem cizojazyčná korespondence a sekretářská práce. Osnovy tohoto oboru byly zaměřeny na dokonalé zvládnutí grafických předmětů, českého a ruského jazyka. (*Střední ekonomická škola Gottwaldov 1938 – 1978*, 1979, s. 29; *50 let Střední ekonomické školy Gottwaldov*, 1988, s. 37.)

Změny ve výuce zaznamenávaly především odborné předměty a to díky změnám v hlavním politickém proudu naší republiky. Počáteční důraz na zahraniční obchod pomalu ze školy mizel, díky „železné oponě“ a škola se orientovala spíše na naši státní ekonomiku, případně na zahraniční obchod prováděný s komunistickými zeměmi. Jako jedna z mála škol si však udržela i v dobách totality povinnou výuku jednoho cizího jazyka mimo jazyk ruský. K odborným předmětům vyučovaným na škole patřily: podniková ekonomika, informační soustava podniku, těsnopis, psaní na stroji, obchodní nauka, výpočetní technika, základy řízení, právní nauka, hospodářská korespondence, technika administrativy, účetnictví, statistika, hospodářské výpočty, matematické metody,

psychologie práce a další. Podle informací z almanachu vydaném v roce 1979 byl v té době vyučován základní obor všeobecná ekonomika, končící maturitní zkouškou z jazyka českého, jazyka ruského, z účetnictví a podnikové ekonomiky. Obor byl vyučován v denním studiu i v dálkovém a večerním studiu. Obě formy studia pro pracující trvaly pět let. V denním studiu existoval i dvouletý studijní obor hospodářská administrativa a bylo zde i pomaturitní specializační studium účetnictví. V posledních letech před rokem 1989 byl také zaveden předmět ekonomická cvičení, kde se shrnovaly dosavadní znalosti ze všech ekonomických předmětů. V tomto předmětu se probíraly například tyto tematické celky: platební styk a podnikové finance, materiálové zásoby, základní prostředky a investice, mzdy, výrobní činnost, náklady, odbyt, hospodářský výsledek a souvislý příklad, který byl zaměřen na plánování, řízení, evidenci a rozbor některých ekonomických procesů podniku. Tímto předmětem v pozdějších letech postupovalo využití výpočetní techniky. (*Střední ekonomická škola Gottwaldov 1938 – 1978*, 1979, s. 30; *50 let Střední ekonomické školy Gottwaldov*, 1988, s. 37.)

Školská reforma v roce 1984 znamenala změnu především u maturitní zkoušky. Od roku 1988 v odborné části maturity již nebyla předmětová zkouška a žáci začali být hodnoceni z praktické a z teoretické části odborných předmětů. Praktická zkouška měla zachytit typické činnosti a dovednosti, které žák získal, jak během studia, tak především při svých desetidenních praxích na konci třetího a čtvrtého ročníku. V praktické zkoušce měl žák vypracovat doklady z informační soustavy podniku, využívat výpočetní techniky a navrhovat alternativy řešení. Zkouška trvala až 8 hodin. (*50 let Střední ekonomické školy Gottwaldov*, 1988, s. 38.)

Škola měla v osmdesátých letech základní obor „všeobecná ekonomika“ a obor „organizace administrativy“, který byl zaměřen na studium cizích jazyků, perfektní znalost psaní strojem a těsnopisu. (*50 let Střední ekonomické školy Gottwaldov*, 1988, s. 38.)

Po roce 1989 škola prošla velkou změnou a výuka se začala orientovat na tržní hospodářství. V roce 1991 se škola stala samostatným právním subjektem a využila možnost profilování školy z hlediska regionálních potřeb. Škola se od té doby specializuje na marketing, finance a administrativu. Při škole vznikla také Vyšší odborná škola ekonomická, do které nastoupili první žáci ve školním roce 1992/93. Od roku 2000 škola poskytuje také bakalářské studium pod záštitou Univerzity T. Bati, ve studijním programu „marketing“ a „finanční řízení podniku“. Studium je možné jak prezenční, tak i

kombinovanou formou. V současné době škola otevírá dva obory pro absolventy základních škol: „obchodní akademie“ a „ekonomické lyceum“. Na vyšší odborné škole existují také dva vzdělávací programy: „marketing pro střední stupeň řízení“ a „účetnictví a finanční řízení“, jejich doba studia je tři roky. (<http://www.oazlin.cz/>; 70 let [elektronický zdroj]: *Obchodní akademie Tomáše Bati a Vyšší odborná škola ekonomická Zlín*)

ZÁVĚR

Střední odborné školství ve Zlíně je historicky spojeno s rozkvětem tohoto města ve třicátých letech 20. století, díky Baťovým závodům. Ve své práci jsem považovala za nutné nejprve nastínit vývoj školství v České republice a také vývoj zlínského pokusného školství ve dvacátých a třicátých letech minulého století. Tomáš Baťa ve Zlíně vybudoval školský systém, který neměl nikde v České republice konkurenci.

Praktickou část práce jsem rozdělila podle druhu škol, které ve Zlíně vznikly. Zpracovala jsem školy, které zde existovaly v letech 1945 až 1989, i když jejich počátky spadají do období již před druhou světovou válkou. Nejprve jsou uvedeny průmyslové školy, které vznikly ze Závodní odborné školy firmy Baťa. Jedná se o SPŠ strojní, SPŠ chemickou, SPŠ kožařskou, SPŠ stavební a také jsem sem zařadila SPŠ koželužskou v Otrokovicích. Tyto školy navazovaly na Baťovu školu práce, kdy jejich činnost do roku 1950 byla velmi blízká zásadám, které Baťa a jeho spolupracovníci do školství vnesli. Jedná se především o Příhodovu zásadu jednotného školství a s tím související propojenost školy, firmy a internátu. Všechny průmyslové školy měly velmi úzký vztah k praxi a kladly na ni velký důraz.

Postupně po roce 1948 je ve vývoji škol patrný politický vliv Komunistické strany Československa. Vzhledem k tomu, že školy vychovávaly žáky, kteří měli zaručené další uplatnění v podniku, snižoval se důraz kladený na praktickou výuku a spíše se žáci učili vše v rovině teoretické. Na školách se postupně praxe prováděná v továrnách nahrazovala výukou ve školních dílnách. S touto tendencí se velmi špatně školy vyrovnávaly po roce 1989 a průmyslové školství začalo oproti dřívějším letům být podceňováno. Pravděpodobně z tohoto důvodu přežily jen dvě průmyslové školy až do současnosti. Jsou to SPŠ strojnická (dnes SPŠ Zlín) a SPŠ koželužská (dnes SPŠ Otrokovice). SPŠ kožařská a SPŠ stavební se staly součástí škol jiných a SPŠ chemická zanikla úplně. Také Střední uměleckoprůmyslová škola v Uherském hradišti, o které ve své práci pojednávám jen okrajově, zažívá značný úpadek a již není tou prestižní školou, kam byli přijímáni jen žáci s výbornými výsledky na základní škole.

Mnohem lépe se dnes vyvíjí neprůmyslové školy, což je ve Zlíně Střední zdravotnická škola a Obchodní akademie T. Bati. Obě tyto školy vycházely také ze škol, které ve Zlíně existovaly již před druhou světovou válkou. Zdravotnická škola navazovala na školu pro

ženská povolání a Obchodní akademie na obchodní kurzy pořádané firmou Baťa. Zdravotnická škola za doby totalitního režimu těžila z faktu, že komunistická vláda vždy upřednostňovala zdravotnictví a tím také školy, které připravovaly zdravotnické pracovníky. Obchodní akademie měla poněkud horší podmínky pro svou činnost a zažívala střídavě lepší a horší období. V počátku padesátých let bylo ekonomické školství podceňováno a ani později toto školství nebylo prioritou komunistické vlády. Po roce 1989 obě posledně jmenované školy však zaznamenaly vzestup a k středoškolskému vzdělávání začaly poskytovat také vyšší odborné vzdělávání a nižší vysokoškolské vzdělávání pod záštitou Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

Na základě studia, analýzy a interpretace jsem vytvořila následující přehledy o školách: stručný přehled nejdůležitějších dat v průběhu existence jednotlivých škol; přehled názvů jednotlivých škol; přehled, kde se školy v průběhu své existence nacházely a přehled ředitelů, kteří jednotlivé školy v průběhu let vedli. Tyto přehledy jsou uvedeny v přílohách P IV až P VII.

Ke všem školám jsem se snažila nalézt alespoň nějaké učební plány, aby si čtenář mohl sám udělat představu o předmětech, které se na školách vyučovaly v průběhu jejich existence. Bohužel ne u všech škol jsem byla úspěšná. Učební plány pro Střední zdravotnickou školu se mi bohužel nepodařilo najít. Z toho důvodu jsou u této školy uvedeny jen předměty, které se vyučovaly v jednotlivých ročnících, ale bez hodinové dotace. Tyto informace se mi podařilo nalézt v třídních výkazech uložených ve Státním okresním archivu na Klečůvce.

Ve své práci jsem pracovala s literaturou, která je dostupná v Krajské knihovně F. Bartoše ve Zlíně, ale bohužel je zde velký nedostatek regionálních publikací o školách. Nejvíce těchto publikací jsem získala v knihovnách jednotlivých škol. Bohužel vzhledem k datu vydání některých publikací je velmi problematická jejich přesná citace v soupisu použité literatury. Publikace mají často jen název a udanou adresu školy. Jen v některých z nich je uvedeno, kdo je vydal, kde byly tištěny a rok, kdy byly tištěny. Často tyto publikace nebyly ani stránkovány. Některé školy mají vydány ke svému výročí pouze soupis absolventů a o samotném vzdělávání žáků se zmiňují jen velmi okrajově. Část informací jsem našla také ve Státním okresním archivu na Klečůvce. Byly to ale především informace do roku 1960, protože novější materiály mají v držení jednotlivé školy, nebo nejsou v archivu odborně zpracovány a díky tomu nejsou veřejnosti přístupné.

Na základě zpracovaného textu se domnívám, že jsem splnila stanovený cíl své bakalářské práce, zmapovala jsem dostatečně vývoj středních odborných škol, které ve Zlíně působily především v letech 1945 až 1989 a věřím, že má práce bude přínosem, především pro ty, kdo budou hledat informace o těchto školách.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] *30 let střední zdravotnické školy Gottwaldov*. 1979, 36 s.
- [2] *30. výročí trvání školy, Střední průmyslová škola koželužská v Otrokovicích*. Otrokovice: SPŠ koželužská Otrokovice, 1963. 31 s.
- [3] *50 let Střední ekonomické školy Gottwaldov*. Gottwaldov: SEŠ Gottwaldov, 1988. 129 s.
- [4] *50 let Střední průmyslové školy kožařské v Gottwaldově*. Gottwaldov: VHJ Svit, 1986. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo B 4757, místní publikace.
- [5] *60 let Střední průmyslové školy kožařské ve Zlíně, Seznam zaměstnanců a absolventů 1937 - 1997*. Zlín: SPŠ kožařská, 1997. 38 s.
- [6] *Almanach 70 let odborného školství v Otrokovicích 1933 – 2003*. Otrokovice: Střední průmyslová škola Otrokovice, 2003. 76 s.
- [7] *Almanach k 30. výročí střední ekonomické školy v Gottwaldově – Zlíně 1967/68 – 1967/68*. Gottwaldov: zpracovala redakční rada při ředitelství střední ekonomické školy v Gottwaldově, 1968. 156 s.
- [8] *Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*. Gottwaldov: SOŠ chemická, 1987. 126 s.
- [9] *Experimentální vyučování na SEŠ jako východisko nového pojetí výuky na středních ekonomických školách*. Gottwaldov, 1979. 28 s.
- [10] FROLCOVÁ, Milada. *Slovník žáků a absolventů zlínské školy umění a střední uměleckoprůmyslové školy ve Zlíně a v Uherském Hradišti /1939-2003/*. 1. vyd. Uherské Hradiště: Slovácké muzeum, 2003. 342 s. ISBN 80-86185-25-7.
- [11] HAMŠÍKOVÁ, Alena [editor]. *50 let koželužského školství v Otrokovicích jubilejní almanach 1933 1983*. Otrokovice: SPŠ koželužská Otrokovice, 1983. 143 s.
- [12] KOZLÍK, Jaroslav a kol. *Aktuální historie. Kapitoly o zkušenostech pokusných škol ve Zlíně z let 1929-1939*. 1. vyd. Přerov: Muzeum Komenského, 1996. 103 s.

- [13] MIKULAŠTÍK, Břetislav. *50 let Střední průmyslové školy strojnické v Gottwaldově 1933 – 1983*. Gottwaldov: SPŠ Gottwaldov, 1983. 78 s.
- [14] *Obchodní akademie Tomáše Bati vydává u příležitosti 60. výročí založení školy*. 1998.
- [15] *Ročenka k 25. výročí trvání školy*. Gottwaldov: Střední průmyslová škola chemická v Gottwaldově, 1962. 62 s.
- [16] ŘEZNÍČKOVÁ, Kateřina. *Študáci a kantoři za starého Rakouska. České střední školy v letech 1967 – 1918*. 1. vyd. Praha: Libri, 2007. 215 s. ISBN 978-80-7277-163-9.
- [17] *Střední ekonomická škola Gottwaldov 1938 – 1978. Sborník ke čtyřicátému výročí ekonomického školství Gottwaldov 1987/1979*, Gottwaldov: Střední ekonomická škola Gottwaldov, 1979. 112 s.
- [18] *Střední průmyslová škola kožařská v Gottwaldově*. Gottwaldov, 1983. 8 s.
- [19] *Střední zdravotnická škola a Vyšší zdravotnická škola Zlín – 50 let, 1949-1999*. 1999. 54 s.
- [20] SZOSTKIEWICZ, Stefan. *Sociologický výskum. Procedúry a techniky*. 2. vyd. Bratislava: ÚV KSS, závod Žilina, 1965. 437 s.
- [21] ŠILHÁN, Ladislav. *40. výročí Střední zdravotnické školy v Gottwaldově 1949-1989*. Zlín, 1989. 33 s.
- [22] ŠKRÁŠEK, František a kol. *40 let Střední průmyslové školy strojnické v Gottwaldově*. Praha: TES – Ústav technických a ekonomických služeb, 1974. 96 s.
- [23] VLČEK, Stanislav. BERÁNEK, Jan. *40 let Střední průmyslové kožařské v Gottwaldově 1939 – 1977. Jubilejní ročenka*. Gottwaldov: SPŠ kožařská v Gottwaldově, 1977. 68 s.
- [24] VRÁNA, Stanislav a kol. *Deset let pokusné práce na měšťanských školách ve Zlíně 1929-1939*. Zlín: pokusné školy svým nákladem, 1939. 151 s.

- [25] *Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*. Gottwaldov, 1964. 43 s. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo B 2017,a, místní publikace.
- [26] VYSLOUŽIL, Zdeněk a kol. *30 let Střední průmyslové školy strojnické v Gottwaldově 1934 – 1964. Sborník příspěvků učitelů, žáků a absolventů k 30. výročí trvání SPŠ strojnické*. Gottwaldov: ředitelství SPŠ strojnické v Gottwaldově a SRPŠ, 1964. 96 s.

Archivní prameny

- [27] *MěNV Gottwaldov, odbor pro školství a kulturu rady městského národního výboru v Gottwaldově*. 1959, Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 242.
- [28] Průmyslová škola strojnická 1936-1954. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 795.
- [29] Průmyslová škola strojnická 1936-1954. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 999.
- [30] Průmyslová škola strojnická 1936-1954. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 1000.
- [31] VYSOUDIL, František. *Průmyslová škola strojnická Gottwaldov (1925) 1933 – 1960 (1961)*. Inventář, Státní okresní archiv Klečůvka, Gottwaldov – Klečůvka, 1981, s. 46, ev.č.252.
- [32] VYSOUDIL, František. *Zdravotnická škola Gottwaldov 1935 – 1960 (1965)*. Inventář, Státní okresní archiv Klečůvka, Gottwaldov – Klečůvka, 1982, s. 17, ev.č. 254.
- [33] VYSOUDIL, František. *Vyšší hospodářská škola Gottwaldov 1933 – 1960 (1961)*. Inventář, Státní okresní archiv Klečůvka, Gottwaldov – Klečůvka, 1981. s. 26, ev.č. 253.
- [34] Vyšší hospodářská škola Gottwaldov 1939-1948. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 497.

- [35] Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz, inventární číslo 209.
- [36] Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz, inventární číslo 211.
- [37] Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz, inventární číslo 213.
- [38] Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz, inventární číslo 216.
- [39] Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz, inventární číslo 90.
- [40] Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz, inventární číslo 102.
- [41] Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz, inventární číslo 117.
- [42] Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz, inventární číslo 136.

Novinové články

- [43] BOBÁK, František. *Výročí kožařské průmyslovky*. Zrno roč. 3, č. 66 (1997), s. 6.
- [44] BRÁZDILOVÁ, Jana. *Kožařská průmyslovka usiluje o vzkříšení zašlé slávy: O příštím vikendu oslaví střední průmyslová škola kožařská ve Zlíně 60 let od svého založení*. Zlínské noviny roč. 8, č. 108, příl. Nedělník, s. 1.
- [45] MIŠUREC, Zdeněk. *SPŠ Zlín náleží k největším průmyslovkám v republice, Historie technického vzdělávání mládeže se datuje od třicátých let*. Zlínské noviny: Regionální deník pro okres Zlín Roč. 11, č. 293, Příl. Zlínský deník, s. 3.
- [46] *Na místě chemické školy zůstalo jen gymnázium*, Mladá fronta DNES: Jihovýchodní Morava roč. 10, č. 226, s. 4.

- [47] *Průmyslovka slavila sedmdesátku: centrum chemického vzdělání na Zlínsku je Střední průmyslová škola v Otrokovicích*, Mladá fronta DNES: Východní Morava 1210-1168 Roč. 14, č. 253, [příloha] s. C/4.
- [48] *Střední zdravotnická škola? Brzy se lecos změní*, Mladá fronta DNES: Východní Morava 1210-1168, Roč. 14, č. 84, [příloha] s. D/3.
- [49] *Výročí vzniku průmyslu se vzpomínalo ve Střední průmyslové škole*. Otrokovické noviny roč. 12, č. 14, s. 1 a 5.
- [50] *Zlínské lyceum je první v republice*, Zrno Roč. 2, č. 23 (1996), s. 2.

Internetové zdroje

- [51] *Historie* [online]. [cit. 2009-4-16]. Dostupný z WWW: <http://www.spspzlin.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=2&Itemid=11>.
- [52] *Historie* [online]. [cit. 2009-4-18]. Dostupný z WWW: http://www.inext.cz/szs_zlin/wold/historie.htm.
- [53] *Historie* [online]. [cit. 2009-4-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.supsuh.cz/doc/20/>>.
- [54] *Historie budovy školy* [online]. [cit. 2009-4-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.gjszlin.cz/gztgm/historie-budovy.html>>.
- [55] *Historie školy* [online]. [cit. 2009-4-11]. Dostupný z WWW: <http://www.spsotr.eu/clanek/1275_historie-skoly.aspx>.
- [56] *Historie školy* [online]. [cit. 2009-4-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.oazlin.cz/historie.php>>.
- [57] *Pohled do historie školy* [online]. [cit. 2009-4-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.spszl.cz/modules/wfchannel2/index.php?pagenum=2>>.

Ostatní

- [58] *70 let* [elektronický zdroj]: *Obchodní akademie Tomáše Bati a Vyšší odborná škola ekonomická Zlín*. DVD, 2007.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČSSZ	Československé stavební závody, n. p. ve Zlíně
MŠANO	Ministerstvo školství a národní osvěty
n.p.	Národní podnik
OA	Obchodní akademie
SPŠ	Střední průmyslová škola
ŠVSP	Reformní komise při Škole vysokých studií pedagogických
ZPS	Závody přesného strojírenství

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Systém jednotné školské soustavy a jednotné školy
- P II Schéma podnikového systému odborného vzdělávání ve Zlíně
- P III Zásady pro rámcový školský zákon
- P IV Stručný přehled nejdůležitějších dat v průběhu existence jednotlivých škol
- P V Přehled názvů jednotlivých škol
- P VI Sídla škol a popis budov k datu 30. června 1959
- P VII Ředitelé škol
- P VIII Učební plány Vyšší strojnické školy a Průmyslové školy strojnické platné v 50. letech 20. století
- P IX Učební plány Střední průmyslové školy strojnické platné od 1. září 1962
- P X Učební plány Střední průmyslové školy strojnické platné v 70. letech 20. století
- P XI Statistický přehled o vývoji Střední průmyslové školy strojnické do školního roku 1983/84
- P XII Učební plány Střední průmyslové školy chemické platné ve školním roce 1962/63
- P XIII Učební plány Střední průmyslové školy chemické od školního roku 1984/85
- P XIV Vývoj učebních plánů střední průmyslové školy kožařské do roku 1977
- P XV Učební plány, podle kterých se učilo na stavebním odboru Průmyslové školy při n. p. SVIT v Gottwaldově
- P XVI Učební plány, podle kterých se učilo na Střední průmyslové škole koželužské od jejího založení do roku 1970
- P XVII Učební plány, podle kterých se Střední průmyslové škole koželužské ve večerní škole v letech 1953 - 1970
- P XVIII Přehled druhů studia, počet studujících a tříd na Střední průmyslové škole

koželužské v letech 1933 - 1983

- P XIX Přehled vyučovaných předmětů na Zdravotnické škole v Gottwaldově do roku 1959
- P XX Vývoj Střední ekonomické školy z hlediska organizačních změn
- P XXI Učební plány Obchodní akademie
- P XXII Změna učebních plánů Vyšší hospodářské školy v počátku 50. let 20. století

PŘÍLOHA P I: SYSTÉM JEDNOTNÉ ŠKOLSKÉ SOUSTAVY A JEDNOTNÉ ŠKOLY

5letá škola I. stupně	- obecná
4letá škola II. stupně	- komenium*
4letá škola III. stupně	- atheneum**
4-6letá škola IV. stupně	- univerzita***

* Komenium mělo nahradit tehdejší školy měšťanské a všechny typy nižších středních škol.

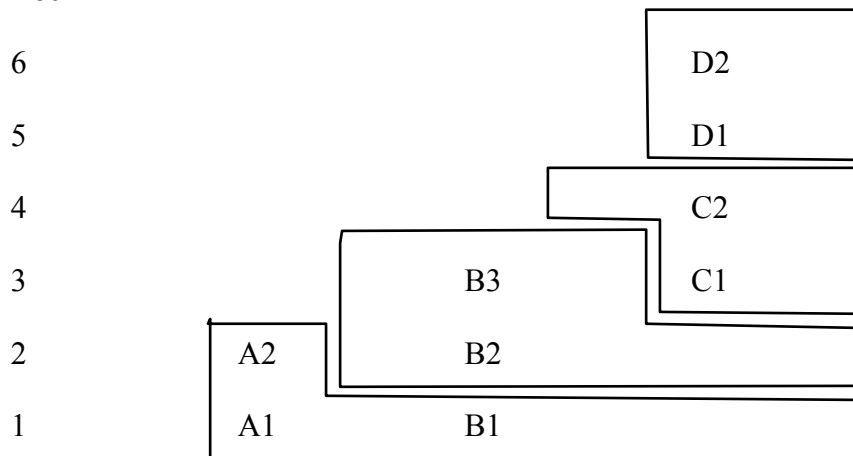
**Atheneum mělo nahradit všechny typy vyšších středních škol

***Univerzita měla nahradit všechny typy vysokých škol

[KOZLÍK, Jaroslav a kol. *Aktuální historie. Kapitoly o zkušenostech pokusných škol ve Zlíně z let 1929-1939* s. 11-12]

PŘÍLOHA P II: SCHÉMA PODNIKOVÉHO SYSTÉMU ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ VE ZLÍNĚ

Ročník

A dvouletá odborná škola pro základní profesi

B tříletá odborná škola pro užší profesi

C dvouletá odborná škola mistrovská

D dvouletá odborná škola vyšší pro techniky

[KOZLÍK, Jaroslav a kol. *Aktuální historie. Kapitoly o zkušenostech pokusných škol ve Zlíně z let 1929-1939* s. 67]

PŘÍLOHA P III: ZÁSADY PRO RÁMCOVÝ ŠKOLSKÝ ZÁKON

Článek I. Jednotná soustava všeho školství.

Rámcovým školským zákonem bude vytýčena jednotná vzestupná soustava všeho školství. Veškeré školství bude tvořiti organický celek.

Školská soustava umožní, aby každý mladý člověk podle svých schopností, svého nadání a píce se mohl plně rozvinout a dosáhnout nejvyššího stupně vzdělání bez ohledu na majetkové a sociální poměry. V této soustavě bude možno výběrem schopných jednotlivců vychovávat vůdce hospodářské, kulturní a politické. Zamezí se vytvoření jednotlivých kast podle vzdělání. Školství nebude budováno na základě ideologických názorů, nýbrž bude usměrněno k účelům skutečného života.

Článek II. Společný jednotný základ – školy I. a II. stupně.

Společný jednotný základ vzdělání všeho obyvatelstva tvoří škola I. a II. stupně pro děti od 6 do 14 let.

Škola I. stupně (místo dosavadní školy obecné) je čtyřletá pro dobu dětství od 6 do 10 let. Jejím úkolem je dáti dětem nástroje dalšího vzdělání, tj. čtení, psaní, počítání a kreslení a hojnost zkušeností ze smyslových zážitků, získaných na podkladě pracovním. Bude probouzet přirozenou touhu po pohybu a po činnosti a tím vychovávat žákovu osobitost.

Škola II. stupně je rovněž čtyřletá (místo dosavadní školy měšťansko a nižší střední) pro chlapce a dívky od 10 do 14 let. Jejím úkolem je poskytnouti žákům všeobecné a základní vědomosti, nezbytné pro život, naučit žáky logicky myslet a třídit jevy přírodní i společenské. Vychovávat je k podnikavosti. Podle místních poměrů, zaměstnání obyvatelstva a jeho potřeb se školy II. stupně orientují buď zemědělsky, nebo průmyslově. Aby se ve škole dosáhlo nejvyššího výkonu, provede se ne vyšších ročnících školy II. stupně pedagogická diferenciaci podle schopností žáků. Při tom se však bude dbáti, aby diferenciaci neodváděla všechny schopné a nadané žáky od praktických povolání a podnikatelství.

Článek III. Učitelstvo škol I. a II. stupně.

Učitelé škol I. a II. stupně jsou státní úředníci. Budou se vzdělávat na školách III. Stupně (středních nebo odborných) a doplní své vzdělání na školách vysokých (pedagogická akademie). Učitelské ústavy budou zrušeny. Učitelské sbory na školách II. stupně budou smíšené, budou v nich odborní učitelé a profesori. Při obsazování míst se přihlíží nejen k služebnímu stáří učitelovu, ale i k jeho zvláštním schopnostem a k dosaženým výsledkům ve výchově a ve vyučování.

Článek IV. Školské úřady.

Školství I. a II. stupně je státní. Stát je řídí a spravuje svými vlastními školskými úřady, oddělenými od úřadů politických.

Školské úřady jsou úřady krajské a úřad ústřední.

Ústřednímu úřadu školskému přísluší iniciativní činnost při legislativním uspořádání celého školství, provádění zákonů školských pomocí nařízení a výnosů, péče o finanční zabezpečení osobních nákladů škol I. a II. stupně, kontrolní a schvalovací právo činnosti úřadů krajských, zařizování a udržování výzkumných ústavů pedagogických, Státního nakladatelství apod.

Krajské úřady školské jsou prováděcími orgány školské správy jednotlivých krajů. Krajský úřad školský navrhuje regionální uspořádání školství v kraji (rozmístění škol a účelná diferenciacie osnov s hlediska kraje), provádí dozor nad školskou prací, obsazuje učitelská místa na školách I. a II. stupně, stará se pomocí učitelských konferencí o zvýšení kulturní úrovně celého kraje. V čele krajského úřadu stojí vynikající pedagog a řídí krajské školství se sborem, složeným z občanstva, učitelstva a úředníků krajského školního úřadu. Okresní školní inspektoři jsou úředníky krajského školního úřadu. Krajskému úřadu školskému přísluší také péče o osvětovou činnost v kraji.

Obstarávání věcné potřeby škol I. a II. stupně náleží místním obcím, pro újezdni školy II. stupně újezdům.

Článek V. Školy III. stupně

Veškerá mládež je povinna vzdělávati se také na školách III. stupně (od 14 let po absolvování školy II. stupně).

Školy III. stupně jednak doplňují všeobecné vzdělání, hlavně však poskytují mládeži odborné vzdělání pro budoucí povolání.

Pokud mládež nebude navštěvovati výběrové školy III. stupně (nynější odborné a střední), vychovává a vzdělává se v praxi v odborných závodech průmyslových, obchodních a zemědělských (poměr učňovský) a zároveň na školách učňovských (živnostenských nebo hospodářských).

Mládež, která není v učňovském poměru, dochází do škol pokračovacích. Dívkám budou tyto pokračovací školy jednak poskytovat vzdělání občanské, jednak je budou vychovávat pro rodinu.

Školy učňovské jsou školy odborné s odbornými učiteli pro jednotlivé odbory. Školní povinnost je tříletá s nejmenším počtem osmi hodin týdně. Jsou vybaveny vlastními budovami i příslušným dílenským zařízením.

Školy pokračovací jsou rovněž tříleté a přiřadují se ke školám II. stupně. Jejich účelem je rozšíření všeobecného vzdělávání a výchova občanská. Vyučují na nich učitelé škol I. a II. stupně, počet vyučovacích hodin jest nejméně 6 hodin týdně.

Absolventi učňovských škol mohou doplniti své zemědělské nebo průmyslové a obchodní vzdělání na zvelebovacích a studijních ústavech, kde se pro ně konají podle potřeby speciální kursy.

Vynikající jednotlivci ze škol učňovských mohou býti přijati na základě zkoušky do škol výběrových.

Školy výběrové. Jsou určeny pro vybranou mládež od 14 do 19 let. Jsou diferencovány na školy odborné (zemědělské, průmyslové, obchodní) a přípravné školy pro vzdělání na školách vysokých (nynější vyšší střední školy).

Jako výchovných prostředků se na těchto školách také používá mimo jiné prakse v zemědělství, v průmyslu a v obchodu pro intenzivní výchovu aktivity a vůle. Tato prakse musí trvati nejméně jeden rok a bude upravena co do časového zařazení podle místních

poměrů. Dalším výchovným prostředkem je výchova internátní, která bude sloužit k odstranění stavovských rozdílů.

Pro výběrové školy je vymezena doba zpravidla pěti let.

Výběrové školy mají dva stupně: základní je dvouletý a poskytuje všeobecné vzdělání a předběžné vzdělání matematické a jazykové. Po absolvování tohoto stupně nastává definitivní výběr pro tříleté odborné stupně vyšší. Nezpůsobilí žáci se vrací do zkráceného poměru učebního, zejména pro určité živnosti a obchod.

Vyšší stupeň výběrových škol se diferencuje na 6 větví. Tyto větve jsou:

1. duchovědná (gymnasium) pro povolání učitelská, profesorské a teologické,
2. matematicko – přírodovědná (reálka) pro povolání učitelské, profesorské (přírodovědecká fakulta) a lékařské,
3. pro výchovu úředníků správní a veřejné služby – výběr žáků odchází na právnickou fakultu,
4. technická pro různá technická povolání /strojní, chemické, textilní, stavební, umělecko-průmyslové, hutnické atd.), výběr žáků odchází na vysokou školu technickou,
5. obchodní – výběr žáků odchází na vysokou školu obchodní,
6. zemědělská – výběr žáků odchází na vysoké školy zemědělské.

Na výběrových školách vyučují profesori odborně vzdělání, kteří budou ve stálém kontaktu s praxí.

Školy učňovské a pokračovací bude spravovat krajský školský úřad. Dozor na školy pokračovací vykonávají okresní inspektoři, dozor na školy učňovské (dosavadní živnostenské pokračovací) vykonává odborný inspektor, který podléhá krajskému školskému úřadu.

Učitelé škol učňovských jsou státní úředníci. Jejich právní poměr je obdobný jako právní poměr učitelů a profesorů škol II. stupně. Věcný náklad na tyto školy opatřuje místní obec, pro obvodové školy školní obvod.

Výběrové školy III. stupně zřizuje a udržuje stát a jejich správu administrativní a pedagogickou vede ústřední úřad školský.

Odborné školy budou úzce spolupracovat s výrobními podniky dotyčných oborů. Udržovací náklady na školy budou z velké části požadovány od dotyčných oborů. Za to bude těmto oborům vyhrazen podstatný vliv na vedení škol.

Pro přijetí do odborných škol uměleckého směru je rozhodující prokázané nadání umělecké.

Článek VI. Školy IV. stupně

Školství IV. stupně – vysokému – se zaručuje naprostá svoboda ve vědeckém myšlení a bádání. Pro jednotlivé obory vysokých škol budou vypracovány studijní programy, které posluchače metodiky uvádějí do základů příslušných disciplín. Vedle toho pak posluchač necht' v určitém úseku pracuje k vědeckému prohloubení.

Studium posluchačů vysokých škol bude upraveno tak, aby jim zbylo dostatek času k propracování látky a k výchově tělesné.

Na vysoké školy budou připuštěni posluchači jen po přísném výběru ze škol III. stupně.

Posluchači, kteří nevyhoví studijnímu programu závěrečnými zkouškami v dovolené lhůtě, budou z dalšího studia vyloučeni.

Na technice se provede revize studijních programů v tom směru, aby zbytečné teorie byly zredukovány, eventuálně odstraněny. Naproti tomu bude vyučováno od počátku naukám odborným, hlavně na základě praktických pokusů dílenských a laboratorních.

Článek VII. Úprava počtu škol podle změněných poměrů

Vzhledem ke změněným poměrům územním a státním provede se revize jak počtu škol III. stupně, tak i jejich rozmístění s největším ohledem na skutečnou potřebu absolventů, které hospodářský a kulturní život vyžaduje. Také vysoké školy budou hospodárně zorganizovány tak, aby jednotlivé odbory byly soustředěny, pokud dovoluje počet posluchačů.

[Zásady pro rámcový školský zákon in Deset let pokusné práce na měšťanských školách ve Zlíně 1929-1939, 1939, s. 70-74)

PŘÍLOHA P IV: STRUČNÝ PŘEHLED NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH DAT V PRŮBĚHU EXISTENCE JEDNOTLIVÝCH ŠKOL

Přehled vzniku škol a nejdůležitějších dat v jejich existenci

název školy	rok vzniku	osamostatnění školy	umístění	právo veřejnosti	zánik školy
SPŠ strojnická	1933	1.9.1950	Zlín	16.7.1936*	dodnes
SPŠ chemická	1932/33	1.1.1953	Zlín	23.5.1939	31.12.1998
SPŠ kožařská	1937	1.1.1953	Zlín	23.5.1939	31.12.2006
SPŠ stavební	1939	1.9.1950	Zlín	od založení	31.8.2000
SPŠ koželužská	1933	1.1.1953	Otrokovice	20.7.1937	dodnes
Zdravotnická škola	1946	1948***	Zlín	od založení	dodnes
Obchodní akademie	1933	1937	Zlín	24.7.1934**	dodnes

* pro vyšší strojnickou školu až od školního roku 1938/39

**10.8. 1933 pro veřejnou obchodní školu (1 a 2 ročník)

***formálně byly škola samostatná od počátku, ale v tomto roce zanikla škola pro ženská povolání.

PŘÍLOHA P V: PŘEHLED NÁZVŮ JEDNOTLIVÝCH ŠKOL

SPŠ strojnická	
Odborná škola strojnická ve Zlíně	1933 - 1937
Průmyslová škola ve Zlíně	1937 – 1948
Průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1948 – 1949
Vyšší průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1949 – 1950
Vyšší průmyslová škola strojnická při ZPS v Gottwaldově	1950 - 1980
Střední průmyslová škola Gottwaldov (od 1990 Zlín)	1980 - dosud

[Osobní archiv autorky]

SPŠ chemická	
Odborná škola chemická ve Zlíně	1932 - 1937
Průmyslová škola ve Zlíně	1937 – 1948
Průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1948 – 1949
Vyšší průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1949 – 1952
Vyšší průmyslová škola chemická	1952 - 1960
Střední průmyslová škola chemická v Gottwaldově (Zlíně)	1961 - 2005
Střední průmyslová škola technologická Zlín	2005 - 31.12.2006

[Osobní archiv autorky]

SPŠ kožařská	
Průmyslová škola ve Zlíně	1937 – 1948
Průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1948 – 1949
Vyšší průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1949 – 1953
Průmyslová škola kožařská v Gottwaldově	1953 - 1960
Střední průmyslová škola kožařská v Gottwaldově (Zlíně)	1961 - 2005
Střední průmyslová škola technologická Zlín	2005 - 31.12.2006

[VLČEK, Stanislav, BERÁNEK, Jan. *40 let Střední průmyslové kožařské v Gottwaldově 1939 – 1977*. Jubilejní ročenka, SPŠ kožařská v Gottwaldově, 1977, s. 4.]

SPŠ stavební	
Průmyslová škola ve Zlíně	1939 – 1948
Průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1948 – 1949
Vyšší průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1949 – 1950
Vyšší průmyslová škola stavební při n. p. ČSSZ Gottwaldov	1950 - 1951
Vyšší průmyslová škola stavební při n.p. Pozemní stavby v Gottwaldově	1951 - 1953
Průmyslová škola stavební v Gottwaldově	1953 - 1961
Střední průmyslová škola stavební v Gottwaldově	1961 - 31.8.2000

[*Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově*. Gottwaldov, 1964, s. 29.]

SPŠ koželužská

Závodní odborná škola fy. Baťa ve Zlíně	1933 – 1937
Průmyslová škola ve Zlíně	1937 – 1948
Průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1948 – 1949
Vyšší průmyslová škola při n.p. Svit v Gottwaldově	1949 – 1953
Průmyslová škola koželužská Gottwaldov – Otrokovice	1953 – 1954
Průmyslová škola koželužská v Otrokovících	1954 – 1960
Střední průmyslová škola koželužská Otrokovice	1960 – 1991
Střední průmyslová škola Otrokovice	1991 – dosud

[http://www.spsotr.eu/clanek/1275_historie-skoly.aspx]

Zdravotnická škola

Sociálně zdravotní výchovná škola	1946-1948
Vyšší odborná škola sociálně zdravotní	1948-1953
Zdravotnická škola v Gottwaldově	1953-2005
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Zlín	2005 - dosud

[Osobní archiv autorky]

Střední ekonomická škola

Obchodní akademie Tomáše Bati pro zahraniční obchod ve Zlíně	1937 - 1948
Obchodní akademie pro zahraniční obchod ve Zlíně	1948 - 1950
Vyšší hospodářská škola	1950 - 1961
Střední ekonomická škola	1961 - 1991
Obchodní akademie ve Zlíně	1991 - 1993
Obchodní akademie T. Bati ve Zlíně	1993 - dosud

[Osobní archiv autorky]

PŘÍLOHA P VI: SÍDLA ŠKOL A POPIS BUDOV K DATU 30. ČERVNA 1959

SPŠ strojnická	
Gahurova 5265, Zlín*	1937 - 1952
nám. T. G. Masaryka 2734-9, Zlín**	1933 - 1952
Štefánikova 6, Zlín***	1952 - 1974
tř. T. Bati 4187	1974 - dosud

* sídlo Průmyslové školy všech oborů, dnes Dům kultury

** Dnes Gymnázium a jazyková škola Zlín společně s SPŠ polytechnickou - COP

*** Dnes Střední škola gastronomie a obchodu Zlín

[osobní archiv autorky]

SPŠ chemická	
výzkumný ústav	1937 - 1952
Štefánikova 10, Zlín	1937 - 1952
nám. T. G. Masaryka 2734-9, Zlín	1953 - dosud*

* Dnes Gymnázium a jazyková škola Zlín

[osobní archiv autorky]

SPŠ kožařská	
tovární budovy (u koupaliště)	1937 - 1953
nám. T. G. Masaryka 2734-9, Zlín	1953 - dosud*

* Dnes SPŠ polytechnická - centrum odborné přípravy

[osobní archiv autorky]

SPŠ stavební	
Gahurova 5265, Zlín*	1939 - 1952
Štefánikova 2431, Zlín**	1952 - 2000

* Dnes Dům kultury

** Dnes Fakulta multimediálních komunikací Univerzity T. Bati

[osobní archiv autorky]

SPŠ koželužská	
Administrativní budova závodu Baťa*	
Tř. Spojenců 907, Otrokovice	
Tř. T. Bati 331, Otrokovice	dosud

*dnešní budova školy

[osobní archiv autorky]

Zdravotnická škola

Štefánikova ulice 2701, Zlín	1946-1953
nám. T.G. Masarika 3669, Zlín*	1953 - 1975
nám. T. G. Masaryka 2734-9, Zlín**	1975 - 1995
Příluky 372, Zlín	1995 - dosud

*Dnes Obchodní akademie T. Bati

** Dnes Gymnázium a jazyková škola Zlín společně s SPŠ polytechnickou - COP
[osobní archiv autorky]

Střední ekonomická škola

Štefánikova 2431, Zlín*	1933 - 1952
Nám. T. G. Masaryka 3669	1952 - dosud

* Dnes Fakulta multimediálních komunikací Univerzity T. Bati
[osobní archiv autorky]

Popisy jednotlivých budov škol k 30. červnu 1959

Charakteristika výukových prostor	SPŠ strojnická	SPŠ chemická	SPŠ kožařská	SPŠ stavební	Zdravotnická škola	Hospodářská škola
Počet tříd ve škole	13	15	8	14	10	7
Počet učeben ve škole celkem	17	19	10	14	8	10
Počet chybějících učeben celkem	0	1	1	0	2	2
Počet dílen ve škole	2	2	1*	0	0	0
Jak lze odstranit nedostatek vhodného prostoru:	přístavbou, nástavbou	rekonstrukcí, novostavbou	přístavbou, uvolněním učeben používaných jiným zařízením	přístavbou, nástavbou	novostavbou	uvolněním učeben používaných jiným zařízením

* v jiné školní budově

[MěNV Gottwaldov, odbor pro školství a kulturu rady městského národního výboru v Gottwaldově. 1959, Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 242]

PŘÍLOHA P VII: ŘEDITELÉ ŠKOL

SPŠ strojnická	
Jaromír Hradil	1930 - 1937
Ing. Matěj Hrádek*	1938 - 1952
Ing. Jaroslav Lexa**	
Ing. Vladislav Indra**	
Ing. Josef Zatloukal	1952-1962
Ing. Zdeněk Vysloužil***	1962 - 1964
Ing. Václav Dvořák	1964 - 1972
Ing. Dušan Vincent***	1967 - 1969
Ing. František Hrnčíř	1972 -
Ing. Jaroslav Lednický	dosud

* do roku 1938/39 správce stojnického oboru, 1939/40 - 1948/49 ředitel průmyslové školy, 1949/50 - 1951/52 ředitel Vyšší průmyslové školy strojnické

** správce strojnického oboru

*** pověřen vedením školy

[MIKULAŠTÍK, Břetislav. *50 let Střední průmyslové školy strojnické v Gottwaldově 1933 – 1983*. SPŠ Gottwaldov, 1983, s. 52.]

SPŠ chemická	
RNDr. Jaroslav Goll*	
Ladislav Otčenášek*	1945 - 1952
Jan Šojdr	1952 - 1965
Ing. František Černý	1965 - 1984
Vlastimil Leskovjan	1984 -

* správce chemického odboru

[*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení*. Gottwaldov, SOŠ chemická, 1987, s. 13-18]

SPŠ kožařská

Ing Arnošt Rosa	1937 - 1939
Jan Beránek*	1939 - 1941
Jaroslav Rozehnal*	1941 - 1945
Konstantin Lev*	1945 - 1948
Josef Balcárek*	1948 - 1950
Josef Horák*	1950 - 1951
Antonín Rosman*	1951 - 1953
Stanislav Staněk	1952 - 1982
Vlastimil Měřinský	1982 - 1992
antonín Židlík	1992 - 1995
Václav Talaš	1995 - 2006

* správce obuvnického oboru

[60 let Střední průmyslové školy kožařské ve Zlíně, Seznam zaměstnanců a absolventů 1937 - 1997. Zlín, 1997, s. 27.; VLČEK, Stanislav, BERÁNEK, Jan. 40 let Střední průmyslové školy kožařské v Gottwaldově 1939 – 1977. Jubilejní ročenka, SPŠ kožařská v Gottwaldově, 1977, s. 5.]

SPŠ stavební

Ing. Matěj Hrádek	1939 - 1950
Ing. Arch. Rudolf Hovora*	1950 - 1959
František Vojta	1959 -

* přednosta stavebního oboru v letech 1942 - 1950

[Výroční zpráva k 25 letům trvání a činnosti Střední průmyslové školy stavební v Gottwaldově. Gottwaldov, 1964, s. 29.]

SPŠ koželužská

Josef Odložil*	1933 - 1937
Radomír Nitsche*	1937 - 1940
Ing. Ladislav Beníšek*	1939 - 1940**
Ing Rudolf Ferebauer*	1940 - 1941
RNDr. František Volák	1941 - 1971
Ing. Jaroslav Krčál	1971 - 1980
Ing. František Adamec	1980 - 1982
Ing. Petr Churý	1982 - 1990
Ing. Leo Klimánek	1990 – 1993
Mgr. Marie Homolková	1993 – dosud

* vedoucí koželužského oboru v Otrokovcích

** organizoval vyšší průmyslovou školu

[http://www.spsotr.eu/clanek/1275_historie-skoly.aspx

HAMŠÍKOVÁ, Alena. editor. 50 let koželužského školství v Otrokovcích jubilejní almanach 1933 1983, 1983. str. 99]

Zdravotnická škola

MUDr. Loutocký Vojtěch	1949 -
Rozsypalová Božena	
Matějčíková Božena	
MUDr. Bartoš František	
Kučera Jaroslav	1960 - 1964
ing. Horčíčko Karel	1964 - 1982
Kusbachová Jiřina	1982 - 1988
Šilhán Ladislav	1988 - 1990
Mgr. Mařáková Věra	1990 - 1993
Mgr. Hába Aleš	1993 - dosud

[http://www.inext.cz/szs_zlin/index1.html]

Střední ekonomická škola

František Ráček	1933 -1942
Ing. František Kupka	1942 - 1950
Josef Jareš	1950 - 1974
Dr. Otakar Grepl	1974 - 1977
Ing. Jiří Filipec	1977 - 1997
Ing. Jaroslav Světlík	1997 - 2002
Alena Dofková	2002 - 2008
PaedDr. Josef Rydlo	2008 - dosud

[50 let Střední ekonomické školy Gottwaldov. Gottwaldov, SEŠ Gottwaldov, 1988, s. 82]

* Poznámka: Bohužel u SPŠ strojnické, SPŠ chemické a SPŠ stavební se mi nepodařilo zjistit jména ředitelů v pozdějších letech.

PŘÍLOHA P VIII: UČEBNÍ PLÁNY VYŠŠÍ STROJNICKÉ ŠKOLY A PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY STROJNICKÉ PLATNÉ V 50. LETECH 20. STOLETÍ

Učební plán platný od školního roku 1950/51 vyšší strojnická škola - větev provozní

	ročník			
	I.	II.	III.	IV.
Jazyk český	3	3	3	3
Jazyk ruský	2	2	2	2
Dějepis	2	2	-	-
Zeměpis	-	-	2	2
Nauka o státě	2	-	-	-
Politická ekonomie	-	2	2	-
Filosofie	-	-	-	2
Hygiena práce	-	-	-	0/2
Matematika	5	4	2	-
Deskriptivní geometrie	3	-	-	-
Fysika	-	-	-	2
Chemie	2	-	-	-
Mechanika	2	4	2	-
Elektrotechnika	-	-	4	-
Mechanická technologie	3	3	5	-
Technologie speciální	-	2	2	-
Části strojů	3	5	4	-
Stroje	-	-	-	7
Vytápění, větrání, instalace	-	-	-	2
Výrobní pomůcky	-	-	6	-
Příprava a plánování výroby	-	-	-	7/5
Organisace	-	-	-	3
Podnikové počtenictví	-	-	2	-
Laboratoře	-	-	-	3
Tělesná výchova	1	1	2	2
Zájmové kroužky	-	-	-	2
Celkem vyučovacích hodin	28	28	38	38
Provozní praxe	20*	20*	10**	10***
Celkem	48	48	48	48

* výcvik v učebním oboru

** výcvik v provozu závodu podle plánu

*** výcvik v provozu strojíren

[Průmyslová škola strojnická 1936-1954. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 999.]

Poznámka: druhá větev "konstrukční" se v učebním plánu liší minimálně ve skladbě hodin u odborných předmětů a výukou předmětů "dopravní stroje" a "konstrukce speciální" místo předmětů "výrobní stroje" a "příprava a plánování výroby". Z toho důvodu uvádím v příloze jen tento učební plán a ne oba.

Učební plán platný od školního roku 1954/55

Obor: technologie strojírenství

	ročník			
	I.	II.	III.	IV.
Jazyk český	4	3	3	2
Jazyk ruský	2	2	2	2
Dějepis	3	2	-	-
Politická ekonomie	-	-	2	-
Matematika	5	4	3	-
Fysika	3	-	-	-
Chemie	2	-	-	-
Technické kreslení	5	-	-	-
Mechanika	-/3	4	-	-
Strojní součásti	-	6	2	-
Elektrotechnika	-	2	2	-
Technologie	6/3	3	-	-
Stroje	-	-	4	2
Technologie strojírenství	-	-	4	10
Organizace a ekonomika výroby	-	-	6	8
Laboratorní cvičení	-	-	-	4
Dílenská praxe	4	8	8	-
Výrobní praxe	-	-	-	8
Tělesná výchova	2	2	2	2
Celkem	36	36	38	38

[Průmyslová škola strojnická 1936-1954. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 795.]

Učební plán od školního roku 1958/59

Obor: technologie strojírenství

	ročník			
	I.	II.	III.	IV.
Jazyk český	4	3	3	2
Jazyk ruský	2	2	2	2
Dějepis	3	2	-	-
Politická ekonomie	-	-	2	-
Matematika	6	4	3	-
Fysika	3	-	-	-
Chemie	3	-	-	-
Elektrotechnika	-	-	4	-
Mechanika	-	6	4	-
Technické kreslení	7	-	-	-
Strojní součásti	-	8	4	-
Stroje (encyklopedie)	-	-	5	6
Technologie	-	5	3	3
Výrobní konstrukce	-	-	-	12
Organizace a ekonomika	-	-	-	5
Laboratorní cvičení	-	-	-	4
Dílenská praxe	6	4	4	-
Tělesná výchova	2	2	2	2
Celkem	36	36	36	36

[Průmyslová škola strojnická 1936-1954. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 1000.]

PŘÍLOHA P IX: UČEBNÍ PLÁNY STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY STROJNICKÉ PLATNÉ OD 1. ZÁŘÍ 1962

Učební plán denního studia

Studijní obor: strojírenství (dříve strojírenská technologie)

	Ročník				celkem
	I	II	III	IV	
Český jazyk a literatura	3	2	2	2	9
Ruský jazyk	2	2	2	2	8
Dějepis	2	2	-	-	4
Hospodářský zeměpis	-	-	2	-	2
Občanská výchova	1	1	1	1	4
Politická ekonomie	-	-	2	-	2
Psychologie a hygiena	-	-	-	1	1
Matematika	5	3	3	-	11
Fyzika	4	-	-	-	4
Chemie	4	-	-	-	4
Tělesná výchova	3	3	3	2	11
Elektrotechnika	-	3	2	-	5
Technické kreslení	4	2	-	-	6
Mechanika	-	5	3	-	8
Strojní součásti	-	6	5	-	11
Stroje	-	-	4	8	12
Technologie	3	3	3	8	17
Organizace a ekonomika	-	-	-	4	4
Laboratorní cvičení	-	-	-	4	4
Výrobní praxe	5	4	4	4	17
Celkem hodin	36	36	36	36	144

Nepovinné předměty

Další živý jazyk	2	2	2	2	8
Matematika	-	-	-	2	2
Fyzika	-	-	2	-	2
Sportovní hry	2	2	2	2	8

Učební plán večerního studia

Studijní obor: Strojírenství

Učební předmět	Počet týdenních hodin					celkem
	nižší stupeň			vyšší stupeň		
	ročník			ročník		
	I	II	III	IV	V	
Jazyk český	2	2	-	3	-	7
Jazyk ruský	1	1	1	2	-	5
Dějepis	-	-	-	1	-	1
Politická ekonomie	-	1	-	-	-	1
Matematika	4	2	-	3	-	9
Fyzika	-	-	-	2	-	2
Chemie	-	-	-	2/-	-	1
Mechanika	-/4	2	-	2	-	6
Elektrotechnika	-	-	2	-	-	2
Technické kreslení	4/-	-	-	-	-	2
Strojní součásti	-	5/7	-	-	-	6
Stroje	-	-	4	-	4	8
Technologie	4	2/-	-	-/2	3	9
Výrobní konstrukce	-	-	4	-	5	9
Organizace a ekonomika	-	-	2	-	1	3
Psychologie a hygiena	-	-	2/-	-	-	1
Laboratorní cvičení	-	-	-/2	-	2	3
Celkem hodin	15	15	15	15	15	75

[VYSLOUŽIL, Zdeněk a kol. *30 let Střední průmyslové školy strojnické v Gottwaldově 1934 – 1964*. Sborník příspěvků učitelů, žáků a absolventů k 30. výročí trvání SPŠ strojnické, ředitelství SPŠ strojnické v Gottwaldově a SRPŠ, 1964, s. 18 a 20]

PŘÍLOHA P X: UČEBNÍ PLÁNY STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY STROJNICKÉ PLATNÉ V 70. LETECH 20. STOLETÍ

Učební plán denního studia Studijní obor: strojírenství

	Ročník				celkem
	I	II	III	IV	
Společenskovědné předměty a jazyky					
Český jazyk a literatura	2	2	2	2 Mp	8
Ruský jazyk	2	2	2	2 Mp	8
Dějepis	2	2	-	-	4
Občanská výchova	1	1	2	2	6
Matematicko-přírodovědné předměty					
Matematika	5	4	2	-	11
Fyzika	4	-	-	-	4
Chemie	3	-	-	-	3
Základní odborné předměty					
Technické kreslení	4	2	-	-	6
Mechanika	2	4	3	-	9
Elektrotechnika	-	2	3 (1)	-	5 (1)
Odborné předměty					
Stavba a provoz strojů	-	3	2	6 Mp	11
Konstrukční cvičení	-	2	2	3	7
Strojírenská technologie	2	3	3	4 Mp	12
Technologická cvičení	-	-	1	2	3
Ekonomika	-	-	2	3	5
Automatizace	-	-	-	3 (1)	3 (1)
Volitelný předmět	-	-	-	2	2
Technologická a strojnická měření	-	-	3 (3)	3 (3)	6 (6)
Díleňská a provozní cvičení	4	4	4	-	12
Tělesná výchova a branná příprava	3	3	3	2	11
Celkem hodin	34	34	34	34	136

Nepovinné předměty

Živý jazyk	2	2	2	2	8
Fyzika	-	2	-	-	2
Deskriptivní geometrie	-	-	2	-	2
Matematika	-	-	-	2	2
Odborný předmět	-	2	2	2	6
Sportovní hry	2	2	2	2	8

Hodiny uváděné v závorkách značí počet hodin pro laboratorní cvičení.

Předměty označené Mp jsou maturitní povinné.

Žáci absolvují po ukončení II. a III. Ročníku dvoutýdenní řízenou praxi.

Žák se může přihlásit do jednoho nepovinného předmětu, popř. do dvou, jsou-li jedním z nich sportovní hry.

Učební plán studia při zaměstnání
Studijní obor: strojírenství

	Ročník					celkem
	I	II	III	IV	V	
Společenskovědné předměty a jazyky						
Český jazyk a literatura	1	2	2	2 Mp	-	7
Ruský jazyk	1	1	1	2 Mp	-	5
Dějepis	1	-	-	-	-	1
Občanská výchova	-	1	1	1	-	3
Matematicko-přírodovědné předměty						
Matematika	3	2	2	2	-	9
Fyzika	2	-	-	-	-	2
Chemie	1	-	-	-	-	1
Základní odborné předměty						
Technické kreslení	2	-	-	-	-	2
Mechanika	2	2	-	3	-	7
Elektrotechnika	-	3 (1)	-	-	-	3 (1)
Odborné předměty						
Stavba a provoz strojů	-	-	4	2	6 Mp	12
Strojírenská technologie	2	3	2	2	3 Mp	12
Ekonomika	-	-	2	-	2	4
Automatizace	-	-	-	2	-	2
Provoz strojíren	-	1	-	-	-	1
Volitelný předmět	-	-	-	-	2	2
Technologická a strojnická měření	-	-	2 (2)	-	2 (2)	4 (4)
Celkem hodin	15	15	16	16	15	77

Hodiny uváděné v závorkách značí počet hodin pro laboratorní cvičení.
Předměty označené Mp jsou maturitní povinné.

[ŠKRÁŠEK, František a kol. *40 let Střední průmyslové školy strojnické v Gottwaldově*.
TES – Ústav technických a ekonomických služeb, Praha, 1974, s. 49 a 52.]

PŘÍLOHA P XI: STATISTICKÝ PŘEHLED O VÝVOJI STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY STROJNICKÉ DO ŠKOLNÍHO ROKU 1983/84

STATISTICKÝ PŘEHLED O VÝVOJI ŠKOLY

Školní rok	Přibyl žáků denního studia	Přibyl žáků	Ustoupil	Dělost.	Absolventů	Z toho žen	Veškeré stud. př. žen	Přibyl žáků	VJZČ	Žen	Absolventů s odbornými šk.	Z toho žen	Absolventů s mat. titou	Z toho žen	Čl. kem. sbor. věřičů	Z toho žen
33/34								47	47							
34/35								52	52							
35/36								104	104		37					37
36/37								153	153		55					55
37/38								135	135		86					86
38/39								119	119				16			16
39/40								215	215		43		16			59
40/41								253	253		56		48			104
41/42								256	256		48		10			58
42/43								262	262		65		29			94
43/44								235	235		57		12			69
44/45								136	136		25		47			72
45/46								177	177		17		65			82
46/47								155	155		42		30			72
47/48								154	154		37		18			55
48/49								144	144		1		33			34
49/50								208	208		15		35			50
50/51	2	56	56					186	186		35		29			65
51/52	3	88	88					191	191	1	42	1	31			73
52/53	3	213	205	H				252	247	5	35	1	31			86
53/54	12	323	309	25	53	4		175	165	11	24	24			114	4
54/55	13	330	336	23	55	2		240	230	10	63	7			119	9
55/56	3	375	348	26	75	3		264	192	12	66	3			169	6
56/57	13	380	353	25	69	12		224	211	13	67	8	24		174	21
57/58	13	381	363	18	117	6		277	271	6	117	4	15		249	10
58/59	3	384	370	18	72	5		281	188	13	26	5			98	10
59/60	13	430	381	18	115	6		305	293	15	49	7	18		161	13
60/61	12	364	335	25	104	4		427	413	12	81	5	19		203	9
61/62	11	314	278	36	122	8		490	469	21			48		171	8
62/63	10	309	270	39	82	5		515	482	34	51	3	45	1	156	5
63/64	11	355	302	53	51	10		457	458	59	59	12	48		198	22
64/65	12	400	344	56	84	9		481	440	41	19	8	107	2	210	19
65/66	13	434	363	71	86	11		522	471	51	9	9	106	3	211	23
66/67	14	452	354	68	92	17		508	461	47	67	12	103	8	262	35
67/68	15	470	405	66	37	18		493	371	32	15	4	57	2	199	24
68/69	15	474	406	66	110	20		368	361	27	9	1	50	1	182	22
69/70	15	480	409	51	127	13		346	319	27	2	1	59	5	185	15
70/71	16	433	392	41	84	14		344	323	21	5	2	56	4	155	20
71/72	15	442	409	33	103	14		367	346	21			50	2	153	18
72/73	14	428	394	32	127	8		375	353	20			60	3	157	11
73/74	14	415	375	40	102	2		377	355	19	1	1	57	5	160	8
74/75	13	416	363	53	102	8		375	355	12			63	6	162	14
75/76	13	425	361	64	92	12		392	383	9	5	1	63	1	170	14
76/77	14	431	394	67	133	14		365	359	9	2		56	2	161	15
77/78	15	430	417	75	129	17		370	353	7	5		57	1	162	18
78/79	16	392	312	80	106	16		333	327	5	5		62	3	204	22
79/80	22	539	511	82	136	14		359	351	8			76	3	212	17
80/81	23	578	564	85	184	16		312	302	10			37		201	18
81/82	20	606	535	73	192	20		188	176	10			54	2	261	30
82/83	20	642	570	64	176	17		175	117	8			30	1	235	15
Četkem					3 165	338					1 458	96	2 305	53	6 639	467

[MIKULAŠTÍK, Břetislav. *50 let Střední průmyslové školy strojnické v Gottwaldově 1933 – 1983*. SPŠ Gottwaldov, 1983, s. 77.]

PŘÍLOHA P XII: UČEBNÍ PLÁNY STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY CHEMICKÉ PLATNÉ VE ŠKOLNÍM ROCE 1962/63

Učební plán denního studia Studijní obor: zpracování kaučuku a plastických hmot

	Ročník				celkem
	I	II	III	IV	
Jazyk český	3	2	2	2	9
Jazyk ruský	2	2	2	2	8
Dějepis	2	2	-	-	4
Hospodářský zeměpis	-	2	-	-	2
Občanská výchova	1	1	1	1	4
Politická ekonomie	-	-	2	-	2
Matematika	5	3	3	-	11
Fyzika	4	3 (1)	-	-	7 (1)
Chemie	8 (3)	6 (4)	-	-	14 (7)
Chemie fyzikální	-	-	5 (3)	-	5 (3)
Chemická technologie	3	5	2	-	10
Technologie	-	2	2	8 (4)	12 (4)
Technické kreslení	3	-	-	-	3
Strojnictví	2	3	2	-	7
Stroje a zařízení	-	-	2	4	6
Konstrukce výrobků	-	2	2	2	6
Měření a regulace	-	-	-	2 (2)	2 (2)
Elektrotechnika	-	-	2 (2)	-	2 (2)
Organizace a ekonomika	-	-	-	5	5
Psychologie a hygiena	-	-	-	1	1
Dílenská a provozní praxe	-	-	6	7	13
Tělesná výchova	3	3	3	2	11
Celkem hodin	36 (3)	36 (5)	36 (5)	36 (6)	144 (19)

Nepovinné předměty

Další živý jazyk	2	2	2	2	8
Matematika	-	-	-	2	2
Fyzika	-	-	2	-	2
Strojnická cvičení	-	2	-	-	2
Sportovní hry	2	2	2	2	8

**Učební plán denního studia
Studijní obor: chemická technologie**

	Ročník				celkem
	I	II	III	IV	
Jazyk český	3	2	2	2	9
Jazyk ruský	2	2	2	2	8
Dějepis	2	2	-	-	4
Hospodářský zeměpis	2	-	-	-	2
Občanská výchova	1	1	1	1	4
Politická ekonomie	-	-	2	-	2
Matematika	5	3	3	-	11
Fyzika	5 (2)	3 (1)	-	-	8 (3)
Chemie	9 (5)	10 (5)	-	-	19 (10)
Chemie analytická	-	4 (3)	7 (6)	-	11 (9)
Chemie fyzikální	-	-	3	4 (4)	7 (4)
Technologie	-	3	7 (4)	8 (4)	18 (8)*
Technické kreslení	2	-	-	-	2
Stroje a zařízení	2	3	3	3	11
Elektrotechnika	-	-	3 (3)	-	3 (3)
Měření a regulace	-	-	-	3 (3)	3 (3)
Organizace a ekonomika	-	-	-	4	4
Psychologie a hygiena	-	-	-	1	1
Provozní praxe	-	-	-	6	6**
Tělesná výchova	3	3	3	2	11
Celkem hodin	36 (7)	36 (5)	36 (5)	36 (6)	144 (40)

Nepovinné předměty

Další živý jazyk	2	2	2	2	8
Matematika	-	-	-	2	2
Fyzika	-	-	2	-	2
Strojnická cvičení	-	2	-	-	2
Sportovní hry	2	2	2	2	8

číslo uvedená v závorkách znamenají počet hodin cvičení

* technologické cvičení ve IV. ročníku možno provádět jak ve školní laboratoři, tak i v závodě

** provozní praxe se provádí pouze v závodě

PŘÍLOHA P XIII: UČEBNÍ PLÁNY STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY CHEMICKÉ OD ŠKOLNÍHO ROKU 1984/85

UČEBNÍ PLÁN POČÍNÁJE ŠKOLNÍM ROKEM 1984/85

Denní studium absolventů základních škol
Studijní obor: 28-51-6 Chemická technologie

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů	Počet týdenních vyučovacích hodin v ročníku			
	1.	2.	3.	4.
Povinné vyučovací předměty				
Český jazyk a literatura	2	2	2	2
Ruský jazyk	2	2	2	2
Občanská nauka	1	1	1	1
Dějepis	2	2	—	—
Matematika	4	4	2	2
Fyzika	4	—	—	—
Tělesná výchova	2	2	2	2
Branná výchova	1	1	—	—
Chemie	5/1	6/2	4/1	—
Technické kreslení	3/1	—	—	—
Strojnictví	2	4	—	—
Elektrotechnika	—	3/1	—	—
Automatizace	—	—	3/1	—
Analytická chemie	—	—	4/2	4/2
Ekonomika	—	—	2/0,5	3/1
Chemická laboratorní cvičení	3/3	4/4	—	—
Praxe	—	—	—	—
Volitelný předmět	—	—	—	2
Alternativní blok	—	—	10	13—14
Volitelné vyučovací předměty				
Výpočtová technika	—	—	—	2
Podniková ekonomika	—	—	—	2
Psychologie práce	—	—	—	2
Konstrukce výrobků	—	—	—	2
Alternativní bloky				
Alternativní blok: Chemická technologie				
Chemická laboratorní cvičení	—	—	2/2	—
Chemická technika	—	—	4/3	4/3
Chemická technologie	—	—	4/2	6/3
Alternativní blok: Technologie polymerů				
Strojnictví	—	—	3/1	3/1
Zpracování polymerů	—	—	3/1	6/4
Chemická technika	—	—	—	2/2
Praxe	—	—	2/2	3/3
Nepovinné vyučovací předměty				
Fyzikální seminář	—	—	—/2	2
Cvičení z matematiky	—	—	2	2
Psychologie práce	—	—	—	2
Výpočtová technika	—	—	—	2
Podniková ekonomika	—	—	—	2
Konstrukce výrobků	—	—	—	2
Životní prostředí	—	2 al.	2	—
Psalí na stroji	2 al.	2 al.	2	—
Sportovní hry	2	2	2	2
Dopravní výchova	—	—	—/2	2/—

- Počet hodin v závorce udává počet hodin cvičení z celkového počtu týdenních hodin vyučovacího předmětu. Při vyučování formou cvičení se třída dělí na skupiny.
- Každý žák v prvním pololetí 3. ročníku si povinně zvolí nebo se mu určí jeden z uvedených volitelných předmětů 4. ročníku. O zavedení konkrétních volitelných předmětů rozhoduje po konzultaci s nadřízeným školským orgánem ředitel školy.
- Ve školách s více jak jednou třídou téhož ročníku je nutno vytvořit aspoň jednu skupinu žáků stejného ročníku pro vyučování dalším živému jazyku s charakterem povinného předmětu (rozšířené vyučování jazykům).
- Žák se může přihlásit nejvýše do dvou nepovinných vyučovacích předmětů v jednom školním roce, popřípadě do tří, je-li některým z nich SII nebo RMY.
- O realizaci konkrétních alternativních bloků na škole rozhoduje příslušný OŠ KNV.
- Volitelný vyučovací předmět Konstrukce výrobků se spojuje pouze s alternativním blokem Technologie polymerů.

UČEBNÍ PLÁN POČÍNÁJE ŠKOLNÍM ROKEM 1984/85

Denní studium absolventů základní školy
 Studijní obor: 28-56-6 Analytická chemie

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů	Počet denních vyučovacích hodin v ročníku			
	1.	2.	3.	4.
Povinné vyučovací předměty:				
Český jazyk a literatura	2	2	2	2
Ruský jazyk	2	2	2	2
Občanská nauka	1	1	1	1
Dějepis	2	2	—	—
Matematika	4	4	2	2
Fyzika	4	—	—	—
Tělesná výchova	2	2	2	2
Branná výchova	1	1	—	—
Chemie	5/1	6/2	4/1	3/1
Technické kreslení	3/1	—	—	—
Strojnictví	2	4	—	—
Elektrotechnika	—	3/1	—	—
Automatizace	—	—	3/1	—
Ekonomika	—	—	2/0,5	5/1,5
Chemická laboratorní cvičení	—	—	—	—
Analytická chemie	—	—	7/4	7/4
Laboratorní technika	—	—	5/3	3/1
Chemická výroba	—	—	2	2
Elektronická zařízení	—	—	—	2/1
Praxe	—	—	—	—
Volitelný předmět	—	—	—	2
Volitelné vyučovací předměty:				
Fyzikální seminář	—	—	—	2
Výpočetní technika	—	—	—	2
Psychologie práce	—	—	—	2
Chemické rozborů	—	—	—	2/2
Biologické metody	—	—	—	2/1
Nepovinné vyučovací předměty:				
Další živý jazyk	2	2	2	2
Fyzikální seminář	—	—	2 neb	2
Cvičení z matematiky	—	—	2	2
Psychologie práce	—	—	—	2
Výpočetní technika	—	—	—	2
Chemické rozborů	—	—	—	2/2
Biologické metody	—	—	—	2/1
Životní prostředí	—	2 neb	2	—
Psaní na stroji	2 neb	2 neb	2	—
Sportovní hry	2	2	2	2
Rízení motorových vozidel	—	—	—/2	2/—

Poznámky:

- Počet hodin v závorce udává počet hodin cvičení z celkového počtu týdenních hodin vyučovacího předmětu. Při vyučování formou cvičení se třída obvykle dělí do skupin.
- Každý žák v prvním pololetí 3. ročníku povinně zvolí nebo je mu určen jeden z uvedených volitelných předmětů 4. ročníku. O zavedení konkrétních volitelných předmětů rozhoduje po konzultaci s nadřízeným školským orgánem ředitel školy.
- Na školách s více než jednou třídou téhož ročníku je nutno vytvořit aspoň jednu skupinu žáků stejného ročníku pro vyučování dalšímu živému jazyku s charakterem povinného předmětu (rozšířené vyučování jazykům).
- Žák se může přihlásit nejvýše do dvou nepovinných vyučovacích předmětů v jednom školním roce, popř. do tří, je-li některým z nich SH nebo RMV.

Přehled využití týdnů v období září—červen

Činnost	Počet týdnů v ročníku			
	1.	2.	3.	3.
Vyučování podle rozpisu učiva	34	34	34	30
Pracovní praxe	—	—	2	—
Lyžařský výchovně výchovný výcvikový zájezd	1	—	—	—
Branný kurs	—	—	1	—
Matuzitní zkouška	—	—	—	—
Časová rezerva (opakování, učiva, exkurze, výchovné vzdělávací akce, branná cvičení apod.)	5	4	1	6
Celkem	40	40	40	37

[*Almanach střední průmyslové školy chemické v Gottwaldově při příležitosti 50. výročí založení, Gottwaldov, SOŠ chemická, 1987, s. 123 a 124*]

PŘÍLOHA P XIV: VÝVOJ UČEBNÍCH PLÁNŮ STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY KOŽAŘSKÉ DO ROKU 1977

Uvedeny jsou celkové počty hodin za všechny ročníky školy

1. 1937 - 45	šestileté nástavbové studium
2. 1945 - 51	šestileté nástavbové studium
3. 1951 - 54	čtyřleté studium konstrukčního zaměření
4. 1954 - 58	čtyřleté studium zaměření X/82
5. 1958 - 65	čtyřleté studium zaměření 1004
6. 1965 - 77	čtyřleté studium zaměření 32 - 31/6

	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Jazyk český	14	16	11	12	12	8
Jazyk německý	13	-	-	-	-	-
Ruský jazyk	-	11	8	8	8	8
Jazyk anglický	8	8	-	-	-	-
Dějepis	1	4	4	5	5	4
Zeměpis	1	4	-	-	-	-
Občanská nauka	1	8	-	-	-	6
Politická ekonomie	-	4	6	2	2	-
Matematika	4	10	8	12	9	12
Fyzika	1	-	2	6	4	4
Chemie	4	5	4	3	4	4
Technické kreslení	-	-	2	-	-	3
Strojnictví	10	18	3	15	9	6
Mechanika	-	-	4	-	-	-
Části strojů	-	-	4	-	-	-
Mechanická technologie	-	-	4	-	-	-
Konstrukce strojů	-	-	7	-	-	-
Instalace staveb	2	-	-	-	-	-
Elektrotechnika	-	-	2	-	-	2
Základy automatizace	-	-	-	-	-	2
Obchodní nauka	1	-	-	-	-	-
Nákup - prodej	2	-	-	-	-	-
Obchodní korespondence	1	-	-	-	-	-
Dopravnictví a celnictví	3	-	-	-	-	-
Účetnictví	4	-	2	-	-	-
Hosp. právo, správověda	3	-	-	-	-	-
Organizace a ekonomika	4	13	5	5	5	3
Psaní strojem	4	4	-	-	-	-
Materiál a zkoušení	8	18	8	11	10	12
Technologie	18	23	9	16	16	16
Modelářství	18	18	9	9	11	11
Dílenská provoz. cvičení	-	-	80	38	41	20
Tělesná a branná výchova	-	10	12	8	11	11
Celkem povinné předměty	125	174	194	150	147	132
Praxe v továrně	220/190	140	-	-	-	-

[VLČEK, Stanislav, BERÁNEK, Jan. *40 let Střední průmyslové kožařské v Gottwaldově 1939 – 1977*. Jubilejní ročenka, SPŠ kožařská v Gottwaldově, 1977, s. 68]

poznámka: Názvy některých předmětů a jejich počet neodpovídají zcela původní koncepci, protože bylo provedeno shrnutí zejména ve skupině komerčních předmětů.

**PŘÍLOHA P XV: UČEBNÍ PLÁNY, PODLE KTERÝCH SE UČILO NA
STAVEBNÍM ODBORU PRŮMYSLOVÉ ŠKOLY PŘI N. P. SVIT
V GOTTWALDOVĚ**

**Učební plán od školního roku 1949/50
Odborná škola stavební pro zedníky a tesaře**

	ročník					
	I.		II.		III.	
	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.
Čeština	4	4	2	2	-	-
Ruština	2	2	2	2	-	-
Společenské nauky	2	2	2	2	-	-
Hygiena práce	-	-	-	-	2	2
Matematikář	4	4	2	2	-	-
Průmětnictví	3	3	-	-	-	-
Odborné kreslení	-	-	3	3	-	-
Stavivo a výzkumnictví	5	-	-	-	-	-
a) zednictví, b) tesařství	-	3	3	3	4	4
Odborné rýsování	-	2	3	3	-	-
Plánování a provozní organisace	-	-	2	2	-	-
Tělesná výchova	1	1	1	1	1	1
Celkem	21	21	20	20	7	7
Zájmové kroužky	-	-	2	2	2	2

**Učební plán pro školní rok 1949/50
Mistrovská škola stavební**

	ročník			
	I.		II.	
	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.
Čeština	3	3	3	3
Ruština	2	2	2	2
Nauka o státu	3	-	-	-
Politická ekonomie	-	3	2	-
Filosofie	-	-	-	2
Matematika	4	2	-	-
Kreslení	3	3	-	-
Stavivo	-	-	-	-
Stavitelství a stav. rýsování	7	4	-	-
Dějiny umění	-	-	2	2
Zařízení budov I., II.	-	5	5	-
Městské stavby	-	-	5	8
Stavby zemědělské	-	-	4	-
Stav. mechanika a žel. beton	3	3	3	4
Vyměřování a provoz. organisace	2	2	-	-
Rozpočty a kalkulace	-	-	-	5
Plánování	-	-	-	-
Tělesná výchova	2	2	2	2
Celkem	29	29	28	28

Učební plán pro školní rok 1949/50
Vyšší škola stavební

	ročník			
	I.		II.	
	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.
Čeština	3	3	3	3
Ruština	2	2	2	2
Dějepis	2	2	2	2
Zeměpis	2	2	2	2
Politická ekonomie	-	-	3	-
Filosofie	-	-	-	3
Matematika	3	2	-	-
Průmětnictví	3	2	-	-
Stavatelství a stav. rýsování	3	3	4	4
Dějiny umění	2	2	-	-
Městské stavby	6	6	6	7
Stav. mechanika a žel. beton	3	3	5	5
Silnice	-	-	3	3
Plánování a provoz. organizace	2	2	2	3
Účetnictví	-	3	-	-
Zájmové kroužky	-	-	-	4
Celkem	31	32	32	38

PŘÍLOHA P XVI: UČEBNÍ PLÁNY, PODLE KTERÝCH SE UČILO NA STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLE KOŽELUŽSKÉ OD JEJÍHO ZALOŽENÍ DO ROKU 1970

Učební plán závodní odborné školy platil do roku 1937

	počet týdenních hodin v ročníku	
	I	II
Němčina	4	3
Angličtina	-	2
Občanská nauka	1	-
Matematika	1	-
Písemnosti	1	-
Kalkulace	1	1
Chemie	2	2
Koželužství	3	3
Účetnictví	-	2
Týdně hodin	13	13

Učební plán průmyslové školy, platil od roku 1937 do roku 1941

	Odborná škola				Mistr. škola		Vyšší prům. škola	
	I	II	III	IV	I	II	I	II
Čeština	-	-	2	2	2	2	3	3
Němčina	2	2	2	2	2	2	-	4
Matematika	3	-	-	-	2	-	3	3
Fyzika	4	-	-	-	-	-	3	3
Chemie	3	3	-	-	-	-	3	2
Chem. lab. cvič.	-	3	-	-	5	5	6	10
Chem. technologie	-	-	-	-	2	2	2	-
Spec. technologie	2	3	4	4	4	3	2	-
Strojnictví	-	2	-	-	-	3	-	2
Národní hosp.	-	2	-	-	-	-	-	-
Dějepis	-	-	-	-	-	-	3	3
Angličtina	-	-	2	2	-	2	-	-
Týdně hodin	14	15	10	10	17	21*	25	32*

* zde nesouhlasí součty uvedených počtů hodin. Bohužel se mi nepodařilo zjistit, zda jde jen o součtovou chybu v literatuře, nebo zde byl ještě nějaký volitelný předmět.

Učební plán koželužské průmyslové školy, platný od r. 1941 do r. 1945

	Odborná škola			Mistr. škola	
	I	II	III	I	II
Čeština	1	1	1	1	1
Němčina	6	6	6	6	6
Matematika	3	-	-	2	-
Fyzika	3	-	-	-	-
Chemie	4	4	-	1	-
Chem. lab. cvič.	-	3	-	5	4
Techn. spec.	2	3	3	3	2
Chem. technologie	-	-	-	2	2
Strojnictví	-	2	-	-	2
Národní hosp.	3	-	-	-	-
Celkem týdně	22	19	10	20	17

Učební plán průmyslové školy koželužské, platný s malými změnami do r. 1952

	Odborná škola			Mistrovská škola		Vyšší škola	
	I	II	III	I	II	I	II
Občanská výchova	2	2	2	2	2	2	2
Čeština	2	2	2	3	3	4	4
Ruština	2	2	2	2	2	2	3
Dějepis	-	-	-	-	-	3	3
Zeměpis	-	-	-	-	-	2	2
Matematika	2	2	-	2	3	2	-
Fyzika	2	-	-	2	-	3	-
Chemie	4	2	-	3	2	6	7
Chem. analyt. a cvičení	-	2	2	7	8	-	7
Chem. technologie	-	-	-	2	2	2	2
Chemie fyzikální	-	-	-	-	-	-	2
Technol. spec.	4	4	3	3	2	2	2
Strojnictví	2	2	2	-	2	2	-
Stavatelství	-	-	-	-	-	-	2
Hospodářské nauky	-	2	2	-	-	-	-
Těleská výchova	2	2	2	2	2	2	2
Celkem týdně	22	22	17	28	28	32	38

**Učební plán čtyřleté průmyslové školy koželužské,
platný s malými změnami od roku 1952 do roku 1958**

	Ročník			
	I	II	III	IV
Jazyk český	4	3	3	2
Jazyk ruský	2	2	2	2
Dějepis	3	2	-	-
Polit. ekonomie	-	-	2	-
Matematika	5	4	3	-
Fyzika	4	2	-	-
Strojnictví	2	2	2	2
Chemie	4	4	2	-
Chemie analyt.	-	2	2	-
Chemie fyzikální	-	-	3	-
Chemická technologie	-	2	2	2
Technologie	2	2	3	7
Organizace a ekon. výroby	-	-	-	5
Laborator. cvič. chem.	-	2	4	8
Lab. cvič. fyz. chem.	-	-	-	2
Dílenská a provozní praxe	8	8	8	8
Těleská výchova	2	2	2	2
Celkem hodin	36	37	38	40

**Učební plán čtyřleté průmyslové školy koželužské,
platný od roku 1958 do roku 1961**

	Ročník			
	I	II	III	IV
Jazyk český	3	2	2	2
Jazyk ruský	2	2	2	2
Dějepis	3	2	-	-
Polit. ekonomie	-	-	2	-
Matematika	5	4	2	-
Fyzika	4	2	-	-
Chemie	4	4	2	-
Chemie analyt.	-	4 (2)	6 (4)	4 (4)
Chemie fyzikální	-	-	3	2 (2)
Chemická technologie	-	2	2	2
Technologie	2	2	3	7
Strojnictví	2	2	2	2
Organizace a ekonomika	-	-	-	5
Dílenská a provozní praxe	8	7	7	8
Těleská výchova	2	2	2	2
Celkem hodin	36*	36*	36*	36

Čísla v závorkách značí počet hodin připadajících na laboratorní cvičení

* zde nesouhlasí součty uvedených počtů hodin. Bohužel se mi nepodařilo zjistit, zda jde jen o součtovou chybu v literatuře, nebo zde byl ještě nějaký volitelný předmět.

**Učební plán čtyřleté průmyslové školy koželužské, platný od roku 1962.
(do roku 1970)**

	Ročník			
	I	II	III	IV
Jazyk český	3	2	2	2
Jazyk ruský	2	2	2	2
Dějepis	2	2	-	-
Hospodářský zeměpis	2	-	-	-
Občanská výchova	1	1	1	1
Polit. ekonomie	-	-	2	-
Matematika	5	3	3	-
Fyzika	4	3 (1)	-	-
Chemie	8 (4)	7 (3)	-	-
Chemie analyt.	-	4 (3)	6 (4)	-
Chemie fyzikální	-	-	3	5 (5)
Technologie	-	3	5	5
Technické kreslení	2	-	-	-
Stroje a zařízení	-	2	3	3
Elektrotechnika	-	-	2 (2)	-
Měření a regulace	-	-	-	3 (3)
Organizace a ekonomika	-	-	-	4
Psychologie a hygiena	-	-	-	1
Dílenská a provozní praxe	4	4	4	8
Těleská výchova	3	3	3	2
Celkem	36 (4)	36 (7)	36 (6)	36 (8)
Nepovinný jazyk	2	2	2	2
Nepovinná matematika	-	-	-	2
Nepovinná fyzika	-	-	2	-
Sportovní hry	2	2	2	2

Čísla v závorkách značí počet hodin připadajících na laboratorní cvičení

**PŘÍLOHA P XVII: UČEBNÍ PLÁNY, PODLE KTERÝCH SE UČILO
NA STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLE KOŽELUŽSKÉ VE VEČERNÍ
ŠKOLE V LETECH 1953 - 1970**

**Učební plán večerní školy pro pracující, obor koželužský, platný od roku 1953
do roku 1961**

	Nižší stupeň			Vyšší stupeň	
	I	II	III	IV	V
Jazyk český	2	2	-	3	-
Jazyk ruský	1	1	1	2	-
Dějepis	-	-	1	-	-
Matematika	3	-	3	2	-
Fyzika	-	-	2	1	-
Chemie	3	-	2	2	-
Chemie analyt.	-	-	3 (2)	2 (2)	6(4)
Chemická technologie	-	3	1	-	2
Chemie fyzikální	-	-	-	2	-
Technologie	3	5	1	1	3
Techn. kreslení a strojnictví	2	2	1	-	2
Organizace a ekonomika	-	2	-	-	2
Politická ekonomie	1	-	-	-	-
Celkem hodin	15	15	15	15	15

Čísla v závorce značí počet hodin cvičení.

**Učební plán večerní školy pro pracující, obor koželužský, platný
od roku 1961 (do roku 1970)**

	Nižší stupeň			Vyšší stupeň	
	I	II	III	IV	V
Jazyk český	2	2	-	3	-
Jazyk ruský	1	1	1	2	-
Dějepis	-	-	-	1	-
Politická ekonomie	-	1	-	-	-
Matematika	4	2	-	2	-
Fyzika	2	1	-	-	-
Chemie	3	3	2	-	-
Chemie analyt.	-	-	3 (2)	3 (2)	6 (4)
Chemie fyzikální	-	-	-	2	-
Chemická technologie	-	2	2	-	2
Technologie	2	2	2	2	3
Strojnictví	1	1	2	-	2
Psychologie a hygiena	-	-	1	-	-
Organizace a ekonomika	-	-	2	-	2
Celkem hodin	15	15	15	15	15

Čísla v závorce značí počet hodin cvičení.

[30. výročí trvání školy, *Střední průmyslová škola koželužská v Otrokovicích*, Otrokovice, SPŠ koželužská Otrokovice, 1963, s. 29-30.]

PŘÍLOHA P XVIII: PŘEHLED DRUHŮ STUDIA, POČET STUDUJÍCÍCH A TŘÍD NA STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÉ ŠKOLE KOŽELUŽSKÉ V LETECH 1933 - 1983

PŘEHLED DRUHŮ STUDIA, POČTU STUDUJÍCÍCH A TŘÍD
1933 - 1983

Školní rok	Dvouletá závodní odborná škola		Tříletá odborná škola		Dvouletá mistrovská škola		Dvouleté studium při zaměstnání		Tříleté studium při zaměstnání		Šestileté nástavbové studium Tříleté nástavbové studium při zam. Pětileté studium při zaměstnání		Čtyřleté denní studium				Celkem			
	Počet žáků		Počet žáků		Počet žáků		Počet žáků		Počet žáků		Počet žáků		Počet žáků		Počet žáků		Žáků tříd			
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Celkem	Žáků tříd
1933 - 34	28	54	59	89	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	82	2
1934 - 35	58	116	30	89	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	173	3
1935 - 36	58	58	30	59	138	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	147	3
1936 - 37			49	30	59	138	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	138	4
1937 - 38			27	49	30	106	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	120	5
1938 - 39			11	27	49	87	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	118	6
1939 - 40			19	11	27	57	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	110	6
1940 - 41			10	19	11	40	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	102	6
1941 - 42			17	10	19	46	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	96	5
1942 - 43			24	17	10	51	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	86	5
1943 - 44			18	24	17	53	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	81	5
1944 - 45			16	19	24	58	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	68	4
1945 - 46			8	16	18	42	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	50	4
1946 - 47			12	8	16	36	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	55	5
1947 - 48			28	12	8	48	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	86	6
1948 - 49			47	28	12	87	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	123	7
1949 - 50			47	28	12	87	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	115	6
1950 - 51			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101	6
1951 - 52			20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	3
1952 - 53			17	37	17	54	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	78	4
1953 - 54			19	37	17	56	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	84	7
1954 - 55			88	19	88	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	164	8
1955 - 56			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	164	8
1956 - 57			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	162	7
1957 - 58			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	173	3
1958 - 59			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139	5
1959 - 60			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180	7
1960 - 61			59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182	7
1961 - 62			49	59	—	78	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	218	9
1962 - 63			17	19	59	95	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	235	10
1963 - 64			—	—	17	19	36	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	162	8
1964 - 65			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	152	7
1965 - 66			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119	5
1966 - 67			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	122	5
1967 - 68			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116	4
1968 - 69			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	109	4
1969 - 70			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	4
1970 - 71			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	4
1971 - 72			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	127	5
1972 - 73			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	5
1973 - 74			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	136	5
1974 - 75			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	141	6
1975 - 76			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	7
1976 - 77			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	214	10
1977 - 78			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	201	9
1978 - 79			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	222	10
1979 - 80			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	186	7
1980 - 81			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	196	7
1981 - 82			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	232	9
1982 - 83			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	232	9

[HAMŠÍKOVÁ, Alena. Editor. 50 let koželužského školství v Otrokovicích jubilejní almanach 1933 1983, Otrokovice, SPŠ koželužská Otrokovice, 1983, s.138]

PŘÍLOHA P XIX: PŘEHLED VYUČOVANÝCH PŘEDMĚTŮ NA ZDRAVOTNICKÉ ŠKOLE V GOTTWALDOVĚ DO ROKU 1959

Předměty prvních zákyň, které absolvovaly čtyřleté studium na sociálně zdravotní výchovné škole

Doba studia: 1946/47 - 1949/50

Studijní obor: sociální pracovnice

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Čeština	Jazyk český	Jazyk český	Jazyk vyučovací
Ruština	Jazyk ruský	Jazyk ruský	Jazyk ruský
Dějepis	Jazyk anglický	Dějepis	Filosofie
Zeměpis	Dějepis	Občanská nauka	Psychologie a pedagogika
Politická výchova	Zeměpis	Sociologie	Právní nauka
Tělesná výchova	Tělesná výchova	Podnikové početnictví	Sociální politika
Hudební výchova	Občanská výchova	Psychologie	Sociální péče a ochrana zdraví lidu
Výtvarné práce	Sociální a zdravotní péče	Sociální péče	Podnikové hospodářství
Sociálně zdravotní péče	Užitá přírodověda a nauka o potravinách	Zdravotní nauky	Tělesná výchova
Užitá přírodověda a nauka o potravinách	Vaření a vedení domácnosti	Národní hospodářství	Hudební výchova
Vaření a vedení domácnosti	Počty a účtování	Právní nauky	Zdravotní nauka
Tělověda a zdravotní nauka	Zdravotní nauky	Tělesná výchova	Praktický výcvik
Počty	Hudební výchova	Praktický výcvik	
Psaní strojem	Výtvarné práce	Administrativa a propagace	
Šití	Psaní strojem		

[Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz, inventární číslo 90; 102; 117; 136.]

Předměty ve školním roce 1958/59
Obor: zdravotní sestra

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
Jazyk český	Jazyk český	Jazyk český	Jazyk český
Jazyk ruský	Jazyk ruský	Jazyk ruský	Jazyk ruský
Jazyk latinský	Jazyk latinský	Politická ekonomie	Ošetrovatelská technika
Dějepis	Dějepis	Hygiena	Neurologie a psychiatrie
Matematika	Matematika	Psychologie a pedagogika	Právní nauka
Fyzika	Fyzika	Vnitřní choroby	Zdrav. branná příprava
Chemie	Chemie	Gynekologie a porodnictví	Tělesná výchova
Biologie	Mikrobiologie a epidemiologie	Chirurgie a příbuzné obory	Praktický výcvik
Somatologie	Patolog. anatomie	Choroby kožní a pohlavní	
Ošetrovatelská technika	Laboratorní metody	Ošetrovatelská technika	
Psaní strojem	Infekční nemoci	Praktický výcvik	
Tělesná výchova	Nauka o výživě a dietet	Organizace zdravotnictví	
	Vnitřní nemoci	Zdravotnická osvěta	
	Chirurgie	Tělesná výchova	
	Nauka o léčích	Branná příprava	
	Nauka o dítěti		
	Transfusní služba		
	Nepovinné předměty:		
	Fyzikální léčba		
	Ošetrovatelská technika		
	Organizace zdravotnictví		
	Zájmové kroužky:		
	Tělesná výchova		
	Branná příprava		

[Zdravotnická škola Gottwaldov 1955 – 58. Státní okresní archiv Klečůvka, třídní výkaz,
inventární číslo 209; 211; 213; 216.]

PŘÍLOHA P XX: VÝVOJ STŘEDNÍ EKONOMICKÉ ŠKOLY Z HLEDISKA ORGANIZAČNÍCH ZMĚN

1930 – 1937	přípravné období OŠPO = OBCHODNÍ ŠKOLA – pobočné oddělení, škola podléhala ředitelství obchodní akademie v Uherském Hradišti
1937	založení samostatného obchodního školství ve Zlíně (výnos min. školství a nár. osvěty čj. 95.874/37-III/3 ze 14. 7. 1937
	studium ukončené maturitou (čtyřleté, resp. pětileté) studium neukončené maturitou (dvouleté, resp. tříleté)
1937 – 1948	OATBZ obchodní akademie T. Bati pro zahraniční obchod
1949	OAZ obchodní akademie pro zahraniční obchod
1950 – 1960	VHŠ vyšší hospodářská škola
1961 – dosud	SEŠ střední ekonomická škola
	1937 – 1949 OŠ obchodní škola 1950 – 1960 HŠ hospodářská škola 1961 – 1982 EŠ ekonomická škola

PŘÍLOHA P XXI: UČEBNÍ PLÁNY OBCHODNÍ AKADEMIE

Učební plán odpolední obchodní školy a obchodní akademii pro Baťovi zaměstnance

	Obchodní škola				Obchodní akademii		
	pro chlapce		pro dívky		III	IV 1.pol.	IV 2.pol
	I	II	I	II			
Čeština	3	3	3	3	4	3	3
Ruština	3	3	3	3	3	3	3
Cizí. rel. pov. jazyk	3	3	0	0	4	4	4
Občanská a politická výchova	1	1	1	1	1	1	1
Dějepis	0	0	0	0	3	2	3
Matematika	2	2	0	0	2	2	2
Kupecké počty	2	2	2	2	2	2	2
Zeměpis	2	2	2	2	2	2	2
Účetnictví a evidence	0	0	0	0	2	3	4
Obchodní nauka	2	2	2	2	0	0	0
Účetnictví	3	3	3	3	0	0	0
Obchodní korespondence	2	1	2	2	0	0	0
Nauka o zboží	2	2	2	2	2	2	2
Těsnopis	2	2	3	3	1	1	2
Psaní strojem	2	2	3	3	1	1	1
Nauka o podniku	0	0	0	0	2	2	2
Národohospodářská nauka	0	0	0	0	0	2	2
Právní nauka	0	0	0	0	2	2	2
Tělesná výchova	1	1	1	1	1	1	1
Celkem hodin	30	29	27	27	32	33	36

Učební plán odpolední obchodní školy a obchodní akademii pro zahraniční obchod ve Zlíně

školní rok 1945/46

	Obchodní škola		Obchodní akademie	
	I	II	III	IV
Čeština	3	3	3	3
Ruština	3	3	3	3
Cizí. rel. pov. jazyk	3	3	4	4
Politická výchova	1	1	1	1
Dějepis	0	0	2	2
Zeměpis	2	2	2	2
Matematika	0	3	3	2
Kupecká počty	3	0	2	2
Obchodní nauka	2	2	0	0
Účetnictví	2	3	2	4
Obchodní korespondence	2	1	0	0
Nauka o podniku	0	0	2	2
Právní nauka	0	0	2	2
Národní hospodářství	0	0	0	2
Nauka o zboží	2	2	2	2
Těsnopis	2	2	1	2
Psaní strojem	2	2	1	2
Tělocvik	1	1	1	1
Celkem hodin	28	28	31	36

[Vyšší hospodářská škola Gottwaldov 1939-1948. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 497.]

PŘÍLOHA P XXII: ZMĚNA UČEBNÍCH PLÁNŮ VYŠŠÍ HOSPODÁŘSKÉ ŠKOLY V POČÁTKU 50. LET 20. STOLETÍ

Vyšší hospodářská škola - větev pro zahraniční obchod

	Dosavadní učební plány					Návrh na novou úpravu			
	I	II	III	IV		I	II	III	IV
Jazyk vyučovací	4	4	3	3	Jazyk vyučovací	4	4	3	3
Jazyk ruský	3	3	3	3	Jazyk ruský	3	3	3	3
První jazyk volitelný a korespondence	3	3	5	5	První jazyk volitelný a korespondence	3	3	4	4
Druhý jazyk volitelný a korespondence	-	-	5	6	Druhý jazyk volitelný a korespondence	-	-	5	5
Nauka o státě	2	-	-	-					
Politická ekonomie	-	2	3	-	Politická ekonomie	2	2	2	2
Filosofie	-	-	-	3					
Dějepis	2	2	2	-	Dějepis	2	2	2	-
Zeměpis	2	2	2	-	Zeměpis	2	2	2	-
Matematika	3	3	-	-	Matematika	3	3	-	-
Fyzika	3	-	-	-	Fyzika	-	-	2	2
Chemie	-	3	-	-	Chemie	2	2	-	-
Nauka o zboží	-	-	2	-					
Podnikové hospodářství	2	2	-	-	Podnikové hospodářství	2	2	2	-
Podnikové účetnictví	4	4	-	-	Podnikové účetnictví	4	4	-	-
Technika a metodika plánování	-	-	-	4	Hospodářské plánování	-	-	2	2
Právní nauka	-	-	2	2	Čsl. státní a správní právo	-	-	2	2
Zahraníční obchod	-	-	3	4	Zahraníční obchod	-	-	-	6
Tělesná výchova	2	2	2	2	Tělesná výchova	3	3	3	3
Těsnopis	2	2	-	-	Těsnopis	2	2	2	2
Psaní na stroji	2	2	-	-	Psaní na stroji	2	2	-	-
Hospodářské praktikum	2	2	-	-	Hospodářské praktikum	2	2	2	-
Praktikum zahraničního obchodu	-	-	4	4	Praktikum zahraničního obchodu	-	-	-	2
					Nauka o výrobě	2	2	2	2
					Hospodářské počty kalkulace a statistika	2	2	2	2
	36	36	36	36		40	40	40	40

Vyšší hospodářská škola - podniková větev

	Dosavadní učební plány					Návrh na novou úpravu			
	I	II	III	IV		I	II	III	IV
Jazyk vyučovací	4	4	3	3	Jazyk vyučovací	4	4	3	3
Jazyk ruský	3	3	3	2	Jazyk ruský	3	3	3	3
Další živý jazyk	3	3	3	3	Další živý jazyk	3	3	3	3
Nauka o státě	2	-	-	-					
Politická ekonomie	-	2	2	-	Politická ekonomie	2	2	2	2
Filosofie	-	-	-	2					
Dějepis	2	2	2	-	Dějepis	2	2	2	-
Zeměpis	2	2	2	-	Zeměpis	2	2	2	-
Matematika a statistika	3	3	2	2	Matematika	3	3	2	-
Fyzika	3	-	-	-	Fyzika	-	-	2	2
Chemie	-	3	-	-	Chemie	2	2	-	-
Nauka o výrobě	-	-	3	3	Nauka o výrobě	2	2	2	2
Podnikové hospodářství	2	2	2	2	Podnikové hospodářství	2	2	2	4
Podnikové účetnictví	4	4	4	4	Podnikové účetnictví	4	4	4	4
Technika a metodika plánování	-	-	-	5	Hospodářské plánování	-	-	2	4
Právní nauka	-	-	2	2	Čsl. státní a správní právo	-	-	2	2
Tělesná výchova	2	2	2	2	Tělesná výchova	3	3	3	3
Těsnopis	2	2	2	2	Těsnopis	2	2	2	2
Psaní na stroji	2	2	-	-	Psaní na stroji	2	2	-	-
Hospodářské praktikum	2	2	-	-	Hospodářské praktikum	2	2	2	-
Podnikové praktikum	-	-	4	4	Podnikové praktikum	-	-	-	2
					Hospodářské počty kalkulace a statistika	2	2	2	4
	36	36	36	36		40	40	40	40

[Vyšší hospodářská škola Gottwaldov 1939-1948. Státní okresní archiv Klečůvka, inventární číslo 497.]